

BOT

พระสยาม MAGAZINE

ฉบับที่ 3 เดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2561

Adaptability
and Changeability

รับมอบทองคำ เพื่อสมทบเข้าเป็นทุนสำรองเงินตรา

วันที่ 30 เมษายน 2561 ดร.วิโรท สันติประภพ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ได้รับมอบทองคำ
จำนวน 12 กิโลกรัม จากคณะศิษยานุศิษย์พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)
ที่ได้รับจากการจัดงานบุญประเพณี “ผ้าป่า 12 เมษายน สืบหน่อต่อเงงคสังหลวง บูชาพระคุณองค์หลวงตา”
ตามเจตนารมณ์ของหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน เพื่อสมทบเข้าเป็นทุนสำรองเงินตรา
โดยมีพระครูสมุห์สุชิน ปรีบุญโณ เจ้าอาวาสวัดธรรมสกลิต อำเภอมือง จังหวัดระยอง
เป็นผู้แทนคณะศิษยานุศิษย์มอบสินทรัพย์ในครั้งนี้

การมอบทองคำปีนี้ นับเป็นวาระสำคัญ เป็นปีที่ครบรอบ 20 ปีโครงการช่วยชาติ
เป็นครั้งที่ 23 ของการมอบทองคำ รวมเป็นสินทรัพย์ที่รับมอบทั้งสิ้น
แบ่งเป็นทองคำแท่งน้ำหนักรวม 13,043 กิโลกรัม
และเงินตราต่างประเทศจำนวน 10,457,159.63 ดอลลาร์สหรัฐฯ

“
...แม้เศรษฐกิจโลกจะมีทิศทางฟื้นตัวดีขึ้น เศรษฐกิจไทยเติบโตในระดับที่น่าพอใจ แต่บริบทโลกสามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว
มีความไม่แน่นอนสูง...ภูมิคุ้มกันที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การมีทุนสำรองระหว่างประเทศที่เพียงพอ...ซึ่งโครงการช่วยชาติ
ได้สร้างความตระหนักรู้ให้กับคนไทยถึงความสำคัญของการมีทุนสำรองระหว่างประเทศอย่างเพียงพอ
ทั้งนี้ หลายท่านอาจจะเข้าใจผิดเมื่อเห็นผลจากทุนในงบดุลของ รปท. ในรูปของเงินบาท ...แต่ผมขอเรียนว่า
ตัวเลขผลกำไรขาดทุนของธนาคารกลางไม่ได้สำคัญเหมือนกับมูลค่าเงินสำรองฯ ในรูปเงินตราต่างประเทศที่มีอยู่จริง
เพื่อใช้เป็นกันชนรองรับความผันผวนจากเศรษฐกิจโลก*
”

ดร.วิโรท สันติประภพ
ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
คำกล่าวในงานบุญประเพณี “ผ้าป่า 12 เมษายน สืบหน่อต่อเงงคสังหลวง บูชาพระคุณองค์หลวงตา”
30 เมษายน 2561

Editor's Welcome

เจ้าของ :
ธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ :
ดร.วิโรฒ สันติประภพ
ที่ปรึกษา :
จันทวรรณ สุจริตกุล
บรรณาธิการ :
สุพัฒน์พงษ์ นาวารัตน์
กองบรรณาธิการ :
ขจร ธนะแพทย์, มณีฉาย ไชยบุรีติ,
สุรพล พักทอง, รัชณี พัวศิริรัตน์สกุล,
พิมพ์วิรัช กิตติสารกุล, ชัยวิบูลย์ ไชยบุตรสกุล,
ปิยะนุช ปฐมศิริ, ณฤพนธ์ รักษ์พงษ์

ภายใต้บริบทของโลกยุคปัจจุบันที่มีความไม่แน่นอนสูง และส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจการเงินอย่างรุนแรง กระแสการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีได้ทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เศรษฐกิจไทยต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ มากขึ้น ทั้งจากความผันผวนของตลาดการเงินโลก สงครามการค้าระหว่างประเทศ ปัญหาด้านภูมิรัฐศาสตร์โลก รวมทั้งปัญหาเชิงโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยเอง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐทุก ๆ ส่วนต้องปรับตัว

BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ นำเสนอเรื่องราวภายใต้แนวคิด “Adaptability and Changeability” เพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบมุมมองและเข้าใจหลักคิดในการปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ เริ่มต้นด้วยคอลัมน์ “Cover Story” โดยคุณจันทวรรณ สุจริตกุล ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายยุทธศาสตร์และความสัมพันธ์องค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ที่จะมาร่วมพูดคุยถึงทิศทางความเคลื่อนไหวของเศรษฐกิจโลก รวมทั้งผลกระทบและแนวทางในการรับมือสำหรับประเทศไทย

ภายใต้ความท้าทายที่ประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่ทยอยปรับนโยบายการเงินเข้าสู่ภาวะปกติ (Monetary Policy Normalization) แนวทางและทิศทางการดำเนินนโยบายการเงินของ ธปท. ในปี 2561 จะเป็นอย่างไร ร่วมหาคำตอบกับ ดร.วิโรฒ สันติประภพ ผู้ว่าธปท. และคุณเนาวรัตน์ เจริญประพิน พิธีกรรายการ Hard Topic จาก Money Channel ในคอลัมน์ “Conversation with the Governor”

ด้านตลาดทุน ติดตามบทสัมภาษณ์ คุณปริญญ์ พานิชภักดิ์ กรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และกรรมการผู้จัดการ บริษัทหลักทรัพย์ ซี แอล เอส เอ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งจะมาเล่าถึงผลกระทบของเทคโนโลยีที่มีต่อตลาดทุน รวมถึงสิ่งที่นักลงทุนและหน่วยงานกำกับดูแลต้องเร่งปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง พร้อมกันนั้น พบกับ ดร.วีระชาติ กิเลนทอง กับแนวคิดการศึกษายุคใหม่และความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างเยาวชนของชาติให้พร้อมรับมือความเปลี่ยนแปลงในอนาคต สามารถติดตามได้ในคอลัมน์ “The Knowledge”

สำหรับคอลัมน์ “Alumni’s Wisdom” ได้รับเกียรติจาก ดร.บัณฑิต นิจราร กรรมการผู้อำนวยการสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) และอดีตรองผู้ว่าธปท. ที่มาถ่ายทอดประสบการณ์การทำงาน และหลักคิดของธนาคารกลางในการรับมือกับความท้าทายทางเศรษฐกิจการเงินทั้งในอดีตและปัจจุบัน

หากใครกำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง และมองหาหลักคิดในการดำเนินชีวิตให้มีความสุข ไม่ควรพลาดกับเรื่องราวจาก นพ.บัญชา พงษ์พานิช เลขาธิการและกรรมการของมูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ (สวนโมกข์กรุงเทพ) ซึ่งเป็นผู้นำหลักคิดทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน รวมทั้งรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในชีวิตได้อย่างน่าสนใจ

กองบรรณาธิการ BOT พระสยาม MAGAZINE หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้อ่านจะได้รับข้อมูลความรู้ มุมมอง และข้อคิดที่เป็นประโยชน์ เพื่อรับมือกับกระแสพลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก

สุดท้ายนี้ ขอความอนุเคราะห์ให้อ่านทุกท่านร่วมตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ที่ได้แนบมาในวารสารฉบับนี้ เพื่อนำมาพัฒนาวารสารฯ ให้ดียิ่งขึ้น และขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่านล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

สุพัฒน์พงษ์ นาวารัตน์
ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร

บริการธุรกิจตอบรับ

ใบอนุญาตเลขที่ ปณ.ณ./ 47 ปณจ.ราชดำเนิน
ถ้าฝากส่งในประเทศไม่ต้องแนบตราไปรษณียากร

BOT
พระสยาม MAGAZINE

งานวารสารพระสยาม
ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร
ธนาคารแห่งประเทศไทย
273 ถนนสามเสน แขวงวัดสามพระยา
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
10200

BOT
พระสยาม MAGAZINE

Survey

แบบสอบถามนี้ เป็นการสำรวจความประสงค์ที่จะรับ BOT พระสยาม MAGAZINE ในรูปแบบรูปเล่ม ทางธนาคารแห่งประเทศไทยขอสงวนสิทธิ์การจัดส่งวารสารในฉบับต่อไป ให้กับผู้ที่มีความประสงค์ที่จะรับวารสารและตอบแบบสอบถามกลับภายใน 31 กรกฎาคม 2561

ความประสงค์ที่จะรับ BOT พระสยาม MAGAZINE ในแบบรูปเล่ม

- ☐ ประสงค์ที่จะรับ BOT พระสยาม MAGAZINE ในแบบรูปเล่ม
โปรดระบุชื่อและที่อยู่ _____
- ☐ ไม่ประสงค์ที่จะรับ BOT พระสยาม MAGAZINE ในแบบรูปเล่ม สามารถติดตามผ่านเว็บไซต์ www.bot.or.th
1. เพศ ชาย ☐ หญิง ☐
2. อายุ _____ ปี
3. สถานภาพการเป็นพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย
☐ เคยเป็นพนักงาน ธปท.
☐ ไม่เคยเป็นพนักงาน ธปท.
4. อาชีพ _____ องค์กร / หน่วยงาน _____
5. ท่านติดตามอ่านนิตยสาร / วารสาร ที่เกี่ยวกับการเงิน การธนาคาร เศรษฐกิจ หรือธุรกิจ ไหนบ้าง _____

6. ท่านใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อไปนี้หรือไม่
- ☐ Facebook
- ☐ Twitter
- ☐ YouTube
- สื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ ที่ท่านใช้ _____
7. ท่านติดตามอ่านข่าวออนไลน์ / บล็อก (Blog) / นิตยสารออนไลน์ ไตบ้าง
- _____
8. พฤติกรรมในการอ่าน BOT พระสยาม MAGAZINE
- ☐ ไม่ได้อ่าน
- ☐ อ่านทั้งเล่ม
- ☐ อ่านบางคอลัมน์ (โปรดระบุชื่อคอลัมน์ที่อ่าน) _____
9. ท่านอ่าน BOT พระสยาม MAGAZINE จากช่องทางออนไลน์หรือไม่
- ☐ อ่านจากช่องทางออนไลน์เป็นประจำ
- ☐ อ่านจากช่องทางออนไลน์เป็นครั้งคราว
- ☐ เคยอ่านจากช่องทางออนไลน์
- ☐ ไม่เคยอ่านจากช่องทางออนไลน์เลย
	1 น้อยมาก	2 น้อย	3 ปานกลาง	4 มาก	5 มากที่สุด
10. เนื้อหาที่น่าสนใจและน่าติดตาม	☐	☐	☐	☐	☐
11. เนื้อหาความชัดเจน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ	☐	☐	☐	☐	☐
12. ความหลากหลายของเนื้อหา	☐	☐	☐	☐	☐
13. เนื้อหาความทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	☐	☐	☐	☐	☐
14. ความพึงพอใจต่อ BOT พระสยาม MAGAZINE โดยรวม	☐	☐	☐	☐	☐
15. เนื้อหาที่อยากให้เพิ่มเติมใน BOT พระสยาม MAGAZINE
- _____
16. ข้อเสนอแนะ / ข้อควรปรับปรุง
- _____

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทร. 0-2356-7551 หรือ 0-2283-6734

ขอขอบคุณในความร่วมมือเป็นอย่างสูง...จากกองบรรณาธิการ BOT พระสยาม MAGAZINE ธนาคารแห่งประเทศไทย

ช่องทาง
การส่งแบบสอบถาม

ตัดหน้า
แบบสอบถาม
ตามรอยปะ

พับแบบสอบถาม
เป็น 3 ส่วน
(ให้ที่อยู่จัดส่ง
อยู่ด้านนอก)

นำส่งทาง
ตู้ไปรษณีย์ หรือ
ที่ทำการไปรษณีย์
โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

Contents

BOT พระสยาม MAGAZINE

6 Cover Story

Strategic Adaptation to VUCA World
ทิศทางเศรษฐกิจโลกกับผลกระทบต่อภูมิภาคและไทย

10 Conversation with the Governor

ทิศทางเศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจไทยปี 2561
และความท้าทายของการดำเนินนโยบายการเงิน

14 The Knowledge

| แนวทางรับมือ Disruptive Technology
ในโลกตลาดเงินและตลาดทุน
| การพัฒนาศักยภาพมนุษย์ เริ่มต้นที่เด็กปฐมวัย
| คนไทยได้อะไร
จากการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยในปี 2560
| ทำความเข้าใจ ตัวเลขผลการดำเนินงาน
ของธนาคารแห่งประเทศไทยปี 2560

27 Our Pride & Heritage

Library & Archives : Adaptability and Changeability
in VUCA World

28 Alumni's Wisdom

ดร.บัณฑิต นิจุถาวร
ถอดประสบการณ์ 20 ปี ในบทบาทนายธนาคารกลาง

34 Smart Generations

เจนเนอเรชันที่เปลี่ยนไป กับความท้าทายของงาน HR

38 Financial Wisdom

ความเสี่ยงจากค่าเงิน หลีกเสี่ยงไม่ได้ แต่จัดการได้

42 Payment Systems

หนึ่งปี “พร้อมเพย์”
ถนนสู่สังคมไร้เงินสด ช่วยลดต้นทุนทางการเงิน
ของประชาชน ภาคธุรกิจ และประเทศให้ถูกลง

46 BOT Moments

| คุณณภา จินดาขริน
เลขานุการ “สี่สมัย”
| Money Expo 2018
Wealth Transformation

06

10

28

56

50 Special Scoop

หมอบัญชา พงษ์พานิช
กับการนำธรรมชาติกลับสู่ใจคน

56 Bestination

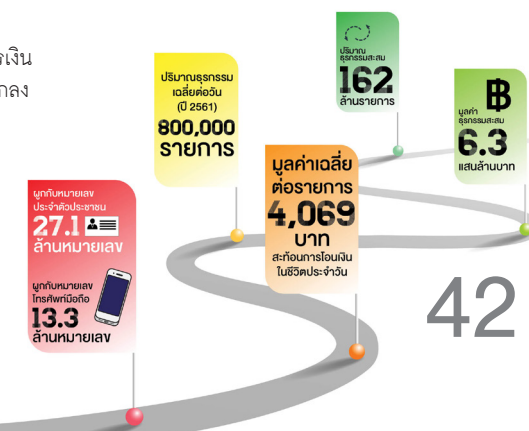
เข้าใจชีวิต เข้าถึงธรรม
ที่ “สวนโมกขารักษ์กรุงเทพ”

58 Eat Guide

ลิ้มรสตำนานความอร่อย แห่งย่านกรุงเก่า

60 Wordbook

| ดอกเบี้ยนโยบาย
| อัตราเงินเฟ้อทั่วไป

คุณจันทวรรณ สุจริตกุล
ผู้ช่วยผู้จัดการ สายยุทธศาสตร์และความสัมพันธ์องค์กร
ธนาคารแห่งประเทศไทย

Strategic Adaptation to VUCA¹ World

ทิศทางเศรษฐกิจโลกกับผลกระทบต่อภูมิภาคและไทย

ทิศทางเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ปัจจัยทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ รวมถึงพลวัตทางด้านเทคโนโลยี ทำให้ประเทศไทยและภาคธุรกิจไทยต้องเร่งเตรียมความพร้อมในหลายมิติ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน บริหารความเสี่ยง และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ BOT พระสยาม MAGAZINE ได้รับเกียรติจากคุณจันทวรรณ สุจริตกุล ผู้ช่วยผู้จัดการสายยุทธศาสตร์และความสัมพันธ์องค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย มาพูดคุยถึงประเด็นที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศและกลุ่มธนาคารโลกกำลังให้ความสนใจ

Synchronized Global Economic Recovery

การประชุมประจำปีของกองทุนการเงินระหว่างประเทศและกลุ่มธนาคารโลก (IMF - World Bank Spring Meetings) เมื่อเดือนเมษายนที่ผ่านมา นับเป็นโอกาสอันดีที่บรรดาประเทศสมาชิกจะได้มาทบทวนการดำเนินงานของทั้งสองสถาบัน และแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจการเงินในแต่ละภูมิภาคของโลกในช่วงที่ผ่านมา รวมถึงวิเคราะห์แนวโน้มเศรษฐกิจการเงินในอนาคต ซึ่งผลสรุปจากการประชุมครั้งนี้ เป็นการยืนยันถึงการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องของเศรษฐกิจการค้าโลก ซึ่ง IMF ปรับประมาณการขึ้นจาก 3.7% เป็น 3.9% สำหรับปี 2561 และ 2562 นับเป็นการขยายตัวที่สูงที่สุดในรอบ 7 ปี นับจากวิกฤติเศรษฐกิจโลกในปี 2552 และเป็นการขยายตัวอย่างฉับพลัน (Synchronized Recovery) จากที่ในอดีต จะเห็นการเติบโตของเอเชียเป็นหัวขบวนรถจักร ในขณะที่ประเทศอุตสาหกรรมหลักยังคงวนอยู่กับการแก้ปัญหาเศรษฐกิจการเงินและการว่างงานขนาดใหญ่ แต่ในครั้งนี้ นับเป็นการฟื้นตัวที่ครอบคลุมประเทศสมาชิกจำนวนมาก และก็จะฟื้นตัวอย่างมั่นคงขึ้น

นอกจากการปรับประมาณการการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในครั้งนี้แล้ว ยังเห็นการขยายตัวของการค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่า จาก 2.5% ในปี 2016 เป็น 4.9% ในปี 2017 ที่ผ่านมา ซึ่งนับเป็นการเพิ่มขึ้นมากที่สุดในรอบ 6 ปีเช่นกัน จากเดิมที่ประเทศ

ส่วนใหญ่เติบโตจากการกระตุ้นอุปสงค์ภายในประเทศ เพราะเขายังไม่มั่นใจในการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ

การเติบโตของเศรษฐกิจโลกที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ ทั้งภายในประเทศและการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ จึงเป็นการฟื้นตัวที่มีแรงส่งที่ชัดเจนขึ้น และด้วยปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ทาง IMF จึงเห็นว่า เป็นช่วงเวลาเหมาะสมที่สมาชิกจะใช้โอกาสในครั้งนี้เร่งรัดการปฏิรูปเศรษฐกิจ และผลักดันนโยบายที่ยากแต่จำเป็น ทั้งในภาคการผลิต ตลาดแรงงาน โครงสร้างสถาบัน และอื่น ๆ ที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสังคม รวมทั้งนโยบายที่ปกติเป็นเรื่องยากในการดำเนินการภายใต้ภาวะที่ความเชื่อมั่นตกต่ำ เพราะอาจจะเป็นการซ้ำเติมเศรษฐกิจที่เพิ่งฟื้นตัวในระยะแรก ๆ แต่เมื่อโอกาสของการเติบโตที่เห็นในเวลานี้นับว่าน่าพอใจมาก จึงไม่ควรจะปล่อยให้ผ่านไปโดยไม่ทำในสิ่งที่จะสร้างฐานของการเติบโตที่ยั่งยืนในอนาคต

ทว่าท่ามกลางข่าวดีที่น่าจับตามอง ก็มีเรื่องของความท้าทายที่ประชาคมโลกกำลังเผชิญอยู่ค่อนข้างมาก จากทั้งความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ ความตึงเครียดในการเมืองระหว่างประเทศ ความเสี่ยงที่จะเกิดสงครามทางการเมืองและสงครามทางการค้า การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่จะปฏิวัติกระบวนการผลิต รวมทั้งการจ้างงานและความเป็นอยู่ของผู้คนในอนาคต ทำให้ชวนคิดว่า ประเทศไทยในฐานะประเทศขนาดเล็กที่มีเศรษฐกิจเปิดกว้างและเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจต่างประเทศ ควรเตรียมพร้อมรับมือในด้านใดบ้าง

¹ VUCA : Volatility (V), Uncertainty (U), Complexity (C), Ambiguity (A)

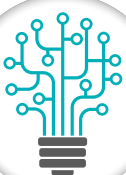
สิ่งที่ประเทศไทยต้องเตรียมพร้อมรับมือ

การรักษาและยกระดับ
ความสามารถในการ
แข่งขันของประเทศ

การสร้างภูมิคุ้มกันและเตรียม
ความพร้อมของฐานทุนไทย
(Thai Entrepreneur)

การปรับตัวให้เท่าทัน
กับเทคโนโลยี

Increasing Thailand's Competitiveness

การเตรียมพร้อมรับมือประการแรก ประเทศไทยคงต้องให้ความสำคัญกับการรักษาและยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพราะโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยที่เปลี่ยนแปลงในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้เราหันหลังให้กับการค้าระหว่างประเทศ ไม่ได้แล้ว

“ช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยมีส่วนใน GDP โลกอยู่ประมาณ 0.5% ซึ่งเป็นสัดส่วนที่อยู่ในระดับเฉลี่ยเช่นนี้มาตลอด แต่สัดส่วนของการส่งออกของไทยกลับเพิ่มขึ้นจาก 0.7% มาเป็น 1.4% ของการค้าระหว่างประเทศในช่วงเดียวกัน (ปี 2533 - 2559) กล่าวได้ว่า เศรษฐกิจไทยขกเกินรุ่นน้ำหนักของตัวเองในสนามการค้าระหว่างประเทศ และทำแต้มได้ดี มาตลอด 30 ปี” คุณจันทวรรณกล่าว

ในเมื่อเราจืดจาง ก็ต้องทำงานหนักขึ้น เพื่อรักษาอันดับนี้ไว้ เพราะนับวันที่เราแข่งขันได้มากในการค้าระหว่างประเทศ ย่อมเป็นจุดดึงดูดความสนใจ โดยเฉพาะในประเทศต้นทางที่ต้องการดึงดูดส่วนแบ่งนี้ กลับไป เพื่อให้ประโยชน์ตกแก่เศรษฐกิจ และการจ้างงานของตนเองมากขึ้น และในภาวะที่การเมืองระหว่างประเทศต้องการดูแลฐานเสี่ยงของพลเมืองของตน ประเทศต้นทางเหล่านั้นก็ย่อมจะสรรหามาตรการต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจการเงินที่จะกดดันคู่ค้า ไม่ว่าจะเป็น Trade Facilitation Act 2015 ของสหรัฐอเมริกา ที่มุ่งเน้นการเจรจาไปทีนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนของคู่ค้า การเรียกร้องการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งจะวนเวียนมาเป็นประเด็นเจรจา สร้างความตึงเครียด และสร้างบรรยากาศของความไม่แน่นอนในการค้าและการลงทุน

ฉะนั้น เราต้องแข่งขันโดยไม่พึ่งแต้มต่อด้านราคา แต่เน้นความสามารถและคุณภาพในการผลิต ซึ่งเป็นเรื่องที่ยาก แต่ก็ต้องเริ่มทำให้ได้ก่อนที่จะสายเกินไป เพราะประเทศเพื่อนบ้านที่แข่งขันในสินค้าประเภทเดียวกับไทย ก็ต้องพบกับสภาพการแข่งขันในการค้าระหว่างประเทศที่ไม่ต่างกัน

นอกจากนั้น การให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยง ก็เป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งในภาวะตลาดการเงินโลกที่ระดัดสภาพคล่องสูงมาก และอัตราดอกเบี้ยต่ำมาเป็นเวลานานมาก หากมีข่าวสารหรือเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดและสร้างความตื่นตระหนก การปรับมุมมองต่อการลงทุนของนักลงทุนในทุก ๆ ตลาด ย่อมทำให้เกิดความผันผวนได้สูงมากเพราะตลาดมีความเชื่อมโยงกันสูง และตลาดก็มีโอกาสที่จะเทไปข้างใดข้างหนึ่ง เนื่องจากนักลงทุนก็มีแรงกดดันเหมือน ๆ กันที่จะหาผลตอบแทนในภาวะที่ดอกเบี้ยต่ำ เพราะฉะนั้น ฐานการลงทุนจะมีลักษณะการสะสมมาในทิศทางข้างเดียว ไม่ว่าจะเป็นการซื้อสิทธิหรือขายสิทธิ เมื่อเกิดความตื่นตระหนก

ก็จะเกิดปฏิกิริยาตามมาที่รุนแรง (Unwinding) ผู้ผลิตสินค้าก็อาจจะได้รับผลกระทบทั้ง ๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับตลาดการเงินเหล่านั้นเลย แต่กลับต้องรับความสูญเสียอย่างรุนแรง

ดังนั้น การบริหารความเสี่ยง โดยเฉพาะจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน จึงควรเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารต้นทุนในการทำธุรกิจ เช่นเดียวกับการประกันอัคคีภัยของโรงงาน สถานประกอบการ หรือการบริหารสินค้าคงคลัง

Strengthening Thailand's Business Sector

ประการที่สอง การสร้างภูมิคุ้มกันและเตรียมความพร้อมของฐานทุนไทย (Thai Entrepreneur) บทบาทของไทยในด้านการค้าระหว่างประเทศมีทั้งความพร้อมของธุรกิจเอกชนไทยเอง หรือจากการร่วมทุนหรือรับจ้างผลิตให้ต่างชาติเพื่อส่งออกสินค้าไปขายในต่างประเทศ ในภาวะที่การค้าระหว่างประเทศมีความไม่แน่นอนสูง ภาคธุรกิจของไทยต้องพร้อมที่จะปรับบทบาทของตัวเองในทุก ๆ สถานการณ์ เพื่อจะก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง

“ความสนใจจากต่างชาติสะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่น่าลงทุน เหมาะที่จะทำธุรกิจ เพราะสภาพแวดล้อมในการลงทุน มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภค มีทักษะฝีมือแรงงาน และไม่มีปัญหาแรงงานสัมพันธ์ แม้ในวันหนึ่ง ต่างชาติอาจจะตัดสินใจขายธุรกิจของตนเองออกจากไทย แต่ฐานทุนของเราก็จะต้องเข้มแข็งพอเพื่อรับช่วงต่อหรือทดแทนตลาดในส่วนนี้ให้ได้ โดยเฉพาะในส่วนที่ประเทศยังมีความสามารถในการแข่งขัน แต่ขาดเพียงเงินลงทุนและผู้ดำเนินการ”

เพราะฉะนั้น ความท้าทายของประเทศที่รับการลงทุน เช่น ประเทศไทย ไม่ใช่เพียงรักษาสัดส่วนการค้าหรือการส่งออก แต่จะต้องสร้างฐานของนักลงทุนไทย ที่พร้อมจะออกไปลงทุนในต่างประเทศ เพื่อไปซื้อเทคโนโลยี แปรนด หรือช่องทางการค้า รวมทั้งแสวงหาประสบการณ์ในการบริหารธุรกิจในตลาดนอกบ้าน เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการปกป้องตลาดในประเทศ การจะสร้างความเข้มแข็งให้กับธุรกิจของไทย ซึ่งในวันนี้อาจจะเป็น SMEs ที่เป็นขนาดกลางไปจนถึงขนาดใหญ่ ต้องอาศัยการปฏิรูปและการลงทุน เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ

ทั้งนี้ การปฏิรูปเกิดขึ้นได้ในหลายมิติ ไม่เฉพาะเรื่องการปรับเปลี่ยนเครื่องจักรอุปกรณ์ แต่ครอบคลุมการลงทุนในทุนมนุษย์ด้วยการพัฒนาและยกระดับทักษะในการทำธุรกิจ รวมถึงการปรับปรุงกระบวนการทำงานของทั้งภาครัฐและเอกชนที่จำเป็น ต้องช่วยเหลือภาระให้กับเอกชนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ล้าสมัย ไม่ตอบโจทย์ของเป้าหมายการส่งเสริมให้เกิดการแข่งขัน ซึ่งกฎระเบียบที่สร้างภาระโดยไม่จำเป็นเหล่านี้ จะกระทบโดยตรงต่อ SMEs มากที่สุด เพราะ SMEs มีขนาดเล็ก ไม่ได้มีทรัพยากรในการไปจ้าง Compliance ในการจัดส่งรายงานให้กับทางการ หากสามารถลดภาระของ SMEs และ

“

ประเทศไทยเป็นประเทศที่น่าลงทุน เหมาะที่จะ
ทำธุรกิจ ... แม้ในวันหนึ่ง ต่างชาติอาจจะ
ตัดสินใจขายธุรกิจของตนเองออกจากไทย

แต่ฐานทุนของเราก็จะต้องเข้มแข็งพอ
เพื่อรับช่วงต่อหรือทดแทนตลาดในส่วนนี้ให้ได้

”

เปิดทางให้ผู้ประกอบการได้ใช้พลังความคิดไปในการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของตนเอง น่าจะเป็นการเตรียมความพร้อมของฐานทุนไทยในระยะข้างหน้าที่ยั่งยืน

Improving Technology Literacy

ประเด็นสุดท้าย การปรับตัวให้เท่าทันกับเทคโนโลยี เพราะเทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาท และกระทบกับวิถีชีวิต การค้า และการทำธุรกิจของประเทศไทยมากขึ้น แม้วันนี้ เราจะเริ่มเห็นความตึงเครียดในการค้าระหว่างประเทศ ความผิดหวัง และการเรียกร้องให้ปิดพรมแดนในประเทศอุตสาหกรรมหลักหลายประเทศ เพื่อควบคุมเรื่องการเคลื่อนย้ายประชากรในกรณีของ BREXIT หรือการเรียกร้องให้ถอยออกจาก Globalization ในพรรคการเมืองบางประเทศ แต่ถึงแม้จะไม่มีประเด็นเหล่านี้ เทคโนโลยีก็ยังเป็นขบวนการของความตึงเครียด ในบางจุดที่แรงงานถูกทดแทนด้วยเครื่องจักร หุ่นยนต์ และปัญญาประดิษฐ์ การจะรักษาความสามารถในการแข่งขันของประเทศคงต้องทำให้คนไทยเท่าทันเทคโนโลยี ทัดเทียมประเทศอื่น ไม่ตกกระแสงการปฏิวัติเทคโนโลยี และใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงนี้ให้มากที่สุด

การปรับตัวและความยืดหยุ่น พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยพร้อมรับมือกับความท้าทายในยุคที่เศรษฐกิจโลกเปิดกว้างขึ้น เชื่อมโยงกันสูงขึ้น รวมทั้งยกระดับความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้นบนเวทีโลกได้อย่างเข้มแข็งและมั่นคง

B

ดร.วิรไท สันติประภพ
ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

คุณเนาวรัตน์ เจริญประพิณ
พิธีกรรายการ Hard Topic ช่อง Money Channel

ทิศทางเศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจไทยปี 2561 และความท้าทายของการดำเนินนโยบายการเงิน

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายของเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในฐานะธนาคารกลาง มุ่งดำเนินนโยบายเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงินของประเทศ รวมทั้งเตรียมความพร้อมให้แก่เศรษฐกิจไทยในการรับมือกับความท้าทายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยในปี 2561 จะเป็นอย่างไร และความท้าทายในการดำเนินนโยบายการเงินของ ธปท. ในปีนี้ มีอะไรบ้าง BOT พระสยาม MAGAZINE ได้รับเกียรติจาก คุณเนาวรัตน์ เจริญประพิณ พิธีกรผู้คร่ำหวอดในแวดวงธุรกิจ ตลาดเงิน และตลาดทุน มาร่วมสนทนากับ ดร.วิรไท สันติประภพ ผู้ว่าการ ธปท. ในประเด็นดังกล่าวผ่านหลากหลายมิติที่น่าสนใจ

โอกาสและความท้าทายสำคัญ ของเศรษฐกิจโลกในปี 2561

คุณเนาวรัตน์ : ท่านผู้ว่าการมองว่า โอกาสของเศรษฐกิจโลกในปี 2561 มีอะไรบ้าง

ดร.วิรไท : นับตั้งแต่วิกฤติการณ์การเงินโลกปี 2551 เศรษฐกิจโลกฟื้นตัวอย่างช้า ๆ จนกระทั่งสองปีที่แล้ว เศรษฐกิจโลกมีสัญญาณการฟื้นตัวชัดเจน และขยายตัวเข้มแข็งขึ้น โดยเฉพาะสหรัฐฯ ที่อัตราการว่างงานลดต่ำกว่าร้อยละ 4 ขณะที่กลุ่มประเทศยูโรมีการฟื้นตัวที่ชัดเจนขึ้น เราคาดว่าเศรษฐกิจโลกจะฟื้นตัวต่อเนื่อง ซึ่งเศรษฐกิจไทยก็ได้รับอานิสงส์ด้วย เพราะเศรษฐกิจไทยเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจต่างประเทศค่อนข้างมาก โดยผลดี คือ การส่งออกสินค้าและบริการที่ขยายตัวดีขึ้น

คุณเนาวรัตน์ : ท่านผู้ว่าการมองว่า การปรับเปลี่ยนนโยบายการเงินของประเทศอุตสาหกรรมหลักโดยเฉพาะสหรัฐฯ ที่ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย มีนัยและความท้าทายต่อระบบการเงินโลกอย่างไร

ดร.วิรไท : เมื่อเกิดวิกฤติการณ์การเงินโลก 10 ปีที่แล้ว หนึ่งในมาตรการสำคัญที่ประเทศที่เป็นศูนย์กลางของวิกฤตินำมาใช้ คือ “นโยบายการเงินแบบไม่ปกติ (Unconventional Monetary Policy)” บางประเทศลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายเหลือศูนย์ บางประเทศใช้อัตราดอกเบี้ยติดลบ พยายามอัดฉีดสภาพคล่องเข้าไปในระบบการเงินมากเป็นพิเศษ นอกจากนี้ ในประเทศที่ระบบธนาคารพาณิชย์มีปัญหา ธนาคารกลางของประเทศเหล่านั้นดำเนินนโยบายการเงินโดยอัดฉีดเงินเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจโดยตรง หรือ Quantitative Easing เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ แม้ว่านโยบายการเงินแบบไม่ปกตินี้ได้ส่งผลให้เศรษฐกิจฟื้นตัวขึ้น แต่การดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยต่ำต่อเนื่องยาวนาน ก่อให้เกิดผลข้างเคียงเช่นกัน ทำให้ผู้ออมไม่มีแรงจูงใจในการออม ซึ่งอาจจะส่งผล

กระทบต่อความมั่นคงทางการเงินของประเทศในระยะยาว นอกจากนี้ นโยบายดังกล่าวยังกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนที่สูงขึ้น (Search for Yield) โดยประเมินความเสี่ยงต่ำเกินไป (Under Pricing of Risk) ซึ่งอาจนำไปสู่การสะสมความเปราะบางในระบบการเงิน

ดังนั้น เมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัวดีขึ้น ธนาคารกลางของประเทศหลักจึงต้องชั่งน้ำหนักระหว่างผลที่จะได้จากการดำเนินนโยบายการเงินผ่อนคลายเป็นต่อเนื่อง กับผลข้างเคียงที่จะเกิดขึ้นซึ่งอาจนำไปสู่วิกฤติการเงินรอบใหม่ในอนาคต ธนาคารกลางสหรัฐฯ (FED) จึงค่อย ๆ ปรับดอกเบี้ยนโยบาย จากที่อยู่ระดับต่ำมากให้เข้าสู่ระดับปกติและสมดุลมากขึ้น (Policy Normalization) หลังจากที่เศรษฐกิจฟื้นตัวต่อเนื่องในช่วง 2 - 3 ปีที่ผ่านมา

Policy Normalization ของ FED กับนัยต่อตลาดเงินและตลาดทุนโลก

คุณเนาวรัตน์ : เมื่อหัวจักรใหญ่ของเศรษฐกิจโลกอย่างสหรัฐฯ ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ทิศทางของเงินทุนเคลื่อนย้ายและอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกจะเป็นอย่างไร

ดร.วิรไท : เมื่อธนาคารกลางประเทศหลัก เช่น สหรัฐฯ ลดการทำนโยบายการเงินที่ไม่ปกติ ด้วยการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ก็จะส่งผลไปถึงอัตราดอกเบี้ยของตลาดเงิน ตลาดทุน และเงินทุนเคลื่อนย้ายทั่วโลก อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินโลกได้ทยอยปรับสูงขึ้น นอกจากนี้ เมื่อผลตอบแทนของตราสารที่ถือว่ามีความเสี่ยงต่ำ อย่างพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐฯ ให้ผลตอบแทนสูงขึ้น ความจำเป็นที่ต้องหาผลตอบแทนสูงจากการลงทุนในตราสารของบริษัทหรือประเทศที่อันดับความน่าเชื่อถือไม่ค่อยดีหรือมีความเสี่ยงสูงกว่าก็จะลดลง ส่งผลให้เกิดทุนเคลื่อนย้ายออกจากประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่

คุณเนาวรัตน์ : มองไป 3 - 5 ปีข้างหน้า เราจะเห็นการปรับขึ้นดอกเบี้ยนโยบายในลักษณะค่อนข้างเร็วเหมือนในอดีตหรือไม่

ดร.วิรไท : ในเรื่องนี้ผมคิดว่าจะต้องติดตามพัฒนาการของเงินเฟ้อซึ่งจะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 - 3 เรื่อง เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามา มีบทบาทมากขึ้น ทำให้อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ เช่น e-Commerce ช่วยให้เราสามารถเปรียบเทียบราคาสินค้าได้ทั่วโลก ราคาจึงไม่สามารถ

ปรับขึ้นได้เร็วเหมือนเดิม ขณะเดียวกันเทคโนโลยีสมัยใหม่ก็นำเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิต ก็ทำให้ไม่ต้องเพิ่มแรงคนมาก ค่าแรงไม่ปรับขึ้น แม้ว่าเศรษฐกิจโลกฟื้นตัวดีขึ้น ความต้องการสินค้าสูงขึ้น แต่แรงกดดันที่มีต่อเงินเฟ้อไม่มากเหมือนในอดีต ธนาคารกลางจึงไม่ต้องกังวลมากเรื่องเงินเฟ้อ แต่ก็มีปัจจัยอื่นที่ต้องระวัง เช่น การขึ้นนโยบายการคลังแบบขาดดุลในหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งมีลักษณะคล้าย ๆ นโยบายประชานิยมมากขึ้น แม้แต่สหรัฐฯ ก็เพิ่งปรับลดภาษีให้กับภาคธุรกิจค่อนข้างมาก ซึ่งจะทำให้รัฐบาลต้องกู้ยืมเงินสูงขึ้น และอาจส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาลปรับขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

ดังนั้น แม้แรงกดดันเงินเฟ้อจะอยู่ในระดับต่ำ แต่ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ในตลาดการเงินโลกที่ ธปท. ต้องติดตามและเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา เนื่องจากระบบการเงินโลกในปัจจุบันเชื่อมโยงกันค่อนข้างมาก

ทิศทางเศรษฐกิจไทยในปี 2561 และโจทย์ของประเทศในระยะยาว

คุณเนาวรัตน์ : ท่านผู้ว่าการคะ สำหรับเศรษฐกิจไทยปี 2561 ท่านเริ่มเห็นการฟื้นตัวอย่างมีนัยสำคัญแล้วหรือยัง

ดร.วิสรโก : เราเห็นแนวโน้มการฟื้นตัวที่ชัดเจนมากขึ้นต่อเนื่อง ตั้งแต่ช่วงปี 2560 ในการประชุมเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ปรับประมาณการการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยปีนี้ขึ้นเป็นร้อยละ 4.4 สอดคล้องกับที่สภาพัฒน์แถลงตัวเลข GDP ไตรมาสแรกปีนี้ที่สูงถึงร้อยละ 4.8 เราเห็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มฟื้นตัวดีขึ้นตามลำดับ ไม่ว่าจะเป็นด้านการส่งออก การบริโภคภาคเอกชน ขณะที่การลงทุนภาคเอกชน ก็เห็นการนำเข้าสินค้าทุนและสินค้าชิ้นกลางสูงขึ้น สะท้อนถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง ส่วนด้านสินเชื่อ อาจกล่าวได้ว่า ผ่านพ้นจุดต่ำสุดมาแล้ว เพราะวันนี้อัตราการขยายตัวของสินเชื่อกลับมาอยู่ที่ประมาณร้อยละ 5 ต่อปี ขณะที่สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ชะลอตัวและมีแนวโน้มลดลง อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่เรายังต้องระวังไว้ก็คือ ปัญหาหนี้ครัวเรือน (NPL) ซึ่งเราต้องเฝ้าระวังให้ดี

ประการแรก การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่สำคัญ ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการทำธุรกิจและความสามารถในการแข่งขันของแต่ละธุรกิจแตกต่างกัน รวมทั้งส่งผลให้ค่าจ้างแรงงานปรับขึ้นได้ยาก เพราะเทคโนโลยีโดยเฉพาะหุ่นยนต์ ทำให้เกิดการแข่งขันในตลาดแรงงานไม่รุนแรงเหมือนในอดีต

ประการที่สอง หนี้ครัวเรือน ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างของประเทศไทย หากมองย้อนกลับไป 10 ปี จะเห็นว่าหนี้ครัวเรือนเพิ่มขึ้นค่อนข้างเร็ว เวลาที่เศรษฐกิจดี ถึงแม้รายได้เพิ่มขึ้น แต่ภาระหนี้ที่ต้องจ่ายอยู่ในระดับสูงก็ทำให้เหลือรายได้สำหรับใช้สอยน้อยกว่าการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในรอบก่อน ๆ

ประการที่สาม การเปลี่ยนแปลงในภาคเศรษฐกิจชนบทและภาคเกษตร ไม่ว่าจากการยกเลิกนโยบายพยุงราคาสินค้าเกษตรบางชนิด ปัญหาภัยธรรมชาติ รวมทั้งราคาสินค้าเกษตรตกต่ำทั่วโลก ปัจจัยเหล่านี้

ส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร ซึ่งเป็นประชาชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ และยังโยงไปสู่ธุรกิจข้างเคียงในต่างจังหวัดด้วย

โจทย์ในวันนี้ของการทำนโยบายเศรษฐกิจ คือ เมื่อเศรษฐกิจภาพใหญ่มีแนวโน้มดีขึ้นอย่างชัดเจน แต่อาจจะยังไม่กระจายตัวในวงกว้างในระยะสั้น เราต้องช่วยเยียวยาประชาชนบางกลุ่ม และดูแลสภาพคล่องเพื่อเอื้อให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจเป็นไปอย่างเข้มแข็ง แต่สิ่งที่สำคัญกว่าคือ เราต้องไม่ลืมว่ามีปัญหาเชิงโครงสร้างของประเทศที่ต้องแก้ไข เพราะถ้าไม่แก้แต่ตอบโจทย์ระยะสั้น จนลืมเรื่องนโยบายเชิงโครงสร้างและการแก้ปัญหาระยะยาว การฟื้นตัวของเศรษฐกิจก็จะไม่เข้มแข็งต่อเนื่อง ดังนั้น เมื่อเศรษฐกิจเริ่มฟื้นขึ้นมาระดับหนึ่งแล้ว เราไม่ควรเสียโอกาสในการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง ซึ่งจะช่วยให้ประเทศก้าวหน้าได้ดีและยั่งยืนในระยะยาว

คุณเนาวรัตน์ : ท่านผู้ว่าการเห็นบทบาทของรัฐบาลในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสร้างการเติบโตของประเทศในอนาคตมากน้อยแค่ไหน

ดร.วิสรโก : สิ่งหนึ่งที่รัฐบาลได้ทำ คือการส่งเสริมอุตสาหกรรมสำหรับอนาคต ที่เรียกว่า “S-curve” รวมทั้งมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนใหม่ ๆ เช่น โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) และการลดกฎหมายและระเบียบที่เป็นอุปสรรคในการลงทุนของภาคเอกชน นอกจากนี้ยังวางโครงสร้างพื้นฐานใหม่ ๆ หลายอย่างโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการขนส่ง ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยให้เกิดการต่อยอดทางธุรกิจ และยกระดับประสิทธิภาพการผลิต การนำอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงลงไปทุกหมู่บ้านในประเทศไทยก็จะเปลี่ยนประเทศทั้งเรื่องของการทำธุรกิจ การต่อยอดทางด้านการเกษตร การศึกษา รวมไปถึงการดูแลสุขภาพของคนไทย นี่ถือเป็นตัวอย่างการวางรากฐานโครงสร้างให้กับประเทศในระยะยาว

ธปท. เอง ก็ได้ร่วมกับกระทรวงการคลังและสมาคมธนาคารไทยพัฒนาระบบพร้อมเพย์ ซึ่งถือเป็นถนนการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment System) สายใหม่ ซึ่งช่วยยกระดับความสามารถทางการแข่งขันของประเทศในระยะยาว ช่วยลดต้นทุนการทำธุรกิจ ลดต้นทุนในการใช้ชีวิตของทุกคนในประเทศให้ถูกลง อีกทั้งยังทำให้เกิดข้อมูลใหม่ ๆ ที่ใช้ประโยชน์ต่อยอดธุรกิจได้ นี่เป็นตัวอย่างหนึ่งของแพลตฟอร์มใหม่ ๆ ที่กำลังเกิดขึ้น

ทิศทางของนโยบายการเงินปี 2561

คุณเนาวรัตน์ : ปี 2561 นี้ เริ่มเห็นเศรษฐกิจไทยดีขึ้นค่อนข้างชัดเจน การดำเนินนโยบายทางการเงินของ กนง. ในปีนี้จะเป็นอย่างไร

ดร.วิสรโก : กนง. ขณะนี้เห็นความเป็นที่นโยบายทางการเงินต้องผ่อนคลายเพื่อเอื้อให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยเข้มแข็งและกระจายตัวมากขึ้น ปัจจุบัน ธปท. ดำเนินนโยบายการเงินภายใต้ “กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อแบบยืดหยุ่น (Flexible Inflation Targeting)” แม้ว่าเดือนเมษายนและพฤษภาคมที่ผ่านมาอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเริ่มขยับเข้าสู่กรอบล่างของเป้าหมาย แต่แรงกดดันด้านเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ ทำให้ กนง. สามารถทำนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายได้ แต่อย่างไรก็ดี ยังต้องประเมินสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง

ขณะเดียวกัน การที่ปัจจุบันประเทศไทยมีก้นขนด้านเสถียรภาพต่างประเทศค่อนข้างดี เนื่องจากมีหนี้ต่างประเทศค่อนข้างต่ำ ทุนสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง และดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลต่อเนื่อง ทำให้แม้ธนาคารกลางของประเทศอุตสาหกรรมหลักขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย หรืออัตราดอกเบี้ยพันธบัตรในตลาดการเงินโลกปรับสูงขึ้น ก็ไม่ส่งผลให้เราต้องรีบปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายขึ้น เรามีอิสระในการดำเนินนโยบายการเงิน ต่างกับบางประเทศที่อาจจะมีความอ่อนไหวในความมั่นคงด้านต่างประเทศ แต่ทั้งนี้ การที่อัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นเวลานานสิ่งที่ ธปท. ต้องระมัดระวัง คือ พฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนที่อาจนำไปสู่การประเมินความเสี่ยงต่ำกว่าที่ควร ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเปราะบางในระบบเศรษฐกิจไทยในระยะยาว นอกจากนี้ ธปท. ต้องทบทวนสถานะเศรษฐกิจอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้การตัดสินใจเชิงนโยบายเหมาะสมตามปัจจัยและสถานะเศรษฐกิจในแต่ละช่วงเวลา

คุณเนาวรัตน์ : ในบริบทที่ตลาดการเงินโลกมีความผันผวน ธปท. มีแนวนโยบายในเรื่องค่าเงินอย่างไร

ดร.วิสรโก : ช่วงปีที่ผ่านมา อาจมีความเข้าใจว่าการที่เงินบาทแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นปัญหาของไทยประเทศเดียวแต่จริง ๆ แล้ว เงินดอลลาร์สหรัฐฯ อ่อนค่าลงเมื่อเทียบกับเงินหลายสกุล ซึ่งเป็นผลจากปัญหาภายในของสหรัฐฯ และความไม่มั่นใจในนโยบายเศรษฐกิจของสหรัฐฯ แต่ขณะนั้นนโยบายเศรษฐกิจและนโยบายการเงิน

“เมื่อเศรษฐกิจภาพใหญ่มีแนวโน้มดีขึ้นอย่างชัดเจน แต่อาจจะยังไม่กระจายตัวไปในวงกว้างในระยะสั้น เราต้องช่วยเยียวยาประชาชนบางกลุ่ม และดูแลสภาพคล่อง เพื่อเอื้อให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจเป็นไปอย่างเข้มแข็ง แต่สิ่งที่สำคัญกว่าคือ เราต้องไม่ลืมว่ามีปัญหาเชิงโครงสร้างของประเทศที่ต้องแก้ไข เพราะถ้าไม่แก้แต่ตอบโจทย์ระยะสั้น จนลืมเรื่องนโยบายเชิงโครงสร้างและการแก้ปัญหาระยะยาว การฟื้นตัวของเศรษฐกิจก็จะไม่เข้มแข็งต่อเนื่อง”

ของสหรัฐฯ ชัดเจนมากขึ้น ประกอบกับเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวชัดเจนขึ้น จึงทำให้เงินดอลลาร์สหรัฐฯ กลับมาแข็งค่าขึ้นบ้าง ทิศทางของตลาดการเงินโลกในปีนี้มีแนวโน้มผันผวนจากปัจจัยภายนอกประเทศเป็นหลัก

เวลาที่เรารู้ว่าค่าเงินบาทอ่อนหรือแข็ง เรากำลังเปรียบเทียบค่าเงินบาทกับเงินอีกสกุลหนึ่ง ซึ่งเราไม่สามารถควบคุมปัจจัยนอกประเทศเราได้ ผมจึงเน้นตลอดว่า ใครก็ตามที่มีธุรกรรมระหว่างประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ผ่านมา ธปท. พยายามส่งเสริมให้ภาคธุรกิจรู้จักและใช้เครื่องมือบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่หลากหลาย และเพิ่มทางเลือกในการใช้สกุลเงินท้องถิ่นสำหรับธุรกรรมการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ เพื่อกระจายความเสี่ยง และลดต้นทุนการทำธุรกิจ เพราะในโลกที่ VUCA¹ ผันผวน ซับซ้อน ยากที่จะคาดเดา ทักษะในการบริหารความเสี่ยงของอัตราแลกเปลี่ยนเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญยิ่ง

B

คุณเนาวรัตน์ เจริญประพิณ

พิธีกรหญิง ผู้คร่ำหวอดในแวดวงธุรกิจและตลาดทุน ปัจจุบันเธอเป็นผู้ดำเนินรายการ Hard Topic รายการที่เจาะลึกประเด็นด้านเศรษฐกิจและการลงทุน และเป็นผู้บริหารของสถานีโทรทัศน์ Money Channel

สแกนเพื่อรับชมการสนทนาในรูปแบบวีดิทัศน์

1 VUCA : Volatility (V), Uncertainty (U), Complexity (C), Ambiguity (A)

คุณปริญญา พานิชภักดิ์
กรรมการผู้จัดการ บริษัทหลักทรัพย์ ซี แอล เอส เอ (ประเทศไทย) จำกัด
และกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แนวทางรับมือ Disruptive Technology ในโลกตลาดเงินและตลาดทุน

ในช่วง 5 - 10 ปีที่ผ่านมา ถือเป็นช่วงเวลาที่โลกการเงินและโลกการลงทุนถูกท้าทายอย่างมากจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 3 - 5 ปีหลัง ที่ผลกระทบจากนวัตกรรมและเทคโนโลยีดูเหมือนจะเข้มข้นและรุนแรงยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ จนหน่วยงานกำกับดูแล รวมถึงองค์กรที่เกี่ยวข้อง ไม่อาจอยู่เฉย ดังจะเห็นได้ว่าที่ผ่านมา ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ก็มีการปรับยุทธศาสตร์และกระบวนการทำงานในหลายด้านเพื่อรับมือกับความท้าทายดังกล่าว

เช่นเดียวกัน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) ซึ่งเป็นองค์กรสำคัญและมีบทบาทโดยตรงต่อตลาดทุน ก็มีการปรับตัวอย่างมากเพื่อรองรับกับพัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ส่วนแนวคิดและแนวทางในการรับมือจะเป็นอย่างไร คุณปริญญา พานิชภักดิ์ กรรมการผู้จัดการ บริษัทหลักทรัพย์ ซี แอล เอส เอ (ประเทศไทย) จำกัด ในฐานะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้เกียรติมาร่วมแบ่งปันข้อมูล พร้อมทั้งให้มุมมองที่น่าสนใจเกี่ยวกับบทบาทและแนวทางที่ควรจะเป็นสำหรับหน่วยงานกำกับดูแล (Regulator) ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับภาคเอกชนและนักลงทุนในโลกการลงทุนยุคดิจิทัล

Blockchain: เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกการเงิน

นับจากอินเทอร์เน็ต ที่ถือเป็นเทคโนโลยีพลิกโลกและเปลี่ยนวิธีการทำธุรกิจ ว่ากันว่า Blockchain คือเทคโนโลยีต่อไป โดยเทคโนโลยี Blockchain เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 2008 เพื่อตอบสนองการล่มสลายของสถาบันการเงินหลายแห่ง และเป็นเทคโนโลยีที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมแบบ Peer-to-Peer โดยไม่มีตัวกลาง เพราะ Blockchain เป็นรูปแบบการเก็บข้อมูลสาธารณะ เป็นระบบบัญชีแบบกระจาย (Decentralized Ledger) จึงไม่จำเป็นต้องมี "ตัวกลาง" มาเป็นศูนย์กลางเก็บข้อมูล อาทิ ธนาคารพาณิชย์ หรือ โบรกเกอร์

นอกจากนี้ ระบบ Blockchain ยังมีการอัปเดตข้อมูลอย่างต่อเนื่อง พร้อมกัน มีความปลอดภัย และความเป็นส่วนตัว (Privacy) ค่อนข้างสูง เนื่องจากบุคคลที่อยู่อีกฝั่งของธุรกรรมไม่สามารถเข้าถึงตัวตนของเจ้าของบัญชี (Ledger) ได้ถ้าเจ้าของบัญชีไม่เปิดเผย

"ช่วง 5 - 15 ปีที่ผ่านมา เราได้เห็นอะไรหลายอย่างที่เป็นการนวัตกรรมใหม่ ๆ ในโลกการเงินและการลงทุน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นนวัตกรรมในเชิงผลิตภัณฑ์และบริการ หรือนวัตกรรมทางด้าน Front Office แต่ในช่วง 3 - 5 ปีหลัง มีคนเริ่มนำระบบ Blockchain และ Hashgraph เข้ามาใช้ มันเป็นมิติใหม่ของการปฏิบัติ เพราะมันขยายกระบวนการทำงาน 'หลังบ้าน (Back Office)' ของหลายหน่วยงานในสถาบันการเงิน และกระทบต่อการทำหน้าที่ของหน่วยงานกำกับดูแล"

คุณปริญญา ยกตัวอย่างการนำเทคโนโลยี Blockchain มาใช้ใน ตลาดทุนว่า เมื่อบัญชีการลงทุนถูกเก็บในระบบ Blockchain นักลงทุน ก็ไม่มีความจำเป็นต้องมี Custodian มาคอยดูแลเก็บรักษาใบหุ้น และสินทรัพย์อื่น ๆ ให้ ในการซื้อขายหุ้นแต่ละครั้ง นักลงทุน จึงไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมให้กับโบรกเกอร์ที่ทำหน้าที่ Custodian ซึ่งช่วยลดค่าใช้จ่ายลงไปได้เยอะ อีกทั้งการทำธุรกรรมยังมีความรวดเร็วมากขึ้นและมีความถูกต้องสูง ซึ่งในอนาคต นักลงทุน อาจสามารถซื้อขายหุ้นกันได้เอง โดยไม่ต้องผ่านตลาดหลักทรัพย์ฯ เลยก็ได้

นอกจากนี้ บนเทคโนโลยี Blockchain ได้มีการพัฒนาต่อยอด ไปสู่นวัตกรรมทางการเงินใหม่ ที่เรียกว่า "Cryptocurrency" หรือ เหรียญสกุลดิจิทัล ซึ่งปัจจุบัน เริ่มมีบางบริษัทในประเทศไทย ระดมทุนผ่านแพลตฟอร์ม ICO (Initial Coin Offering) บ้างแล้ว นี่ถือเป็นอีกตัวอย่างของพัฒนาการทางเทคโนโลยีในตลาดทุนที่กระทบ ต่อการทำงานของ ตลท. และหน่วยงานกำกับดูแลอย่างสำนักงาน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

เช่นเดียวกัน ในอุตสาหกรรมการเงิน โดยเฉพาะธุรกิจธนาคาร จากที่เคยได้ประโยชน์เบ็ดเสร็จจากการเป็นตัวกลางในการทำธุรกรรม และการเป็นผู้เก็บบัญชีลูกค้า เสมือนเป็นเจ้าของข้อมูลบัญชี แล้วใช้ ข้อมูลเหล่านั้นไปพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ รวมทั้งพัฒนาธุรกิจ แต่หากมีการนำเทคโนโลยี Blockchain มาใช้อย่างจริงจัง ความ ได้เปรียบดังกล่าว ก็จะลดลงหรือหมดไป รูปแบบและการดำเนินธุรกิจ ก็ต้องเปลี่ยนไปด้วย

บทบาทที่ต้องเปลี่ยนของหน่วยงานกำกับดูแล

คุณปริญญา มองว่า ด้วยความท้าทายต่าง ๆ โดยเฉพาะความ ท้าทายจากนวัตกรรมและเทคโนโลยีในโลกการเงินและการลงทุน ไม่เพียงทำให้องค์กรธุรกิจเท่านั้นที่ต้องเร่งปรับตัว แต่หน่วยงาน กำกับดูแลอย่าง ธปท. และ ก.ล.ต. ก็ต้องเร่งปรับบทบาท เพื่อก้าวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และก้าวเคียงข้างไปกับภาคธุรกิจ ได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วทั้ง

“ถือเป็นความท้าทายที่ลำบากจริง ๆ เพราะมันเป็นอะไรที่ด้านกับวัฒนธรรมองค์กรและกระทบกับการทำงานของ Regulator ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะ ธปท. ที่คุ้นเคยกับการสวมหมวก ‘ผู้คุมกฎ’ เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมานานตั้งแต่หลังวิกฤติปี 2540 แต่วันนี้ เราเจอกับแรงบีบ จากความเปลี่ยนแปลงที่เข้ามาอย่างรวดเร็วและรุนแรง มันถึงเวลาแล้วที่จะต้องสวมบทบาทด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมด้วย”

ตัวอย่างหนึ่งในปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญของเศรษฐกิจไทย คือ การที่ธุรกิจขนาดเล็กหรือ SMEs เข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนในระบบ เนื่องจากไม่ผ่านเกณฑ์ระบบคะแนนเครดิต (Credit Scoring System) ของสถาบันการเงิน หรือได้เงินทุนในอัตราดอกเบี้ยที่ค่อนข้างสูง เพราะถูกมองว่าเสี่ยง ฉะนั้น เมื่อในอุตสาหกรรมนี้มี ‘ผู้เล่น’ ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน เช่น บริษัทมือถือ ฟินเทค และกลุ่มบริการ Peer-to-Peer Lending เข้ามาเป็นทางเลือกหรือเป็นทางเลือกด้วยระบบฐานข้อมูลและระบบ Credit Scoring ที่มีความแม่นยำไม่แพ้กัน ธปท. ภายใต้มหวก “พัฒนา” ต้องเปิดทางให้ผู้เล่นเหล่านี้เข้ามา ซึ่งไม่เพียงจะช่วยให้ SMEs เข้าถึงเงินทุนด้วยต้นทุน (ดอกเบี้ย) ที่เป็นธรรมและบริการที่ดีขึ้น แต่ยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันและพัฒนาอุตสาหกรรม

“ในหลายประเทศ มีหลายธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน เข้ามาให้บริการทางการเงินครบวงจรแก่ลูกค้า โดยอาศัยฐานข้อมูลลูกค้าของตัวเอง หรือบางประเทศก็เปิดกว้างให้ฟินเทคเข้ามาขับเคลื่อนการปฏิวัติบริการทางการเงิน ซึ่งเทรนด์นี้ก็ต้องมาเมืองไทย แต่การเปลี่ยนแปลงจะเร็วหรือช้า ก็ขึ้นอยู่กับผู้คุมกฎว่าจะกล่าพล่อยให้วิ่งเร็วแค่ไหน เพราะการจะพัฒนาอุตสาหกรรม ส่วนหนึ่งต้องกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันและเกิดนวัตกรรม ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ ผู้คุมกฎต้องกล่าพล่อยให้มีการลองผิดลองถูก กล้าที่จะล้มเหลว ต้องเชื่อในศักยภาพการเรียนรู้ของคน เพื่อที่ทุกคนจะได้เรียนรู้และพัฒนาไปพร้อมกัน”

นอกจากนี้ หน่วยงานกำกับดูแลยังต้องมีบทบาทสำคัญในการลดอุปสรรคทางกฎหมาย เพื่อเปิดโอกาสให้ “คนตัวเล็ก” ที่มีนวัตกรรมหรือมีไอเดียดี ๆ เข้ามาทำธุรกิจได้อย่างไม่ยากเย็น ส่วนมิติของการกำกับดูแล คุณปริญญ์มองว่า แนวทางกำกับดูแลที่ดีที่สุด คือ การส่งเสริมความรู้ทางการเงินและการลงทุน รวมถึง Digital Intelligence ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะคนที่อยู่ฐานราก เพื่อให้พวกเขาสามารถบริหารจัดการและดูแลตัวเองได้ในระยะยาว

สำหรับข้อแนะนำที่ท้าย คุณปริญญ์มองว่า หน่วยงานกำกับต้องมองภาพใหญ่ (Bird's Eye View) และมองไปข้างหน้า (Forward Looking) ซึ่งจะให้เห็นจุดสมจุดระหว่างมิติของการกำกับและการพัฒนาไปพร้อมกัน โดยวิธีหนึ่งที่ช่วยได้ คือ การสร้างเครือข่ายภาคีกับหน่วยงานกำกับดูแลต่างประเทศให้มากขึ้น เพื่ออัปเดตข้อมูลความรู้และเรียนรู้จากภาคีเหล่านี้

ความท้าทายในการทำหน้าที่ของ ตลท.

นอกจากเทคโนโลยี Blockchain ที่จะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพลิกโฉมตลาดหลักทรัพย์และการดำเนินงานของ ตลท. คุณปริญญ์มองว่า วันนี้และในอนาคต ตลท. ยังต้องเตรียมรับมือกับความท้าทายอีกหลายประการ โดยความท้าทายสำคัญอันดับแรก คือ Mindset ของผู้บริหารและพนักงาน

“ที่ผ่านมา เรียกได้ว่า ตลท. เป็น ‘เสือนอนกิน’ มาโดยตลอด เพราะธุรกิจเข้าข่ายผูกขาด (Monopoly) คุณไม่มีคู่แข่งเลยในประเทศไทย ทุกคนต้องซื้อขายหุ้นและตราสารทุนอื่น ๆ ผ่านคุณหมด ความสบายทำให้เกิดความเคยชินกับการทำอะไรเดิม ๆ ความท้าทายอย่างแรกจึงอยู่ที่ว่า จะทำอย่างไรให้คุณเขย่าวตัวเองให้ตื่น และตั้งเป้าหมายใหม่ มองว่าคุณไม่ได้แข่งในประเทศ แต่ต้องแข่งกับตลาดหลักทรัพย์ของประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่นในภูมิภาค ดังนั้น เกมในอนาคต คือ จะทำอย่างไรให้เราเป็นตลาดหุ้นที่มีบริษัทต่างประเทศ โดยเฉพาะบริษัทในอุตสาหกรรมมูลค่าเพิ่มสูง (High Value Added Industry) และบริษัทในประเทศเพื่อนบ้านอยากเข้ามาจดทะเบียน และมีผลิตภัณฑ์การลงทุนระดับภูมิภาค เช่น กองทุน ETF เข้ามาซื้อขายผ่าน ตลท.”

คุณปริญญ์เชื่อว่า เมื่อ Mindset และเป้าหมายเปลี่ยน ตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงาน (KPIs) ก็จะเปลี่ยนตาม จาก KPIs ที่เคยเป็นตัวเลข เช่น กำไร ยอดหุ้นเข้าเทรดใหม่ (IPO) ปริมาณการซื้อขาย (Trade Volume) ฯลฯ เพียงอย่างเดียว ก็จะมี KPIs ด้านความสำเร็จในการยกระดับสู่การเป็นผู้เล่นระดับภูมิภาค และการพัฒนาบทบาทหน้าที่โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุด (Maximize Interest) สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวม เพิ่มเข้าไปด้วย

อีกความท้าทายสำคัญของ ตลท. คือ การเติบโตอย่างยั่งยืน โดยคุณเจที่ ตลท. ต้องใส่ใจในเชิงปฏิบัติให้มากขึ้น ได้แก่ ธรรมาภิบาลและการส่งเสริมความรู้ทางการเงินและการลงทุนให้กับนักลงทุน ซึ่งจะเป็นอาวุธที่นำไปสู่การลงทุนที่ถูกต้อง ต่อเนื่อง และบรรลุเป้าหมายการลงทุน โดยแนวทางที่ควรทำ คือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึง ก.ล.ต. และ ธปท.

“ส่วนความท้าทายสุดท้าย คือ การสร้างคน ซึ่ง ตลท. ไม่ได้ทำเรื่องทุนมาหลายปีแล้ว เพิ่งจะเริ่มเมื่อ 2-3 ปีที่แล้ว ไม่เหมือน ธปท. ที่ให้ทุนมาต่อเนื่องยาวนาน แล้วทุน ธปท. ก็ให้ผลลัพธ์ดีมาก สร้างคนเก่งคนดีออกมาทำงานให้แก่องค์กร รวมทั้งพัฒนาตลาดการเงินให้กับประเทศมากมาย ใจหายของ ตลท. คือ จะทำอย่างไรให้มีการสร้างคนที่มีศักยภาพ เพื่อออกมาพัฒนา ตลท. และตลาดทุนในมิติต่าง ๆ ให้เท่าทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว”

“
เอกชนต้องเปลี่ยน Mindset ว่า
R&D เป็นการลงทุนเพื่อก้าวไปข้างหน้า
ไม่ใช่ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายสำหรับการ
ทำธุรกิจในปัจจุบัน และถึงแม้ว่า
การลงทุน R&D อาจเสียเปล่าและไม่เกิด
นวัตกรรม แต่อย่างน้อยองค์กร
ก็ต้องรู้บางอย่าง”

คำแนะนำสู่บริษัทจดทะเบียนและนักลงทุน

ในฐานะบอร์ด ตลท. คุณปริญญ์มีคำแนะนำถึงบริษัทจดทะเบียน (บจ.) ในตลาดหุ้น เกี่ยวกับการปรับตัวรับมือกับเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงที่จะเข้ามา โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกกับเรื่อง R&D

“เอกชนต้องเปลี่ยน Mindset ว่า R&D เป็นการลงทุนเพื่อก้าวไปข้างหน้า ไม่ใช่ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายสำหรับการทำธุรกิจในปัจจุบัน และถึงแม้ว่าการลงทุน R&D อาจเสียเปล่าและไม่เกิดนวัตกรรม แต่อย่างน้อยองค์กรก็ต้องรู้บางอย่าง ฉะนั้น เอกชนควรลงทุนด้านนี้อย่างจริงจัง ควบคู่กับการหาเครือข่ายภาคีต่างชาติ แทนที่จะเอาแต่ซื้อนวัตกรรมจากต่างประเทศ”

นอกจากนี้ บจ. ในตลาดหลักทรัพย์ฯ ยังจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินธุรกิจด้วย Mindset แบบธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise: SE) กล่าวคือทุกการตัดสินใจต้องคำนึงผลกระทบต่อสังคมวงกว้าง ควบคู่ไปกับผลกระทบต่อกระบวนการทำงานของธุรกิจมากกว่าแค่ตัวเลขผลประกอบการ

ขณะเดียวกัน บจ. ต้องหาโอกาสที่จะนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ปฏิบัติการดำเนินธุรกิจ พร้อมทั้งหมั่นศึกษาความเสี่ยงและมองหาโอกาส เพื่อก้าวไปสู่ความเป็นแบรนด์ระดับภูมิภาคหรือระดับสากล

สำหรับนักลงทุน คุณปริญญ์มองว่า สิ่งแรกที่ต้องทำ คือ การเปลี่ยน Mindset ว่าการลงทุนในตลาดหุ้นไม่ใช่การ “เล่นหุ้น” นักลงทุนจึงควรศึกษาถึงความเสี่ยงและกลไกราคาของสินทรัพย์ต่าง ๆ ให้เข้าใจก่อนลงทุน และแม้ว่ายุคนี้ การเข้าถึงข้อมูลทำได้ง่ายขึ้นและเร็วขึ้น แต่ตลาดหุ้นก็มีความผันผวนมากขึ้น ลงทุนได้ยากขึ้น ขณะที่วิธีการคำนวณราคาและมูลค่าหุ้นแบบเดิมก็เริ่มใช้งานไม่ได้ จึงอาจต้องหาโมเดลใหม่ที่มีการนำเอาปัจจัยหลากหลายเข้ามาพิจารณา หรืออาจต้องนำเทคโนโลยีใหม่มาช่วยเทรด

“หัวใจสำคัญในการลงทุนในตลาดทุน คือ การกระจายความเสี่ยง (Diversification) ยิ่งตลาดผันผวนมาก การกระจายความเสี่ยงก็ยิ่งสำคัญ คุณอาจต้องลงทุนในหุ้นหลากหลาย Sector ลงทุนในสินทรัพย์อื่นบ้าง และลงทุนตลาดหุ้นต่างประเทศบ้าง หรือถ้าคิดว่าไม่มีเวลามากพอจะมานั่งเฝ้าเทรดหุ้น ก็อาจเปลี่ยนมาลงทุนในกองทุนแทน” บอร์ด ตลท. แนะนำ

B

ดร.วีระชาติ กิเลนทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

การพัฒนาศักยภาพมนุษย์ เริ่มต้นที่เด็กปฐมวัย

“เด็กในวันนี้ คือ ผู้ใหญ่ในวันหน้า” ถือเป็นหนึ่งในวลีที่คุ้นหู ซึ่งสะท้อนสังคมอย่างแท้จริง ทั้งยังสื่อความสำคัญว่า เด็กเป็นทุนทรัพยากรที่สำคัญในอนาคต หากเราปลูกฝังเด็กอย่างไร อนาคตของประเทศชาติก็จะเป็นเช่นนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กปฐมวัย หรือเด็กเล็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ขวบ เป็นช่วงของพัฒนาการทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา จิตใจ บุคลิกภาพ และสังคม

จากความสำคัญนี้ ทำให้ ดร.วีระชาติ กิเลนทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ริเริ่มและพัฒนาศูนย์การศึกษาเด็กปฐมวัย ในโครงการ “โรชีไทยแลนด์” (RIECE Thailand) ด้วยการนำกระบวนการศึกษาแบบ HighScope ซึ่งเป็นการสอนแบบ Active Learning ที่เน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็ก โดย BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ ได้รับเกียรติจากอาจารย์ วีระชาติ ที่จะมาเล่าถึงแนวคิดและที่มาของการศึกษาแบบ HighScope รวมถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างเยาวชนของชาติให้พร้อมรับมือความเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ทุนมนุษย์เริ่มต้นที่ปฐมวัยและการสร้างปฏิสัมพันธ์

นักเศรษฐศาสตร์รู้มานานแล้วว่า “ทุน” เป็นสิ่งมีค่า และทุนที่สำคัญที่สุดก็คือ “ทุนมนุษย์” ซึ่งเป็นทุนที่ไม่มีขีดจำกัด สามารถพัฒนาได้ตลอดช่วงชีวิต ทว่าการพัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์ให้ยั่งยืนต้องพัฒนาดังตั้งวัยเด็ก โดยเฉพาะช่วงปฐมวัย

“ในเชิงวิชาการที่ผมทำ เด็กปฐมวัยจะเริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิดไปจนถึง 5 - 6 ขวบ ก่อนเข้าชั้นเรียนประถม โดยหลัก คือ เป็นเด็กเล็กและยังอยู่ในวัยที่ยังไม่พร้อมและไม่ต้องการอะไรที่เป็นวิชาการจนเกินไป เป็นกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนา ผ่านการเรียนรู้ที่ไม่เป็นทางการ การลงมือทำ และการเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับคน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงปฐมวัยจึงสำคัญมาก ปัญหาสังคมต่าง ๆ สามารถที่จะลดลงไปได้ หากเราพัฒนาเยาวชนของชาติได้ถูกต้องตั้งแต่ยังเล็ก”

Active Learning และ HighScope เทคโนโลยีการศึกษาที่ไร้เครื่องจักร

มนุษย์เรียนรู้ผ่านปฏิสัมพันธ์ เทคโนโลยีจึงไม่สามารถทดแทนการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ได้ หากมองไปยังเด็ก ๆ ช่วงเวลาปฐมวัย

เป็นช่วงเวลาที่เขา กำลังเติบโต เรียนรู้โลกผ่านพฤติกรรม การกระทำของผู้ใหญ่ การเล่นกับเพื่อน การเล่นกับพ่อแม่ ซึ่งถือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เด็กเรียนรู้บทบาทของตัวเองกับผู้อื่นและสังคม รวมถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีกับคนอื่น ซึ่งมีงานวิจัยหลายชิ้นยืนยันว่าการเรียนรู้ลักษณะนี้มีผลทำให้เด็กเรียนรู้ได้ดีกว่าการท่องจำ เช่น สามารถบอกคนอื่นให้เข้าใจกติกา ในขณะที่ตนเองก็เข้าใจกติกาของสังคมเช่นกัน

“ทิศทางการเรียนรู้ของมนุษย์ ตั้งแต่เด็กควรเป็น Active Learning ซึ่งต้องเกิดจากการทำกิจกรรม ไม่ใช่การท่องจำจากตำรา ส่วนหนึ่งที่สำคัญของ Active Learning ก็คือ การสร้างปฏิสัมพันธ์แบบ Two Ways Communication ดังนั้น สิ่งที่ผมยังมีคำถาม คือ คอมพิวเตอร์หรือการเรียนผ่านโทรทัศน์ จะทำให้เด็กได้เรียนรู้แบบ Active Learning ได้อย่างไร เพราะกระบวนการเรียนที่ทำให้เด็กมีทักษะที่ดี มั่นคง และมีความคิดสร้างสรรค์จะต้องมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งผมคิดว่าไอที เทคโนโลยี ไม่ใช่คำตอบ และไม่ใช่สิ่งแรกที่เด็กต้องการ

“เด็กต้องการทักษะการคิดที่เป็นระบบและสร้างสรรค์ จากที่ผมทำโครงการโรชีไทยแลนด์มา 3 - 4 ปี สิ่งที่ผมเห็นว่าเป็นไปได้จริง คือ Active Learning ทำให้เด็กพัฒนาได้จริง เราเห็นพลังของเด็กเห็นพลังการเรียนรู้ เมื่อเราเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำ แต่คำถามคือ ภายใต้บริบทที่เราอยู่ เราจะทำ Active Learning แบบไหนให้เกิดขึ้นได้จริง สามารถทำได้ในทุก ๆ โรงเรียน ไม่จำเป็นต้องเป็นโรงเรียนเอกชนแพง ๆ แต่โรงเรียนในชนบทก็ต้องสามารถทำได้

“HighScope เป็นกระบวนการเรียนแบบ Active Learning รูปแบบหนึ่ง ถูกคิดค้นโดย ดร.เดวิด พี ไวล์คาร์ท (Dr. David P. Weikart) นักจิตวิทยาเด็ก เพื่อแก้ปัญหาความยากจนในสหรัฐอเมริกา ย้อนกลับไปได้ 50 ปีก่อน คนอเมริกันยังเชื่อว่า คนผิวสีไม่สามารถพัฒนาได้ ทว่ากลุ่มที่นำกระบวนการศึกษา HighScope

มาใช้ เชื่อว่าการพัฒนาคนนั้น ขึ้นอยู่กับว่า เรากระตุ้นเขามากพอหรือไม่”

ทั้งยังมีงานวิจัยหลายชิ้นที่แสดงถึงประสิทธิภาพของกระบวนการสอนแบบ HighScope เช่น งานวิจัยของ ศาสตราจารย์ เจมส์ เจ แฮคแมน (Prof. James J. Hackman) นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ข้อสรุปหนึ่ง คือ การสอนด้วย HighScope สุดท้ายแล้วสามารถสร้างประโยชน์ได้กว่า 7 เท่าของต้นทุน เมื่อดูจากรายได้ของผู้ใหญ่ที่ผ่านกระบวนการเรียนแบบ HighScope นอกจากนี้ จากการศึกษาพบว่า คนที่ได้รับการสอนแบบ HighScope มีสถิติการก่ออาชญากรรมและติดยาเสพติดน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญด้วย

“มีงานวิจัยรองรับว่า กระบวนการเรียนการสอนแบบ HighScope ให้ผลที่ดีมาก ผลที่น่าสนใจ คือ เราไม่ได้คุยกันเรื่องคะแนนสอบ เราดูถึงผลในการทำงานจริง การไม่ก่อปัญหาให้กับสังคม จึงเป็นเหตุผลให้ผมนำกระบวนการศึกษานี้มาทดลองสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะ HighScope เน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์มาก จึงช่วยแก้ปัญหาสังคมได้ เด็กจะเล่นด้วยกัน และฝึกการอยู่ด้วยกันในสังคมได้

“3 - 4 ปีที่ผ่านมา เราเห็นเลยว่า เด็กพัฒนาขึ้น เด็กพร้อมที่จะรับวิธีการเหล่านี้ เด็กมีพัฒนาการดีขึ้น ทั้งการกล้าแสดงออก ภาษา การสื่อสาร เพราะเขาได้ฝึกพูดตลอดเวลา เขาไม่ถูกตีกรอบ สิ่งที่ผม

ประทับใจและได้เรียนรู้ คือ HighScope ไม่ยากจนเกินไป ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามตำบลสามารถทำตามได้ ขอให้มีการบริหารจัดการที่ดี นี่คือความภูมิใจของผมอย่างยิ่ง กับการที่เราพยายามเอาวิธีการที่เหมาะสมไปใช้ในพื้นที่ที่เป็นพื้นฐานของสังคมไทย โดยพื้นที่หลักของการทำงาน เราเริ่มที่จังหวัดมหาสารคามและกาฬสินธุ์ แต่ในปีนี้และปีหน้า จะมีศูนย์ที่น่ากระบวนการศึกษา HighScope ไปใช้อีกหลายจังหวัด เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดลพบุรี ขอนแก่น นครราชสีมา และโรงเรียนในจังหวัดนราธิวาส

“หลักสูตรเราไม่ได้อิงกับศาสนา ใช้ได้กับทุกศาสนา เราเป็นกลาง ผมเชื่อว่าปัญหาชายแดนใต้จะแก้ได้ หรือปัญหาของสังคมโดยรวมจะแก้ได้ ถ้าเราพัฒนาเด็กให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคม และไม่ก่อปัญหาให้สังคม สิ่งที่เด็กต้องการ คือ ทักษะการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ เมื่อเขาโตพอ ไม่มีปัญหาเลยว่าเขาจะเลือกเป็นอะไร แต่ในวัยเด็ก เราต้องให้เครื่องมือกับเขา และเครื่องมือที่สำคัญมาตลอดไม่ว่าจะเป็นอดีต ปัจจุบัน หรือในอนาคตก็คือ การคิด”

เทคโนโลยีการศึกษามีใช้เพียงเรื่องของเครื่องจักร

ในมุมมองของอาจารย์วีระชาติ เทคโนโลยีทางการศึกษาไม่ใช่แค่เพียงเรื่องของเครื่องจักร สมองกล คอมพิวเตอร์ หรือโทรทัศน์เพื่อ

“เทคโนโลยีการศึกษาที่สำคัญที่สุดและแก้ปัญหาล้มเหลวได้ดีที่สุด คือ กระบวนการ เพราะฉะนั้นเราต้องกลับมาที่คน จะทำอะไรให้กระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างถูกต้อง มีเทคโนโลยีด้านกระบวนการที่เหมาะสม ที่ใครก็ทำได้ ผมเชื่อว่า HighScope คือ เทคโนโลยีหนึ่งซึ่งเหมาะกับการสอนเด็กปฐมวัยทุกที่เป็นเครื่องมือที่ครูทำได้จริง”

การศึกษา แต่กระบวนการเรียนรู้ก็ถือว่าเป็นเทคโนโลยีที่สำคัญอย่างหนึ่ง เพราะการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่ดี ควรเป็น Two Ways Communication ซึ่งเด็ก ๆ ควรมีปฏิสัมพันธ์ตอบโต้กับคุณครู

“การที่เราเอาทีวี อินเทอร์เน็ตไปตามโรงเรียน สิ่งที่เกิดขึ้น คือ เด็กต้องอยู่กับทีวี แม้แต่การนำเดิน ครูยังเปิดทีวีให้เด็กเดินตาม ฉะนั้นสิ่งที่เด็กขาดก็คือ ปฏิสัมพันธ์ แม้จะเป็นคนคนเดียวกัน การสอนผ่านวิดีโอ กับการมาสอนจริง ผลก็ไม่เท่ากัน อย่างน้อยในวัยเด็กเล็ก ครูที่เป็นมนุษย์จริงๆ จึงสำคัญมาก ดังนั้น เทคโนโลยีควรเป็นสิ่งที่นำมาใช้พัฒนาครู หรือช่วยในการพัฒนา Content บางอย่าง แต่หัวใจสำคัญที่สุด ยังต้องอยู่ที่ครูที่เป็นมนุษย์ และครูเหล่านี้ต้องได้รับการพัฒนา และตระหนักว่าบทบาทของเขาคือสำคัญขนาดไหน

“ปัจจุบันผู้ปกครองปล่อยให้เด็กไว้กับเกมกับโทรศัพท์มือถือ สิ่งที่ผมบอกได้และอยากบอก คือ คุณให้เด็กดูได้ แต่คุณต้องเชื่อและตระหนักว่า สิ่งสำคัญที่สุด คือ ปฏิสัมพันธ์ เด็กที่อยู่แต่กับเกมหรือเทคโนโลยี สิ่งที่จะเกิดขึ้น คือ เขาจะไม่อยู่กับสังคม เขาไม่ตระหนักถึงความสำคัญของสังคม อยู่กับสังคมไม่เป็น และอาจก่อปัญหาต่อสังคมและตนเอง มีคนมากมายที่ IQ สูง แต่อยู่ในสังคมไม่ได้ เราต้องให้ความสำคัญกับสิ่งที่ถูกต้อง ถ้าพ่อแม่ปล่อยให้เด็กอยู่กับเทคโนโลยีมากเกินไป เด็กกลุ่มนี้จะขาดปฏิสัมพันธ์ และจะขาดความผูกพัน (Attachment) ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจที่สำคัญที่สุดในการรับมือกับปัญหาและความเปลี่ยนแปลงในชีวิต หากไม่มีความผูกพัน เด็กที่โตมาคนนั้น เมื่อเจอกับความผิดหวัง ก็อาจมีโอกาสม่ำตัวตายได้

“ผมว่าเทคโนโลยีควรเป็นอะไรที่กว้างกว่าที่มองเห็นในปัจจุบัน เทคโนโลยีการศึกษาที่สำคัญที่สุดและแก้ปัญหาล้มเหลวได้ดีที่สุด คือ กระบวนการ เพราะฉะนั้น เราต้องกลับมาที่คน จะทำอะไรให้กระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างถูกต้อง มีเทคโนโลยีด้าน

กระบวนการที่เหมาะสม ที่ใครก็ทำได้ ผมเชื่อว่า HighScope คือ เทคโนโลยีหนึ่งซึ่งเหมาะกับการสอนเด็กปฐมวัยทุกที่เป็นเครื่องมือที่ครูทำได้จริง แต่ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดี”

สุดท้าย แม้โครงการไรซ์ไทยแลนด์ระยะแรกจะมีระยะเวลาการทำงาน 5 ปี แต่อาจารย์วีระชาติได้ให้มุมมองที่น่าสนใจไว้ว่า “ทุกคนจะมองว่า งานวิจัยทุกชิ้นมีจุดจบ แต่ผมเชื่อว่า งานวิจัยจริง ๆ ไม่มีจุดจบ และทุกคนชอบถามว่า จะเสร็จเมื่อไหร่ ซึ่งผมก็ต้องตอบว่าผมไม่ทราบ หวังว่าจะไม่จบ และหวังว่าจะทำต่อไปเรื่อย ๆ”

B

โครงการ RIECE Thailand และการศึกษาหลักสูตร HighScope

โครงการไรซ์ไทยแลนด์ (RIECE Thailand) หรือ โครงการลดความเหลื่อมล้ำด้วยการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ (Reducing Inequality through Early Childhood Education: RIECE Thailand) เป็นโครงการพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัย โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบาย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน (สสค.) และองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อปี 2558

โดยนำเอาหลักสูตร HighScope ไปสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในท้องถิ่นชนบท เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่让孩子ได้ลงมือปฏิบัติ และเน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยสื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์พิเศษที่มีราคาสูง ซึ่งหัวใจหลักของหลักสูตร HighScope คือ วงล้อแห่งการเรียนรู้ ที่ประกอบไปด้วยปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ กิจกรรมประจำวัน และการประเมิน ซึ่งจะจัดผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดทั้งวัน โดยมี 3 ขั้นตอนสำคัญ คือ วางแผน (Plan) ลงมือทำ (Do) และทบทวน (Review)

คนไทยได้อะไร

จากการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยในปี 2560

ตลอดระยะเวลา 75 ปี นับตั้งแต่ก่อตั้งธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ยึดมั่นในการกิจของธนาคารกลางในการมุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเงินที่เอื้อให้เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพ มีการพัฒนาและเติบโตได้อย่างยั่งยืนทั่วถึง เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของประชาชนคนไทย ซึ่งในปี 2560 นับเป็นปีแรกของการวางรากฐานตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี พ.ศ. 2560 - 2562 เพื่อเตรียมพร้อมปรับตัวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ปรับลดกฎเกณฑ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจการเงิน และเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางระบบการเงินที่จะตอบโจทย์ของประเทศไทยในอนาคต BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ขอเสนอภารกิจที่ ธปท. ได้ดำเนินงานไปในปี 2560 ตามแผนยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างประโยชน์แก่ประชาชนคนไทยทุกคน

แผนยุทธศาสตร์ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2560 - 2562

วิสัยทัศน์ : เป็นองค์กรที่มองไกล มีหลักการ และร่วมมือ
เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย

พันธกิจ : มุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินที่มีเสถียรภาพ
และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและทั่วถึง

I. ด้านเสถียรภาพ (Stability)

1. เสถียรภาพการเงิน
2. เสถียรภาพระบบการเงิน
3. เสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน
4. เสถียรภาพระบบการชำระเงิน

II. ด้านการพัฒนา (Development)

5. การพัฒนาระบบการเงิน
6. การเชื่อมโยงกับต่างประเทศ
7. การส่งเสริมบริการทางการเงินอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

III. ด้านเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร (Internal Excellence)

8. การยกระดับข้อมูล และการวิเคราะห์
9. ความเป็นเลิศ ด้านงานวิจัย
10. การยกระดับ ศักยภาพบุคลากร
11. การยกระดับ ศักยภาพองค์กร
12. การเสริมสร้าง การมีส่วนร่วม ของผู้เกี่ยวข้อง

ปี 2560 : ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้อะไรจากการดำเนินการกิจของ ธปท.

- ดันทุนการโอนเงินถูกลง
- ทำธุรกรรม FX สะดวกขึ้น
- SMEs มีเครื่องมือช่วยบริหาร ความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยน

- เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และมีภูมิคุ้มกัน

- มีนโยบายที่สอดคล้องประสานกันระหว่างหน่วยงาน
- มีเวทีรับฟังความคิดเห็นของนักวิชาการ

- บริการทางการเงินที่สะดวกคล่องตัว ปลอดภัยขึ้น ในราคาที่ถูกลง
- มีช่องทางจัดการหนี้
- ได้รับบริการอย่างเป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันทางการเงินมากขึ้น

- ดันทุนการทำธุรกรรม FX และการบริการเงินสดลดลง
- บริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนคล่องตัวขึ้น
- มีโอกาสนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาให้บริการทางการเงิน และมีเครือข่ายร่วมป้องกันภัยไซเบอร์

เศรษฐกิจไทยโดยรวมเติบโตได้อย่างมีเสถียรภาพในอัตราที่น่าพอใจ ซึ่งเสถียรภาพด้านเศรษฐกิจมหภาค ถือเป็นภูมิคุ้มกันสำคัญที่ช่วยรองรับผลกระทบจากตลาดเงินและตลาดทุนโลกที่เคลื่อนไหวผันผวนมากในปีที่ผ่านมา ในขณะที่การประสานนโยบายเศรษฐกิจร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยให้ประเทศมีกรอบการกำกับดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจในภาพรวม (Financial Stability) ที่ชัดเจนขึ้น ลดโอกาสที่จะเกิดปัญหาความเปราะบางที่อาจจะกระทบพัฒนาการทางเศรษฐกิจ

ภาคประชาชน คนไทยเข้าถึงและได้รับบริการทางการเงินที่สะดวก คล่องตัว และมีความปลอดภัย ในราคาที่ถูกลง โดยเฉพาะจากโครงการพร้อมเพย์ ซึ่งถือเป็นระบบการชำระเงินที่มีค่าธรรมเนียมถูกที่สุดระบบหนึ่งของโลก คนไทยได้รับบริการทางการเงินที่มีคุณภาพและเป็นธรรมมากขึ้นตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่พึงจะได้รับ นอกจากนี้ มาตรการดูแลสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลช่วยลดภาระดอกเบี้ย เสริมสร้างวินัยทางการเงิน และช่วยลดปัญหาหนี้ครัวเรือน ขณะที่โครงการคลินิกแก้หนี้ได้ช่วยประชาชนที่สุจริต ซึ่งมีหนี้บัตรเครดิตกับเจ้าหนี้หลายรายที่ปกติยากจะหาข้อยุติ ให้มีโอกาสปลดหนี้และเริ่มชีวิตใหม่ และที่สำคัญ คนไทยมีโอกาสได้ใช้ธนบัตรที่ระลึกด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้แห่งองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งถือเป็นการถวายอาลัยและน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอันเป็นที่รักยิ่งของประชาชน นอกจากนี้ คนไทยได้ศูนย์การเรียนรู้ทางเศรษฐกิจการเงินแห่งใหม่ ซึ่งนิสิต นักศึกษา ประชาชน สามารถมาศึกษาหาความรู้ พบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จัดกิจกรรมที่จะสร้างแรงบันดาลใจ และนิสัยการเรียนรู้แบ่งปัน

ภาคธุรกิจ ได้รับประโยชน์จากต้นทุนการกู้เงินและค่าธรรมเนียมที่ถูกลง ส่วนหนึ่งจากนโยบายการส่งเสริมการแข่งขันของผู้ให้บริการที่เพิ่มขึ้น และจากการนำนวัตกรรมทางการเงินรูปแบบใหม่ (FinTech) มาใช้ ขณะที่การปฏิรูปกฎเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน ช่วยเพิ่มความสะดวกในการประกอบธุรกิจ (Ease of doing business) เพิ่มทางเลือกให้นักลงทุน นอกจากนี้ ภาคธุรกิจโดยเฉพาะธุรกิจ SMEs สามารถเข้าถึงเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนได้ดีขึ้นในต้นทุนที่ถูกลง

ภาคสถาบันการเงิน การปฏิรูปกฎเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรม และลดขั้นตอนที่ต้องเตรียมเอกสารที่ไม่จำเป็น และการที่สถาบันการเงินมีการปรับรูปแบบการดำเนินการเป็น Digital Banking มากขึ้น ช่วยลดต้นทุนในการบริหารจัดการเงินสดและการขยายตู้เอทีเอ็ม นอกจากนี้ การยกระดับการกำกับดูแลในหลายมิติควบคู่ไปกับการปรับกรอบการกำกับดูแลให้ยืดหยุ่นมากขึ้น โดยเปิดให้มีสนามทดลองนวัตกรรมทางการเงิน (Regulatory Sandbox) ช่วยให้สถาบันการเงินสามารถพัฒนาและปรับรูปแบบการดำเนินธุรกิจให้เท่าทันกับเทคโนโลยีและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการของสถาบันการเงินในระยะยาวมีความมั่นคง มีประสิทธิภาพ และมีความยั่งยืน

สามารถอ่านเนื้อหาเพิ่มเติมได้ที่ รายงานประจำปี 2560 ผ่านเว็บไซต์ ธปท. <https://goo.gl/MYzVMn>

ทำความเข้าใจ ตัวเลขผลการดำเนินงาน ของธนาคารแห่งประเทศไทยปี 2560

ในปี 2560 แม้เศรษฐกิจไทยจะมีแนวโน้มขยายตัวที่ดีและชัดเจนขึ้น ตัวเลขดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในภาคการท่องเที่ยว และการส่งออก แต่หลังจากธนาคารแห่งประเทศไทย (สปท.) เปิดเผยตัวเลขผลการดำเนินงานประจำปี 2560 ที่ปรากฏผลการขาดทุนรวม 270,688 ล้านบาท อาจทำให้ประชาชนเกิดความกังวลและสงสัยว่า ทำไม สปท. จึงขาดทุนในภาวะที่เศรษฐกิจขยายตัว และการขาดทุนที่เกิดขึ้นจะส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ สปท. ต่อไปหรือไม่ BOT พะสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ จะมาเล่าถึงบริบทเศรษฐกิจการเงินของโลกและของประเทศไทยที่เกิดขึ้นในปี 2560 รวมทั้งอธิบายตัวเลขผลการดำเนินงานของ สปท. ว่าทำไมจึงขาดทุน เพื่อให้ทุกท่านเข้าใจตัวเลขผลการดำเนินงานและการปฏิบัติงานของ สปท. มากยิ่งขึ้น

บริบทเศรษฐกิจการเงินในปี 2560

เศรษฐกิจโลกในปี 2560 พุ่งตัวชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะประเทศอุตสาหกรรมหลัก สหรัฐฯ กลุ่มประเทศยูโร และญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเศรษฐกิจโลกในภาพรวมจะมีทิศทางดีขึ้น แต่ความเสี่ยงก็ทวีเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน อาทิ การที่ประเทศอุตสาหกรรมหลักเริ่มทยอยปรับนโยบายการเงินเข้าสู่ระดับปกติ ซึ่งทำให้ต้นทุนในการกู้ยืมในตลาดการเงินโลกปรับสูงขึ้น ความไม่แน่นอนของนโยบายกีดกันทางการค้าของสหรัฐฯ การถอนตัวออกจากสหภาพยุโรปของอังกฤษ (Brexit) รวมทั้งปัญหาความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ในทะเลจีนใต้และความตึงเครียดในคาบสมุทรเกาหลี ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ตลาดเงินและตลาดทุนโลกเคลื่อนไหวผันผวนตลอดทั้งปี

สำหรับเศรษฐกิจไทย ในภาพรวมเติบโตแข็งแกร่งขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน ในปี 2560 เศรษฐกิจไทยขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.9 ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลต่อเนื่อง โดยมีปัจจัยขับเคลื่อนหลักจากภาคการส่งออกที่ขยายตัวดีขึ้น และภาคการท่องเที่ยวที่ยังดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ในระดับสูง ซึ่งจากปัจจัยความไม่แน่นอนของประเทศ

อุตสาหกรรมหลัก โดยเฉพาะสหรัฐฯ และแนวโน้มเศรษฐกิจไทยที่ดีขึ้นชัดเจน ทำให้เงินดอลลาร์สหรัฐฯ อ่อนค่าลงอย่างมากเมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น รวมถึงเงินบาท

ทำไมธนาคารแห่งประเทศไทยจึงขาดทุน

ภารกิจหลักของ สปท. ในฐานะธนาคารกลางของประเทศ คือ การรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินให้มีเสถียรภาพ ดำเนินนโยบายการเงินเพื่อดูแลภาวะการเงินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม รวมทั้งดูแลไม่ให้อัตราแลกเปลี่ยนผันผวนหรือเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จนเป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย “ไม่ใช่การมุ่งหากำไรเหมือนกับบริษัททั่วไป”

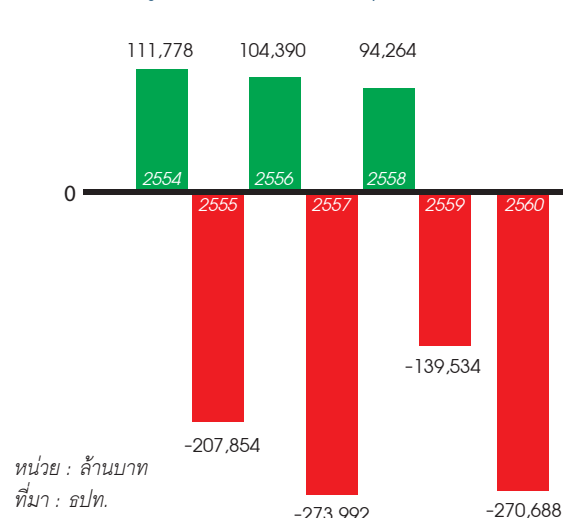
เหตุที่ สปท. มีผลการดำเนินงานขาดทุน มาจากการปฏิบัติภารกิจในฐานะธนาคารกลาง ซึ่งเป็นผลมาจาก 2 สาเหตุหลัก ดังนี้ (1) ส่วนใหญ่ขาดทุนทางบัญชี จากการตีราคาเงินสำรองระหว่างประเทศเป็นสกุลเงินบาท และ (2) ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ-จ่าย จากการดำเนินนโยบายการเงิน ซึ่งมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

1. ขาดทุนทางบัญชี จากการตีราคาเงินสำรองระหว่างประเทศเป็นสกุลเงินบาท

ตามมาตรฐานทางบัญชี ได้กำหนดให้ทุกสิ้นปี สปท. ต้องตีราคาสินทรัพย์ทั้งหมด เป็นมูลค่าตลาดในรูปเงินบาท ซึ่งมูลค่าของธนาคารกลางจะมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากงบดุลของบริษัทที่ดำเนินธุรกิจทั่วไป เพราะธนาคารกลางต้องถือสินทรัพย์เป็นเงินตราต่างประเทศ (เงินสำรองระหว่างประเทศ) ไว้เพื่อรองรับการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศและการไปลงทุนในต่างประเทศของคนไทย ตลอดจนเป็นกันชนรองรับการไหลออกของเงินทุน สินทรัพย์ส่วนมากกว่า 85% ของ สปท. จึงอยู่ในรูปเงินสำรองระหว่างประเทศ ผลจากการตีราคาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลการดำเนินงานของ สปท. ผันผวนขึ้นลงตามอัตราแลกเปลี่ยนในแต่ละช่วง (รูปที่ 1)

ปีที่เศรษฐกิจดี = เงินบาทแข็งค่าขึ้น = สปท. ปรากฏผลขาดทุน
ปีที่เศรษฐกิจไม่ดี = เงินบาทอ่อนค่าลง = สปท. ปรากฏผลกำไร

รูปที่ 1 : ผลการดำเนินงานสุทธิของ สปท.

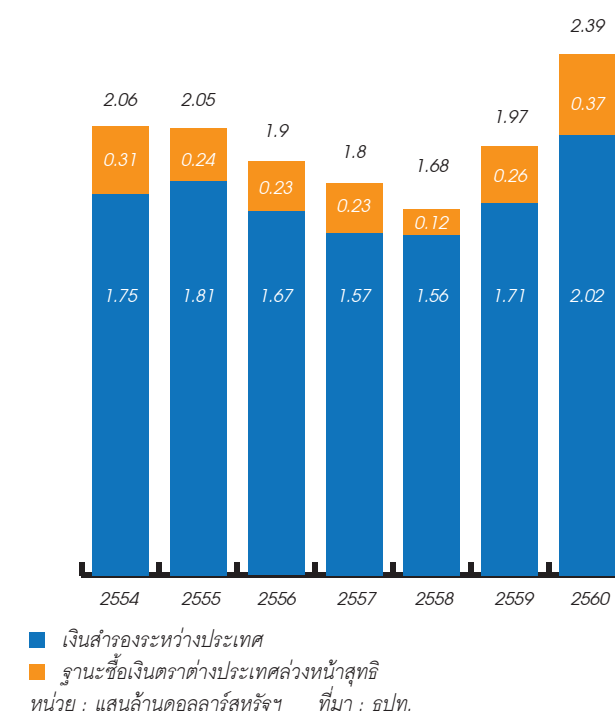
ดังนั้น หากคิดให้ดี การที่ สปท. ขาดทุนจากการตีราคาเงินสำรองระหว่างประเทศ เพราะเงินบาทแข็งค่าขึ้น หมายถึง กำไรของคนไทยที่ถือครองทรัพย์สินในรูปเงินบาท เพราะสามารถแลกเงินตราต่างประเทศได้มากขึ้น หรือมีกำไรในรูปเงินตราต่างประเทศมากขึ้น แต่หาก สปท. มีกำไรจากการตีราคาเงินสำรองระหว่างประเทศ เพราะเงินบาทอ่อนค่าลง แปลว่า เงินบาทที่คนไทยถืออยู่มีมูลค่าน้อยลงเมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น

1 หนี้ต่างประเทศระยะสั้น คือ หนี้สินต่างประเทศที่มีอายุครบกำหนดชำระคงเหลือไม่เกิน 1 ปี

โดยสัดส่วนเงินสำรองระหว่างประเทศต่อหนี้สินต่างประเทศระยะสั้น ไม่ควรต่ำกว่า 1 เท่า ตามเกณฑ์ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF)

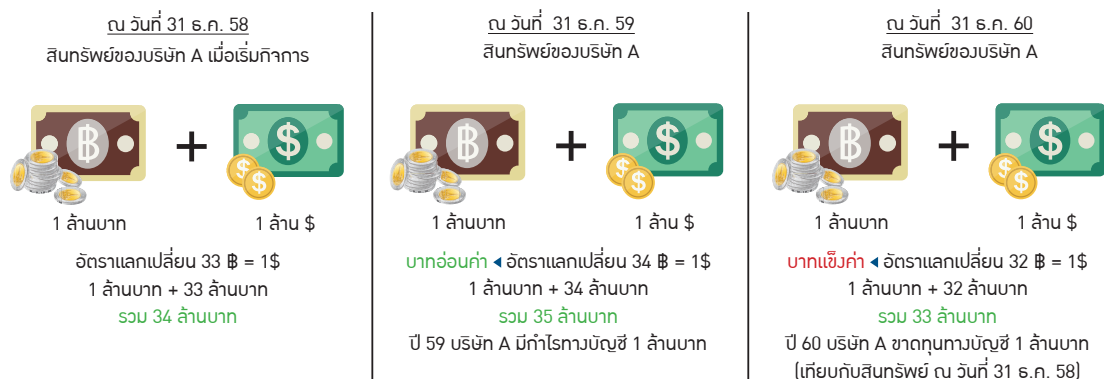
ณ สิ้นปี 2560 สปท. มีเงินสำรองระหว่างประเทศ (รวมฐานะการซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า) ประมาณ 2.39 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (รูปที่ 2) ซึ่งเงินบาทแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับเงินสกุลหลักหลายสกุล โดยแข็งค่าขึ้นจาก 35.82 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อสิ้นปี 2559 เป็น 32.66 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อสิ้นปี 2560 จึงทำให้ สปท. มีผลการขาดทุนจากการตีราคาจำนวนประมาณ 2 แสนล้านบาท ซึ่งในความเป็นจริง เงินสำรองระหว่างประเทศเหล่านั้นยังมีอยู่ครบถ้วน ไม่ได้หายไปไหน ผลขาดทุนจากการตีราคาไม่ได้กระทบต่อความมั่นคงด้านต่างประเทศของเศรษฐกิจไทย โดยเงินสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นปี 2560 มีปริมาณคิดเป็น 3.3 เท่าของหนี้ต่างประเทศระยะสั้น¹ ซึ่งเพียงพอต่อการดูแลเสถียรภาพด้านต่างประเทศและเศรษฐกิจไทย

รูปที่ 2 : ตัวเลขเงินสำรองระหว่างประเทศ

เงินสำรองระหว่างประเทศของไทยที่เพิ่มสูงขึ้นในปี 2560 เป็นผลมาจากการในทำหน้าที่ของ สปท. ในการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่เป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย การชะลอความผันผวนของค่าเงินบาทไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการค้าระหว่างประเทศเหนือประเทศคู่ค้าอื่น ๆ แต่เพื่อให้เวลากับภาคเอกชนในการปรับตัวและสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนต่างประเทศ

ตัวอย่าง การตีราคาสินทรัพย์ให้อยู่ในรูปเงินบาท

จะเห็นว่า บริษัท A ยังคงมีสินทรัพย์ 1 ล้านบาท และ 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ไว้ใช้จ่ายในอนาคตอยู่เท่าเดิม แต่แบบปีกำไร แบบปีขาดทุน ตามอัตราแลกเปลี่ยนในช่วงเวลานั้น

สรุปว่า กำไรหรือขาดทุนทางบัญชี เป็นเพียงผลกำไรหรือขาดทุนที่เกิดจากการตีราคาสินทรัพย์ ยังไม่ใช่กำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการประกอบการจริง ซึ่งในความเป็นจริง สินทรัพย์ดังกล่าวยังมีอยู่ครบถ้วน

รูปที่ 3 : ตัวอย่างการดำเนินนโยบายของ สปท. เพื่อดูแลอัตราแลกเปลี่ยน สภาพคล่อง และเงินเฟ้อ

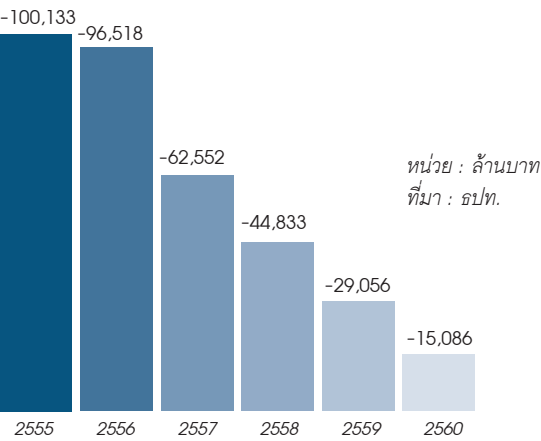
2. ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ - จ่าย จากการดำเนินนโยบายการเงิน

หน้าที่สำคัญของ ธปท. นอกเหนือจากการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยน คือ การดำเนินนโยบายเพื่อดูแลสภาพคล่องและอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่สร้างและสะสมความเปราะบางจนเป็นความเสี่ยงต่อระบบเศรษฐกิจการเงิน การชะลอความผันผวนของค่าเงินบาทในช่วงปี 2560 ที่มีแนวโน้มแข็งค่าเร็วในช่วง ธปท. ต้องทำการซื้อเงินสกุลต่างประเทศด้วยเงินบาท ทำให้สภาพคล่องเงินบาทในระบบเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น และอาจเกิดภาวะเงินเฟ้อโดยไม่สอดคล้องกับศักยภาพทางเศรษฐกิจ ดังนั้น การเข้าไปดูแลค่าเงินบาทของ ธปท. จึงต้องดูแลสภาพคล่องเงินบาทและอัตราเงินเฟ้อควบคู่กันไปด้วย (รูปที่ 3)

ซึ่งเมื่อ ธปท. ทำการดูแลสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจ เท่ากับว่ามีภาระดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายให้แก่ผู้ซื้อพันธบัตร แต่เนื่องจากผลตอบแทนโดยเฉลี่ยของตลาดเงินไทยที่มากกว่าตลาดต่างประเทศ ทำให้ ธปท. ขาดทุนจากส่วนต่างดอกเบี้ยรับ - จ่าย (ภาระดอกเบี้ยที่ต้องจ่าย มากกว่า ผลตอบแทนจากการนำเงินสำรองระหว่างประเทศไปลงทุน) หรือ Negative Carry

อย่างไรก็ตาม Negative Carry ที่เกิดขึ้น มีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง (รูปที่ 4) และคาดว่าจะกลับมาเป็นบวก (Positive Carry) ในปี 2561 ตามอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกที่มีแนวโน้มปรับสูงขึ้น

รูปที่ 4 : ส่วนต่างดอกเบี้ยรับ - จ่าย

ผลขาดทุนของ สปท. คือ การสำรวจประเทศและประชาชน

สุดท้ายนี้ ต้องไม่ลืมว่า ภารกิจของ ธปท. คือ การรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินของประเทศ ไม่ได้มุ่งหาทำกำไรเหมือนกับบริษัททั่วไป ผลขาดทุนที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ เป็นผลขาดทุนที่เกิดจากการตีราคา ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงเป็นกำไรหรือขาดทุนได้ตามการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเป็นสำคัญ โดยเงินสำรองระหว่างประเทศของไทยยังมีอยู่ครบถ้วน และเพียงพอต่อการดูแลเสถียรภาพด้านต่างประเทศและเศรษฐกิจไทย

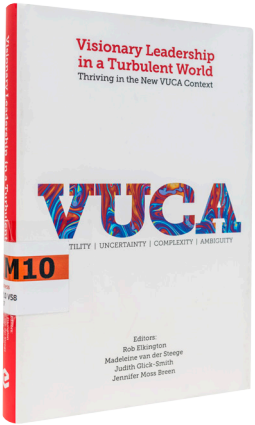
จากประสบการณ์ของธนาคารกลางในหลายประเทศที่ประสบผลขาดทุน ขี้ว่า การขาดทุนของธนาคารกลางไม่ได้เป็นอุปสรรคในการดำเนินนโยบายของธนาคารกลาง หากยังสามารถรักษาความน่าเชื่อถือและความเป็นอิสระในการดำเนินนโยบายการเงิน รวมทั้งการสื่อสารต่อสาธารณะชนอย่างชัดเจนและโปร่งใส

ธปท. ขอให้ความมั่นใจว่า จะยังคงยึดแนวทางการทำหน้าที่ธนาคารกลางที่ดีตามหลักสากล มุ่งมั่นดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของประเทศด้วยความรอบคอบดังที่เป็นมา ซึ่งสำหรับธนาคารกลางแล้ว ผลขาดทุนจากการตีราคาที่เกิดขึ้น ถือเป็นกำไรของประเทศชาติและของประชาชนทุกคน

B

เรื่อง : ทีมบริการสารสนเทศการเรียนรู้

Adaptability and Changeability in VUCA World

Visionary Leadership in a Turbulent World: Thriving in the New VUCA Context

โดย Rob Elkington (Author, Editor), Madeleine Van der Steege (Editor), Judith Glick-Smith (Editor) และ Jennifer Moss Breen (Editor)

หนังสือเล่มนี้รวบรวมบทวิเคราะห์จาก 9 ผู้เชี่ยวชาญระดับโลกผ่านมุมมองที่แตกต่าง มุ่งสร้างความเข้าใจและให้ข้อเสนอแนะที่ปฏิบัติได้จริง รวมทั้งเสนอกรอบแนวคิดที่ช่วยให้ผู้นำสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน หรือ VUCA

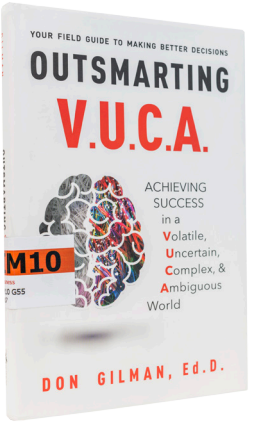
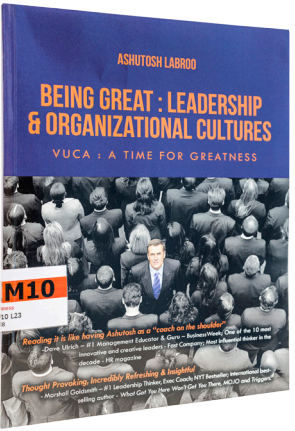
เนื้อหาหนังสือแนะนำวิธีการที่ผู้นำสามารถพัฒนาทั้งตนเองและองค์กรอย่างเป็นระบบ เพื่อจัดการกับภาวะ VUCA ด้วยเครื่องมือสำคัญ คือ นวัตกรรมความร่วมมือ และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี การจัดการตัวเองอย่างมีประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่น ประกอบกับการสนับสนุนคนในองค์กรด้วยการโค้ชอย่างมีระบบ สร้างความร่วมมือและวัฒนธรรมองค์กรให้เกิดทีมเวิร์คที่มีความสามารถ จะช่วยยกระดับให้องค์กรสามารถแข่งขันท่ามกลางกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันได้

Being Great: Leadership and Organizational Cultures VUCA: A Time for Greatness

โดย Ashutosh Labroo

โลกของ VUCA ทุกวันนี้ เราอยู่ท่ามกลางการขาดความรู้อย่างแท้จริง และการขาดผู้นำที่สามารถปรับตัวได้ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

หนังสือเล่มนี้จะช่วยให้ค้นพบทิศทางในการเป็นผู้นำและสร้างความแตกต่างด้วยตนเอง ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยหลักของการสร้างและทำลายองค์กร นั่นคือ “วัฒนธรรมองค์กร” ซึ่งเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นและคนส่วนใหญ่มักไม่ให้ความสนใจ แต่เป็นขุมพลังที่ยิ่งใหญ่ที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลว ช่วยให้เข้าใจถึงผลกระทบของวัฒนธรรมองค์กรและหนทางในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้วยตัวเอง เป็นคำแนะนำที่ใช้ได้จริงที่จะช่วยให้คุณกลายเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ และสามารถสร้างองค์กรที่แข็งแกร่งได้

Outsmarting VUCA: Achieving Success in a Volatile, Uncertain, Complex, & Ambiguous World

โดย Don Gilman Ed. D.

ชีวิตคือการตัดสินใจ แต่การนำวิธีคิดแบบเดิม ๆ มาใช้ตัดสินใจในยุค VUCA ที่โลกเต็มไปด้วยความผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือ อาจไม่นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการเช่นในอดีต Don Gilman, Ed. D. สังสมประสบการณ์ยาวนาน จากการทำงานในอุตสาหกรรมอวกาศและอุตสาหกรรมยานยนต์มาเกือบ 2 ทศวรรษ กลับมองเป็นหนังสือ Outsmarting VUCA ที่จะแนะนำแนวทางการสร้างรูปแบบใหม่ของวิธีคิดที่สามารถเผชิญกับความท้าทายในโลกยุคปัจจุบัน รวมทั้งยังเป็นคู่มือที่จะช่วยปรับปรุงและพัฒนากระบวนการคิดทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น การเปิดรับความเห็นที่แตกต่างสร้างการมีส่วนร่วมของทีม และคิดอย่างมีเหตุผลก่อนตัดสินใจ เพื่อเอาชนะภาวะ VUCA ทั้งในการทำงานและการใช้ชีวิตอย่างชาญฉลาด

B

ผู้สนใจสามารถอ่านหนังสือทุกเล่ม ได้ที่ห้องสมุดพระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย

ดร.บัณฑิต นิจถาวร
กรรมการผู้อำนวยการ สมาคมส่งเสริมสถาบัน
กรรมการบริษัทไทย (IOD) และอดีตรองผู้ว่าการ ธปท.

ดร.บัณฑิต นิจถาวร

ถอดประสบการณ์ 20 ปี ในบทบาทนายธนาคารกลาง

ดร.บัณฑิต นิจถาวร ผ่านการทำงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในหลากหลายบทบาท ทั้งฝ่ายวิชาการ ฝ่ายการธนาคาร ฝ่ายการต่างประเทศ สายสารสนเทศและประชาสัมพันธ์ จนก้าวขึ้นถึงตำแหน่งรองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ในระหว่างการทำงาน ดร.บัณฑิตต้องเจอกับโจทย์ทางเศรษฐกิจที่ท้าทาย โดยเฉพาะการเผชิญกับวิกฤติเศรษฐกิจการเงินของโลกถึง 2 ครั้ง 2 ครา

BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ ได้รับเกียรติอย่างสูงจาก ดร.บัณฑิต นิจถาวร กรรมการผู้อำนวยการ สมาคมส่งเสริมสถาบัน กรรมการบริษัทไทย (IOD) และอดีตรองผู้ว่าการ ธปท. ที่จะมาถ่ายทอด ประสบการณ์การทำงาน และหลักคิดของธนาคารกลางในการรับมือกับความท้าทายทางเศรษฐกิจการเงินทั้งในอดีตและปัจจุบัน

สื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ

ตลอดการทำงาน 20 ปีที่ ธปท. ดร.บัณฑิตได้ปรับปรุงวิธีการทำงานในแต่ละส่วนให้ดีขึ้น และปัจจุบันก็ยังคงใช้ประโยชน์มาอย่างต่อเนื่อง เช่น ช่วงที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ได้ริเริ่มการแถลงข่าวประจำเดือนเพื่อให้ข่าวกับสื่อมวลชน เมื่อเป็นผู้อำนวยการฝ่ายการธนาคาร ได้ริเริ่มระบบการทำงานที่มีการประชุมตลาดทุนในตอนเช้า ขณะที่อยู่ฝ่ายการต่างประเทศ ก็ได้พัฒนาระบบการเก็บข้อมูลว่าประเทศไทยมีหนี้ต่างประเทศเท่าไร และใครเป็นเจ้าของบ้าง เมื่อเป็นผู้อำนวยการอาวุโส สำนักงานภาคเหนือ ก็ได้จัดให้มีการแถลงข่าวของภาค เพื่อให้เกิดการเข้าถึงนักธุรกิจและประชาชนในต่างจังหวัด โดยเน้นสื่อสารประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจในภูมิภาค และในช่วงที่อยู่ในตำแหน่งผู้ช่วยผู้ว่าการฯ ก็ได้จัดทำระบบการทำนโยบายการเงินเพื่อเตรียมการประชุมภายในอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รวมถึงวางระบบการพบปะธนาคารพาณิชย์ในประเด็นที่ ธปท. ต้องการผลักดัน จะเห็นได้ว่า ดร.บัณฑิตให้ความสำคัญกับการเก็บข้อมูลและการสื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน

“ผมคิดว่าหน้าที่ของธนาคารกลาง คือ การดูแลเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางการเงิน ซึ่งภารกิจก็คือการทำนโยบาย แต่นโยบายของ

ธนาคารกลาง ไม่ว่าจะเป็นการใช้ดอกเบี้ย หรือมาตรการด้านการกำกับดูแล ต่างมีผลกระทบมากมาย อย่างการขึ้นดอกเบี้ยหรือลดดอกเบี้ยก็กระทบเศรษฐกิจ ซึ่งต้องสร้างความเข้าใจกับสาธารณะชนว่า ขณะนี้เรากำลังทำอะไรอยู่ เมื่อตลาดและประชาชนเข้าใจในเหตุผล เขาก็จะปรับตัวและสามารถเตรียมตัวรับมือได้ล่วงหน้า และช่วยทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

“ยกตัวอย่างง่าย ๆ สมมติว่าดอกเบี้ยจะเป็นขาขึ้น ก็ต้องมีการสื่อสารล่วงหน้า เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและสามารถปรับตัวได้ หรือมีการเตรียมตัวรับภาระดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้น สิ่งเหล่านี้ถ้าทำได้ก็มีประสิทธิภาพ เรื่องผลของนโยบายก็จะเกิดขึ้นทันทีและการตัดสินใจก็จะเป็นที่ยอมรับ นอกจากความรู้ความสามารถที่มีแล้ว เรื่องการสื่อสารถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ”

เรียนรู้วิกฤติ เพื่อป้องกันวิกฤติ

ระหว่างการทำงานที่ ธปท. ดร.บัณฑิตได้พบกับวิกฤติทางเศรษฐกิจ 2 ครั้งใหญ่ นั่นคือ วิกฤติเศรษฐกิจเอเชียปี 2540 และวิกฤติเศรษฐกิจโลกที่เริ่มจากปัญหานี้อียูโรป ซึ่งเป็นช่วงที่การทำงานมีความท้าทายอย่างยิ่ง เพราะว่า ธปท. มีหน้าที่ดูแลเศรษฐกิจให้สมดุลและเติบโต ดังนั้น เมื่อเกิดวิกฤติ ธนาคารกลางจะสามารถดึงสถานการณ์ของประเทศและเสถียรภาพเศรษฐกิจให้กลับมาอยู่ที่เดิมได้อย่างไร

จาก 2 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น ดร.บัณฑิตได้เรียนรู้ 3 ประเด็นสำคัญ คือ ประเด็นแรก หนี้เป็นต้นเหตุของทุกอย่าง และวิกฤติเศรษฐกิจสามารถเกิดขึ้นได้ทุกประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศใหญ่หรือเล็ก ประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่กำลังพัฒนา

“ถ้าเราดูตัวอย่างที่เกิดขึ้น สาเหตุจะมาจากข้อเดียว คือ ความเป็นหนี้ เมื่อมีหนี้มาก ๆ เศรษฐกิจมักจะเติบโต แต่เมื่อถึงจุดที่เศรษฐกิจเปลี่ยน มีหนี้เยอะ ๆ จนไม่สามารถชำระได้ มันก็เกิดวิกฤติ”

ประเด็นที่สอง เป็นสิ่งที่สำคัญมาก คือ นโยบาย นโยบายที่ดี จะต้องป้องกันหรือไม่เอื้อให้เกิดการณ์ในข้อแรกเกิด ด้วยการออกนโยบาย ล่วงหน้า ถ้าเศรษฐกิจมีต้นทุนมาก ๆ ก็ขึ้นดอกเบี้ย เป็นต้น

ประเด็นที่สาม นโยบายจะประสบความสำเร็จได้ ตลาดและประชาชนต้องเชื่อและเข้าใจสิ่งที่ธนาคารกลางทำ หากคนเชื่อใจการทำงานของธนาคารกลางก็จะง่าย แต่ถ้าไม่เชื่อ แค่ว่าอะไรเล็กน้อย ก็จะกลายเป็นเรื่องยาก ซึ่งความไว้วางใจที่มีต่อธนาคารกลางมีขึ้นและลง ถ้าเศรษฐกิจดี ประชาชนมีความสุข ความไว้วางใจก็จะสูง แต่หากเศรษฐกิจไม่ดี ความไว้วางใจก็จะต่ำ

“ทำให้เราต้องทำนโยบายด้วยความไม่ประมาท ไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้น เพราะจะกระทบกับความไว้วางใจ ซึ่งเป็นเรื่องที่ถูกคนยาก และต้องใช้เวลา นี่คือข้อคิดในการทำงานช่วงที่เผชิญกับวิกฤติ ซึ่งผมว่าเป็นข้อคิดและข้อสังเกตที่สำคัญสำหรับธนาคารกลางทั่วโลก”

หน้าที่สำคัญของ สปท. เพื่ออนาคตเศรษฐกิจไทย

หากย้อนไปดูการเติบโตของประเทศไทยในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า การเติบโตของเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เฉลี่ยประมาณร้อยละ 7.7 แต่หลังจากวิกฤติเอเชีย จะเห็นได้ว่าการเติบโตชะลอตัวลง และยังไม่สามารถขยายตัวในอัตราที่สูงขึ้นได้ ในขณะที่ประเทศที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติเอเชียคล้าย ๆ กันอย่าง เกาหลีใต้ อินโดนีเซีย สามารถกลับมาเติบโตได้ดี จึงมีการตั้งคำถามว่า แล้วทำไมเศรษฐกิจไทยจึงไม่สามารถกลับมาเติบโตในอัตราที่สูงได้

ดร.บัณฑิต มองเรื่องนี้ไว้อย่างน่าสนใจว่า มีสาเหตุอยู่ 2 เรื่อง **เรื่องแรก คือ ความสามารถในการแข่งขันนั้นหายไป** โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าที่ใช้แรงงานถูก ประเทศเพื่อนบ้านอย่างเวียดนามและกัมพูชา สามารถแข่งขันได้ดีกว่า ประเทศใหม่ ๆ ก็สามารถผลิตสินค้าในต้นทุนที่ต่ำกว่าเราได้ ประกอบกับคุณภาพของแรงงานในประเทศไทยก็ไม่มีการพัฒนา เช่น ในเรื่องของการศึกษา และปัจจัยการผลิตของเราไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เตรียมพร้อมที่จะสามารถผลิตสินค้าในอนาคต เมื่อไม่มีการเตรียมการ เราก็ไม่มีสินค้าใหม่ให้สามารถแข่งขันได้

เรื่องที่สอง ประเทศไทยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ไม่ได้ลงทุนในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานที่จะกระตุ้นให้ภาคเอกชนมาลงทุนใหม่ ให้เขาได้ใช้เทคโนโลยีล่าสุดเพื่อปรับปรุงวิธีการผลิต เมื่อโครงสร้างพื้นฐานไม่มีอะไรใหม่ ๆ เกิดขึ้น ภาคธุรกิจก็ไม่ลงทุน รวมถึงไม่ปรับปรุงวิธีการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เราจึงไม่สามารถแข่งขันในแง่ของคุณภาพการผลิตได้

“นี่คือความท้าทายว่าเราจะแก้ปัญหานี้อย่างไร เพื่อให้เศรษฐกิจสามารถเติบโตอย่างต่อเนื่องทั้งในภาคธุรกิจเอกชน การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาทักษะแรงงาน ภายใต้บริบทเช่นนี้ สปท. ต้องสร้างภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการปรับตัวของภาคธุรกิจและรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจ ไม่สร้างต้นทุนที่ไม่จำเป็น ทำให้ภาคธุรกิจพร้อมที่จะลงทุน ถ้าทุกฝ่ายไม่ปรับตัว เราก็คงไม่สามารถกลับมาเป็นประเทศที่มีการเติบโตที่ดีได้ ประเทศอื่นเขาก็จะแข่งเราไปเรื่อย เราก็จะเดินตามหลังคนอื่นและคนไทยก็จะเสียโอกาส โจทย์เศรษฐกิจของเรามีมาก ธนาคารกลางจึงต้องรักษาคุณภาพของเศรษฐกิจด้วยการสร้างความมั่นใจให้ภาคธุรกิจ ซึ่งถือเป็นหน้าที่สำคัญ”

รู้จัก สื่อสารเป็น ลมมือทำ คือคุณสมบัติที่จำเป็นของธนาคารกลาง

ดร.บัณฑิต ได้สรุปบทบาทและหน้าที่ธนาคารกลางที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศหรือแม้แต่เศรษฐกิจโลกไว้ 3 ข้อด้วยกัน

ข้อแรก นโยบายเป็นสิ่งสำคัญและสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ เพราะเศรษฐกิจเป็นเรื่องของพฤติกรรมของสังคมที่มาจากแรงจูงใจ “คนอยากทำอะไรต่าง ๆ ก็เพราะมีแรงจูงใจ สิ่งทีนโยบายจะกระทบได้ ก็คือ การสร้างแรงจูงใจที่ถูกต้อง ให้มีการลงทุน ถ้าเราสามารถทำนโยบายที่สร้างแรงจูงใจที่ถูกต้องได้ ยากให้เศรษฐกิจไปทางใด ในเวลาไหนขนาดเท่าไร ก็จะสามารถเติบโตได้อย่างมีเสถียรภาพ”

ข้อสอง สิ่งที่ธนาคารกลางควรมี คือ การสื่อสารที่ดี การสื่อสารจะช่วยสร้างความเข้าใจ เมื่อมีความเข้าใจร่วมกัน ก็จะทำให้เกิดนโยบายที่มีประสิทธิภาพ แต่ถ้าความเข้าใจไม่มี อะไรก็ไม่เกิด และที่สำคัญคือห้ามประมาท ไมอย่างนั้นอาจจะกระทบกับความไว้วางใจ

ข้อสาม พร้อมและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ในเวลาที่ควรกระทำ ซึ่งข้อคิดเหล่านี้ ดร.บัณฑิต เคยกล่าวเอาไว้ในปาฐกถาหัวข้อ “Reflections of My Life as a Central Banker” ที่งาน 10th NALM Conference ซึ่งจัดขึ้นที่ประเทศสิงคโปร์

“ตอนนี้ สปท. มีคนรุ่นใหม่เข้ามาเยอะมาก เมื่อเข้ามาแล้วต้องภูมิใจในองค์กร ภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันหลักของประเทศที่สังคมให้ความไว้นับถือใจ สปท. มีประวัติศาสตร์สั่งสมมาอย่างยาวนาน ซึ่งการที่จะถูกคัดเลือกเข้ามาทำงานที่ สปท. ไม่ใช่เรื่องง่าย ใครที่ได้มีโอกาสเข้ามาทำงานที่นี่ ต้องร่วมสานต่อหน้าที่ในการสร้างความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือให้กับองค์กร เพื่อให้ สปท. เป็นที่ยอมรับและไว้วางใจต่อไป”

"Reflections of My Life as a Central Banker"

เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2560 ดร.บัณฑิต นิจถาวร ได้รับเกียรติให้เป็นผู้กล่าวปาฐกถาในงาน Gala Dinner Talk, 10th NALM Conference 2017 โดยมีเนื้อหา ดังนี้

Thank you for the very warm introduction.
Let me first thank Central Banking Publications for inviting me to give tonight's Gala Dinner address on the occasion of the 10th annual National Asset and Liabilities Management Conference. It is a pleasure to be here. I would also like to congratulate Central Banking Publications for having successfully organized the NALM conference annually for the last ten years. This is a remarkable achievement.

I remember very fondly chairing a number of the NALM conferences here in Singapore after having left the Bank of Thailand in 2010. The NALM conference, then as it is now, is one of the few forums that gives the region's central bankers opportunities to engage and interact with industry experts, policy makers, and asset managers in the private sector on issues of reserve management in a most professional way. This is a considerable undertaking and achievement. I wish you continued success for many years to come.

The topic of my talk today, as suggested by this year's NALM organizing team, is a personal one. It is reflections upon my career as a central banker, and the lessons I have learnt.

To tell you truly, I am proud of my life as a central banker, a career spanning twenty years at the Bank of Thailand. Remember the old Chinese curse "May you live in interesting times?" Rather than being cursed, I consider myself very fortunate to have been a central banker during the most interesting of times. My tenure included boom, bust, and stability.

Professionally, I have had the opportunity to move from academia to policy making, and then to the role of a full-fledged central banker.

At the Bank of Thailand, I was given responsibilities over both wings of the central bank's key policy areas, namely monetary policy and banking regulation and supervision. And during the time I served at the BOT, I personally witnessed and worked through the world's two most recent major financial crises. The first was the Asian financial crisis of the late 1990s when I found myself in the country where the crisis originated. The second was the global financial crisis that erupted in 2007/8 which generated enormous spillovers that had to be managed. So, I have gone through a lot and, hopefully, have also learned a few things. Some would even say I have the battle scars to prove it.

What thoughts then can I leave with you this evening?
My answer is that some things don't change and if you recognize these fundamental elements, then they help to anchor our interpretation and response to incoming events. Let me elaborate.

Among all my different central banking responsibilities, there were three that I cherished most. I have been a crisis manager, a spokesperson, and a chief economist who also served on the monetary policy committee or MPC. While these three different roles each have their own merits and challenges, the experiences and responsibilities from these different roles have taught me one thing, that trust is critical to central banks.

Trust is a belief that something is good, honest, reliable, and effective. It is the lifeblood of all financial and monetary relationships, but especially central banks. When trust in a central bank is high, central bankers can count themselves very fortunate and can confidently carry out their functions with relative ease. But when trust is low, things can be very difficult, even to the point of being unable to implement a simple policy. A lack of trust breeds skepticism and skepticism compromises credibility. Without credibility, central banks cannot be effective in guiding markets or regulating banks. Building and maintaining trust, therefore, is the overriding imperative for successful central banking.

During a financial crisis, trust evaporates quickly in and among financial institutions as well as central banks. This is because crises are seen as reflecting the failure of central banks in their responsibility to maintain stability. This period of trust deficit can be a long one, depending on the ability of the central bank to restore growth and stability. Once this is achieved, a period of normalcy follows and the task of restoring trust begins.

Rebuilding trust is hard work. It requires diligence, independence, transparency, accountability, and a clear record of policy successes. Moreover, everyone in the institution needs to be involved, working together as one, and committed to regaining trust. When trust returns

and the economy moves into an expansionary phase, then trust can breed complacency as market participants become almost too trusting, leading sometime to over exuberance and optimism. This raises risk-taking activities and heightens the risk of another crisis. If a crisis does occur, then trust evaporates and we are back to square one again.

Thus, there is something akin to a "trust cycle" in parallel with the "financial cycle" that is associated with boom and bust cycles in the real economy. The two cycles are closely but inversely related: trust tends to be high during good times and low during bad. And in this process, we learn that trust is hard to attain and easy to lose.

In the case of the Bank of Thailand, the process of trust-building after the 1997/98 crisis was a long and important one. The impact of the crisis on the economy was huge in terms of the immediate output loss and dislocations in the financial sector. For nearly three decades prior to the "crash" of '97, Thailand's economy had been one of the world's fastest growing, averaging nearly 7.5% annually in real terms. In 1998 the economy contracted by more than ten percent. We didn't refer to ourselves as the Thaitanic for nothing!

Nonetheless, the economy did recover relatively quickly as the weakened exchange rate energized a resurgence of exports and corrected the initial current account imbalance while the rescue efforts and the consolidation in the financial sector succeeded in normalizing the banking situation and restored financial stability. With the economy returning to stability, the task of rebuilding trust got underway.

As part of the crisis management team, I remember well the efforts that were put in place to rebuild trust, centered on reforming the monetary policy and banking supervision frameworks to be more credible and on a par with international standards. These efforts included adopting a flexible exchange rate regime, institutionalizing inflation-targeting as a new monetary policy framework, raising Thailand's banking regulations to the Basel 2 standard, and introducing a risk-based supervision of the financial industry after a major consolidation that reduced the number of financial institutions in the country by about half. In addition, new Bank of Thailand legislation was enacted to strengthen the central bank's independence.

All these efforts were aimed at improving policy efficiency and regaining trust by transforming the Bank of Thailand into a world class institution with the capability to deal with the challenges of a modern and globalized economy. I think most observers would agree that these efforts to radically reform the Bank and reestablish trust have been successful. The economy has enjoyed a period of relative growth and stability for most of the past twenty years and Thailand's banking industry stands on much more solid foundations.

Getting the message of reform and the benefits of reforms across to the general public and investors was another important challenge at that time. To be independent and worthy of trust in the eyes of the public meant that the central bank would have to be seen to be even more accountable and that required transparency and effective communications. Recognizing this, the Bank of Thailand established a new department in 2000 to oversee its public communications policy and activities, and I was asked to lead these efforts and, at the same time, became the central bank's spokesperson. Systematic, transparent, and effective communications was my goal.

Twenty years ago, public communications was not seen as something that central banks needed to engage in, or be involved in a big way. But to regain the trust and confidence of financial markets, and of the Thai people, considering where we were coming from during the crisis years, better transparency and communications were imperative for raising the central bank's standing and credibility. Not only is transparency linked directly to the issue of governance, but more information provided by the central bank will allow the public to better evaluate the performance of the central bank, which is so important for a public organization. Financial markets also tend to work more efficiently with greater transparency, thereby increasing the effectiveness of central bank policies. Being more transparent also helps raise the quality of the central bank's own work which directly contributes to its credibility.

My time as spokesperson was rewarding and taught me a few important things.

First, there is no absolute level of transparency for central banks. This is to say the appropriate level of transparency will always be relative, depending on the demand for information by financial markets and stakeholders, the capacities of the central bank to supply information, and how much credibility the central bank has. Together, these elements define the level of transparency that the central bank should have in the eyes of the public.

Second, disclosure policy cannot be separated from communications policy. By this, I mean data release by itself is not sufficient. The central bank needs to be able to communicate what the data means and the rational for the central bank to pursue certain policies. In short, being transparent means being able to explain one's decisions and actions.

Third, communication skills to explain their actions clearly are important for central banks. This ability rests solely on how good and how knowledgeable we are as central bankers. Therefore, it is crucial for central banks to continue to build capacities and knowledge to ensure that good policies are implemented and that they can be clearly

rationalized. This is necessary to maintain the trust and the credibility of the institution at a high level.

These observations, I think, are still valid in today's context. Excellent communications is now recognized as being of vital importance to central banks and good communications strategy is also an important policy instrument. Since the global financial crisis of 2007/2008, central bank communications has taken on a special meaning. It is no longer about data release, explaining policy, or interacting with financial markets. Central bank communications today is about reaching out to different stakeholders in the broader civil society to build a common understanding of the central bank's policies and its roles as a public institution in society. It is about listening, communicating, and gaining trust. It is literally a different world.

As an economist, working through these two financial crises has also reaffirmed my own thinking about economics and financial crisis.

First, no country is above crisis. A financial crisis can happen in any country if the right conditions exist. It could be a large or small country, an advanced or emerging economy, and with or without a well-developed financial system. Second, financial crises, without exception, are rooted in excessive debt and leverage. Rather than viewing crises as exogenous shocks, as most mainstream macro models do, booms should be seen as part of the busts. And third, policy does matter. Policy has an important role to play to help countries avoid a build-up of unsustainable imbalances as well as improve the country's resilience and capacity to deal with negative shocks, hence lessening the risk of a crisis.

Reflecting this thinking, in my role as the Bank's chief economist and a monetary policy committee member, the Bank of Thailand's approach to monetary policy took on a much more encompassing role, focusing on maintaining price and financial stability as the long-term objective of monetary policy while carefully dealing with the short-term shocks to preempt the buildup of possible critical risks. It was felt that paying attention to both price and financial stability would best support economic growth, lower the risk of a crisis, and sustain public trust.

To this end, the monetary policy framework of inflation targeting was combined with a macro-prudential policy under a two-objective two-instrument model to achieve the twin objectives of price and financial stability. The scope of macroeconomic analysis was expanded to formally incorporate financial sector surveillance to analyze and monitor developments in the financial sector with a view to identifying emerging risk, leverage, and bubbles, as part of the MPC's regular information package. And to support this new approach, macroeconomic monitoring was extended to include visits to companies and investors in all key

regions of the country to analyze developments in the real economy and bring back useful micro information to the MPC for deliberation. This approach of combining price and financial stability objectives in the conduct of monetary policy started as early as 2002/3. Then, it was against the mainstream thinking of the time which said that monetary policy should focus exclusively on price stability and central banks should only clear up the mess of the bubbles after they happened. I am only glad that we went ahead and did what we did.

In the context of sustaining trust, a positive fallout from this new approach has been that, in the eyes of business and the public, policy making at the central bank has become more inclusive, listening to, and taking account of developments in, the private sector, which has contributed to sustaining trust in the central bank. I am pleased to say that these processes and practices are still being implemented today in the Bank of Thailand's conduct of its monetary policy.

Fast forward to the current context, building trust and legitimacy are still among the most pressing issues facing central banks today. From the perspective of the "trust cycle" we discussed, the Pre-GFC era was a period of too much trust among financial institutions and in central banks' ability to maintain stability. Everything then evaporated in 2007/8 when the financial crisis broke out and many central banks have been in a trust restoration phase ever since. Today, my observation is that many central banks in the developed world are still facing a lack of trust and the current lack of progress in dealing effectively with the crisis, which is now ten years old, has made restoring trust much harder than before.

I hope my remarks this evening have been of some use. Seven years on after leaving the Bank of Thailand, I am still in the trust business. As President and CEO of the Thai Institute of Directors, my work now focuses on promoting corporate governance in the Thai private sector through engagement with company directors. Similar to central banks, trust is key in business and the role of a company's directors is to ensure that the company conducts its business with good corporate governance that will lead to gaining the trust of the company's stakeholders and, through it, business sustainability.

I sincerely believe that it is the trust of the stakeholders that determines the sustainability of a company's business in the longer-term, whether the company will live or die. In a similar vein, public trust is the cornerstone of a central bank's ability to operate effectively and of its own long-term sustainability.

Thank you very much for your kind attention.

เจเนอเรชันที่เปลี่ยนไป

กับความท้าทายของงาน HR

ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้องค์กรส่วนใหญ่ เต็มไปด้วยผู้คนที่มาจากหลากหลายเจเนอเรชัน ซึ่งสำหรับธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว “พนักงานทุกคน” ถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรสู่เป้าหมายที่วางไว้

BOT พระสยาม MAGAZINE จึงถือโอกาสร่วมพูดคุยกับคลื่นลูกใหม่ของฝ่ายทรัพยากรบุคคล จากหลากหลายทีม ได้แก่ เพียว - กานต์สินี เจริญกิจวัชรชัย ผู้วิเคราะห์ ทีมสรรหาภายนอก เบล - ศิริพงษ์ ไข่มุก นักฝึกอบรม ทีมฝึกอบรมและพัฒนา 1-2 และ พิช - พิชมณห์ วิทยานนท์เอกทวี ผู้วิเคราะห์ ทีมพนักงานสัมพันธ์ และสื่อสาร 1-2 เพื่อสะท้อนให้เห็นภาพการทำงานของ HR ที่จะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง พร้อมกับเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี และวัฒนธรรมองค์กรให้เข้มแข็ง อันเป็นผลให้ทุกคนใน ธปท. สามารถทำงานได้อย่างมีความสุข และขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จได้อย่างแท้จริง

หน้าที่ความรับผิดชอบ
และความสนุกในการทำงาน HR

เพียว : รับผิดชอบงานด้านสรรหาพนักงาน (Recruit) รวมถึงสรรหานักศึกษาฝึกงานที่ “ใช่” สำหรับ ธปท. ซึ่งไม่ใช่แค่การทำงานเท่านั้น แต่ยังหมายถึงคนที่มี Culture เข้ากับ ธปท. เพื่อมาช่วยขับเคลื่อนองค์กรให้ไปในทิศทางเดียวกันได้ โดยการพบเจอบุคคลที่หลากหลาย ทำให้เราได้เรียนรู้ถึงความแตกต่าง แนวคิดและไลฟ์สไตล์ของแต่ละคน เราเองก็ต้องรู้จักปรับตัว ศึกษาการเลือกใช้เครื่องมือและช่องทางเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ขณะเดียวกัน จะอาศัยแค่การสรรหาจากภายนอกคงไม่พอ ภายในองค์กรก็จำเป็นต้องมีการปรับตัวด้วย ดังนั้น ประสิทธิภาพและวิธีการทำงานที่ได้เรียนรู้จากพี่ ๆ ก็ถือเป็นความสนุกในการทำงานอีกรูปแบบหนึ่ง

เบล : งานหลักที่ได้รับมอบหมายเป็นการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้กับพนักงานใหม่ รวมถึงระดับผู้บริหาร ได้แก่ หลักสูตร Onboarding และ Leadership Boot Camp ผมคิดว่าตัวเองโชคดีที่ได้ทำงานที่ผมรู้สึกสนุกและมีความสุข เนื่องจากงานที่ทำอยู่ ทำให้ผมได้มีโอกาสเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนเก่ง ๆ อยู่ตลอดเวลา ทั้งจากวิทยากร เพื่อนร่วมงาน หรือแม้กระทั่งจากผู้เข้าอบรมเอง นอกจากนี้ ผมเองเป็นคนไม่ค่อยชอบนั่งอยู่แต่ที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ การมาทำงานนี้ทำให้เราได้ออกไปผจญภัยในโลกกว้าง ได้ไปเห็นและพบอะไรมากมาย ที่ทำให้เรารู้สึกตื่นเต้นและเต็มเชื้อไฟในการทำงานอยู่เสมอ

“

องค์กรจะมีผลการดำเนินงาน
เป็นอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับคุณภาพ
ของคนในองค์กร

เพียว - กานต์สินี เจริญกิจวัชรชัย

”

พิช : ปัจจุบันรับผิดชอบงานสื่อสารภายในองค์กร จัดกิจกรรมสัมพันธ์ และ Engagement ซึ่งเป็นงานที่ทำท้าทายและสนุกมาก เพราะต้องพบเจอสถานการณ์ที่หลากหลาย โดยถึงแม้จะเป็นงานที่มีความท้าทายมาก แต่ก็รู้สึกสนุกและได้เรียนรู้อะไรหลาย ๆ อย่างตลอดระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา เริ่มต้นในฐานะคนที่ไม่เคยทำด้าน HR มาก่อน จนถึงวันนี้รู้สึกดีใจมากที่มีโอกาสได้มาทำงานด้านนี้ เพราะงานที่ทำอยู่ พัฒนาให้เรามีทักษะด้าน Soft Skill หลายอย่าง ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ จนคิดว่าเทคโนโลยีต่าง ๆ หรือ AI ที่ทันสมัย อาจจะเข้ามาแทนที่งานในส่วนนี้ไม่ได้ด้วยซ้ำ

เจเนอเรชันของบุคลากรที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อความท้าทายในงาน HR อย่างไรบ้าง

IUA : สิ่งที่ส่งผลกระทบโดยตรง คือ การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ซึ่งทำให้เราต้องเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการทำงานให้พร้อมรับมือ อย่างปัจจุบันเวลาจัดหลักสูตรฝึกอบรมแต่ละครั้ง เราต้องออกไปหาความรู้ใหม่ ๆ ที่กำลังเป็นกระแสหลัก เพื่อนำมาปรับเป็นหลักสูตรให้กับพนักงานภายในองค์กร นอกจากนี้ รูปแบบการจัดอบรมก็ไม่ใช่แค่การจัดแบบ Classroom แต่เราต้องพยายามค้นหารูปแบบการเรียนรู้ใหม่ ๆ ซึ่งเปิดโอกาสให้เรียนรู้ได้ทุกที่ตลอดเวลา เช่น e-Learning หรือถ้าเป็น Classroom ก็ต้องจัดให้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน

พีช : เนื่องจากองค์กรของเรามีความหลากหลายเรื่องเจเนอเรชันมากพอสมควร หากถามว่ากระทบหรือไม่ คิดว่าทุกอย่างอาจไม่ได้อยู่ที่เราต่างวัยกัน แต่อยู่ที่จะทำอย่างไรให้คนที่มีความแตกต่างกล้าเปิดใจคุยกัน และทำความเข้าใจซึ่งกันและกันมากกว่า ซึ่งในฐานะ HR ก็ต้องรับมือกับความหลากหลาย เพื่อให้ทุกคนสามารถทำงานได้อย่างมีความสุข ไม่ว่าจะอยู่ในเจเนอเรชันไหนก็ตาม

เพ็ญ : ผู้คนในแต่ละเจเนอเรชันย่อมมีลักษณะแนวคิด ความชอบ และความคิดในการดำรงชีวิตแตกต่างกันไป ส่งผลให้งาน Recruit ของเรายิ่งท้าทายมากขึ้น ทั้งรูปแบบการหาคนและช่องทางการเข้าถึงใหม่ ๆ ทางสื่อออนไลน์ เช่น LinkedIn หรือ Facebook นอกจากนี้ ลักษณะของสิ่งจูงใจคนเจเนอเรชันใหม่ ก็จะต้องมีวิธีการที่หลากหลายขึ้น โดยอาจจะไม่ใช่แค่เรื่องสวัสดิการ แต่ครอบคลุมไปถึง Work-life Integration ของพนักงาน เพื่อตอบโจทย์ความต้องการของเจเนอเรชันที่เปลี่ยนไป จะเห็นว่าไม่ใช่แค่ความท้าทายของ HR ฝ่ายสรรหาแล้ว แต่ยังหมายถึงการบริหาร HR ทั้งระบบอีกด้วย

“

เราได้เป็นผู้สรรหาสิ่งดี ๆ มีประโยชน์มาให้แก่พนักงาน
แล้วยังได้พัฒนาตนเอง ด้วยการอยู่ในบรรยากาศของ
การเรียนรู้อีกด้วย

เบล - ศิริพงษ์ ไช้บุก

”

ในฐานะ HR รุ่นใหม่ คุณอยากเปลี่ยนแปลงอะไร
เพื่อพัฒนาให้พนักงานเกิด Engagement ต่อองค์กร
ในทิศทางที่ดีขึ้น

IUA : สำหรับผมคงเป็นการพัฒนาหลักสูตรใหม่ ๆ ที่ตอบโจทย์ความต้องการของพนักงานและองค์กรที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเข้าไป “Hearing” พนักงานให้มากขึ้นว่า พวกเขาอยากเรียนอะไร และส่วนงานต้องการหลักสูตรแบบไหน เพื่อให้หลักสูตรที่เราจัด มีประโยชน์ต่อผู้เข้าอบรมมากที่สุด และเราเองก็จะได้ใช้ช่องทางนี้ในการสื่อสารและรับฟังพนักงานได้มากยิ่งขึ้น

เพ็ญ : ส่วนตัวคิดว่าเป็นเรื่องการสื่อสารภายในองค์กร หากมีการพูดคุยและบอกเล่าผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การสื่อสารเหล่านี้จะช่วยให้ทุกคนมองเห็นเป้าหมายร่วมกันได้อย่างชัดเจน ช่วยลดการทำงานที่ไม่จำเป็น และช่วยให้พนักงานมีเวลาในการพัฒนาตนเองในด้านอื่น ๆ จนในที่สุดส่งผลให้ประสิทธิภาพการทำงานดีขึ้น ซึ่งส่วนตัวคิดว่า จุดเริ่มต้นของการสื่อสารที่ดี ต้องมาจากการเปิดใจ เนื่องจากองค์กรของเรามีขนาดใหญ่ เจเนอเรชันของคนในองค์กรเริ่มแตกต่างกันมากขึ้น การเปิดใจรับฟังจะช่วยให้เรา “เข้าใจ” ได้อย่างครบถ้วน นำไปสู่การ “สื่อสาร” ที่มีประสิทธิภาพ

พีช : การปรับเปลี่ยนระบบ HR ก็ส่งผลส่วนหนึ่ง แต่ส่วนที่สำคัญคือ ทุกคนในองค์กรต้องช่วยกัน ทำให้รู้สึกดีในทุกวันที่ได้มาทำงานที่ ธปท. ซึ่งในฐานะที่เราเป็นคนรุ่นใหม่ ต้องคิดอะไรใหม่ ๆ เพื่อพัฒนางานด้าน HR ให้ดี และทันกับยุคสมัยมากขึ้น ทั้งในเรื่องของการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ เพื่อเราจะได้ใกล้ชิดกับพนักงานมากขึ้นรวดเร็วขึ้น รวมถึงคอยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน และสามารถทำให้ทุกคนที่เข้ามาทำงานในองค์กรนี้ รู้สึกได้ถึงความสำเร็จและการดูแลกันแบบพี่น้อง

“

ทุกอย่างอาจไม่ได้อยู่ที่เราต่างวัยกัน แต่อยู่ที่
จะทำอย่างไรให้คนที่มีความแตกต่าง
กล้าเปิดใจคุยกัน และทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน

พีช - พิชมนซ์ วิทยานนท์เอกวิ

”

สิ่งที่ต้องคิด แรงบันดาลใจในการทำงาน HR

พีช : เคยมีคนบอกว่าการทำงาน HR ก็เหมือนหนึ่งหน้าไฟ แต่ทุกวันนี้คิดเสมอว่า ทุกอย่างย่อมมีอุปสรรคเสมอ เราแค่ต้องทำมันให้เต็มที่ที่สุด เท่าที่ทำได้ ถ้าเต็มที่แล้ว ท่วมเทแล้ว ทุกอย่างดีเสมอ การที่เราได้รับฟีดแบ็กกลับมาเยอะ ก็ถือเป็นสิ่งที่ต้องแก้ไข เพื่อพัฒนาให้ดีขึ้นในครั้งต่อ ๆ ไป โดยมีแรงบันดาลใจสำคัญ คือ การได้เห็นทุกคนในองค์กรมีความสุข รวมถึงเข้าใจในเจตนารมณ์ของเรา เข้าใจในสิ่งที่เราทำให้ เเท่านี้ก็ดีใจสุด ๆ แล้ว

เพ็ญ : สิ่งที่ได้เรียนรู้มาตั้งแต่ตอนเรียนจนถึงการทำงานในปัจจุบัน คือ เรื่องความสำคัญของ “คน” เพราะทุก ๆ องค์กรล้วนถูกขับเคลื่อนด้วย “คน (พนักงาน)” องค์กรจึงมีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับคุณภาพของคนในองค์กร ซึ่งมีหลายปัจจัยมากที่ส่งผลต่อคุณภาพคน สำหรับเรามองว่า ความสุขของคนในการทำงานเป็นสิ่งแรกที่ต้องมี ถ้าเราได้ทำงานที่ชอบ ในบรรยากาศการทำงานที่ใช่ โดยเราสามารถบาลานซ์ชีวิตตัวเองได้ ผลลัพธ์คือจะทำให้คนทำงานได้ดียิ่งขึ้น

IUA : ผู้ใหญ่ที่ผมนับถือท่านหนึ่ง ท่านเคยสอนผมไว้เมื่อครั้งที่เข้ามาทำงานวันแรกว่า งานฝึกอบรมถือเป็นงานที่ได้ทำบุญอยู่ตลอดเวลา จากการที่เราได้เป็นผู้สรรหาสิ่งดี ๆ มีประโยชน์มาให้แก่พนักงานแล้วยังได้พัฒนาตนเอง ด้วยการอยู่ในบรรยากาศของการเรียนรู้อีกด้วย

สิ่งที่ HR ฝากถึงทุกคน...

เพ็ญ : HR ยุคใหม่ พร้อมรับฟังความคิดเห็นจากพี่ ๆ เพื่อน ๆ ทุกท่านนะคะ อยากให้มอง HR เป็นเหมือนเพื่อนคู่คิดของทุกท่าน เพราะเป้าหมายของเรา คือ การทำให้พนักงานทุกท่านสามารถทำงานได้อย่างมีความสุข มาเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงองค์กรไปพร้อม ๆ กับเจเนอเรชันที่เปลี่ยนไป โดยเริ่มจากการเปิดใจไปกับพวกเรา มีอะไรสามารถบอกเล่าแนะนำได้ทุกช่องทาง

IUA : เนื่องจากงานด้าน HR จะเกี่ยวข้องกับพนักงานเป็นส่วนใหญ่ ก็อยากฝากถึงพี่ ๆ เพื่อน ๆ ชาว ธปท. ว่า พวกเราจะพัฒนาการทำงานของเรให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ และสร้าง Output ใหม่ ๆ เพื่อให้พนักงานทุกคนรู้สึกมีความสุขและสนุกที่ได้ทำงานที่นี่อย่างดีที่สุด

พีช : ในฐานะ HR ลูกค้าคนสำคัญที่สุด คือ พนักงานทุกคนในองค์กร และบางครั้ง HR ก็เปรียบเสมือนคนกลางที่ต้องหาจุดสมดุลที่ดีที่สุดระหว่างองค์กรและพนักงาน ซึ่งสิ่งสำคัญที่สุดในฐานะ HR คือ การเปิดใจรับฟังทุก ๆ เสียง จากทุก ๆ คน และนำความเห็นหรือข้อเสนอของทุกคนมาปรับใช้ให้เหมาะสมที่สุด เพื่อให้นโยบายหรือกฎต่าง ๆ ที่ออกมา สามารถตอบโจทย์องค์กรและพนักงานทุกคนได้อย่างดีที่สุด พวกเราอยากเห็นพนักงานมีความสุขและสนุกกับการทำงานที่นี่ เพราะความสุขของทุกคน คือ ความสำเร็จของเรา “คน HR”

B

ความเสี่ยงจากค่าเงิน หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่จัดการได้

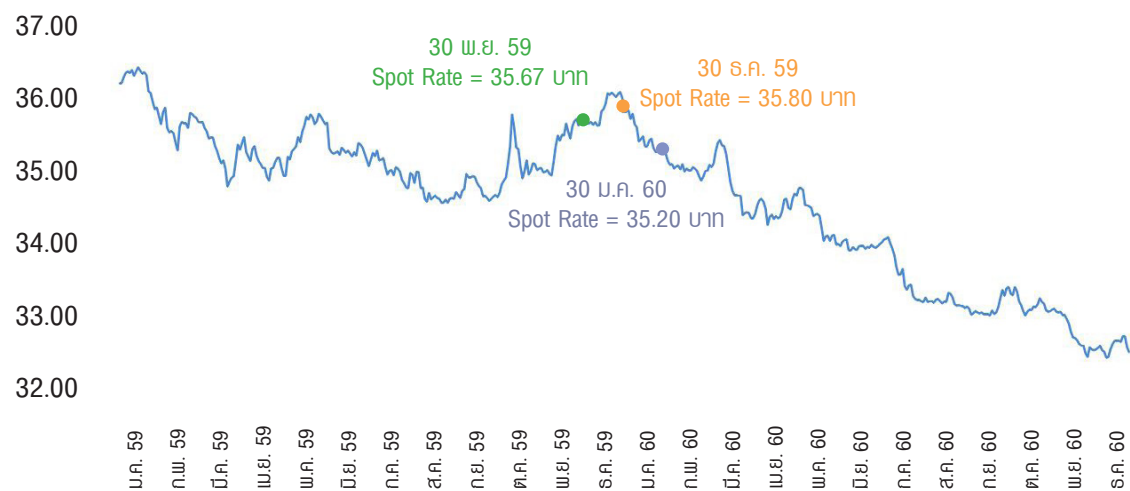
ตลาดการเงินโลกมีความผันผวนต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นผลจากความไม่แน่นอนของนโยบายเศรษฐกิจ การค้าของต่างประเทศ สถานการณ์การเมืองโลก หรือความขัดแย้งระหว่างประเทศ ส่งผลให้ค่าเงินของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งเงินบาทเคลื่อนไหวผันผวนตามไปด้วย การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนจึงเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ เช่น ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกสินค้า

แม้จะต้องเผชิญกับความเสี่ยงอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน แต่ก็ยังมีผู้นำเข้าและผู้ส่งออกจำนวนมากที่ไม่ได้บริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน หรือเลือกที่จะไม่บริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน โดยเฉพาะผู้ประกอบการที่เป็น SMEs สาเหตุหลักส่วนหนึ่งเกิดจากอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการบริหารความเสี่ยง เช่น ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการบริหารความเสี่ยง ไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินของธนาคารได้ หรือมีต้นทุนในการบริหาร

ความเสี่ยงค่อนข้างสูง ซึ่งที่ผ่านมาหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนก็ได้พยายามหาทางลดอุปสรรคดังกล่าวให้กับ SMEs เช่น การจัดทำคิปลิวิดิโอแนะนำวิธีการบริหารความเสี่ยงเบื้องต้นผ่านเว็บไซต์ วิทยุ และจัดทำโครงการบริหารความเสี่ยง FX ของ SMEs เพื่อเปิดโอกาสให้ SMEs เข้าร่วมอบรม / สัมมนาความรู้ทางการเงิน รวมทั้งได้รับวงเงินเพื่อทดลองซื้อประกันค่าเงิน (FX Options) อย่างไม่จำกัด ยังมีผู้ประกอบการบางส่วนที่อาจไม่ได้มีอุปสรรคหรือ

การเคลื่อนไหวของเงินบาทในปี 2559 - 2560

บาท / ดอลลาร์

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ข้อจำกัด แต่เลือกที่จะไม่บริหารความเสี่ยงเพราะสาเหตุอื่น เช่น เห็นว่าเงินบาทผันผวนในระดับที่ยอมรับได้ หรือมีมูลค่าการนำเข้าส่งออกน้อย ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีผู้ประกอบการบางส่วนที่ไม่บริหารความเสี่ยง เพราะคาดหวังกำไรจากการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยน จึงถือเป็นเรื่องน่ากังวลใจ เพราะความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนสามารถส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของธุรกิจในระยะยาวได้

จำเป็นแค่ไหนที่ต้องบริหารความเสี่ยง จากอัตราแลกเปลี่ยน?

การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน จะช่วยให้กระแสรายได้และรายจ่ายของผู้ประกอบการมีความแน่นอนมากขึ้น แม้ไม่ได้หมายความว่า การบริหารความเสี่ยงจะทำให้ผู้ประกอบการได้รับกำไรมากกว่ากรณีไม่บริหารความเสี่ยง แต่ก็ช่วยให้สามารถคาดการณ์รายได้และรายจ่ายได้ล่วงหน้า ทำให้สามารถวางแผนธุรกิจได้ดีขึ้น ขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ทำให้ธุรกิจเติบโตได้อย่างยั่งยืน

ในทางตรงกันข้าม หากผู้ประกอบการเปิดรับความเสี่ยง เพราะหวังว่าจะได้กำไรมากขึ้นจากอัตราแลกเปลี่ยน ก็อาจต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนของกระแสรายได้และรายจ่าย ซึ่งแม้จะมีโอกาส

ได้กำไรเพิ่มขึ้น แต่ก็มีความเสี่ยงที่จะได้กำไรน้อยลงหรือขาดทุนเช่นกัน เนื่องจากการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ และยากที่จะควบคุมหรือคาดเดาทิศทางได้อย่างแม่นยำ ยกตัวอย่างจากสถานการณ์ช่วงปลายปี 2559 - ต้นปี 2560 ตามกราฟด้านบน ในช่วงที่นายโดนัลด์ ทรัมป์ ชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ใหม่ ๆ เงินลงทุนได้ไหลกลับไปยังสหรัฐฯ เพราะความคาดหวังนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจที่ประกาศไว้ในช่วงหาเสียง ส่งผลให้เงินดอลลาร์สหรัฐฯ แข็งค่าขึ้น และเงินบาทอ่อนค่าลงต่อเนื่องในช่วงเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2559 แต่ทว่าในเดือนมกราคม 2560 สหรัฐฯ ก็ยังมีความชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ ขณะที่นายทรัมป์กลับมุ่งให้ความสำคัญกับเรื่องอื่น เช่น นโยบายกีดกันทางการค้าแทน ทำให้เงินดอลลาร์สหรัฐฯ อ่อนค่ากลับลงมา และเงินบาทแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็นการสวนทางกับแนวโน้มค่าเงินเดิม กรณีเช่นนี้ หากไม่ได้บริหารความเสี่ยงไว้ก่อน ก็ส่งผลกระทบต่อรายได้ของผู้ส่งออกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สมมติว่าผู้ส่งออกมีรายรับค่าสินค้าออกทุกสิ้นเดือน เดือนละ 20,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งโดยปกติไม่มีการบริหารความเสี่ยง แต่มักนำรายได้ดอลลาร์สหรัฐฯ ไปขายรับบาท ณ อัตราแลกเปลี่ยนตลาด (Spot Rate) เมื่อได้รับเงิน ซึ่งรายรับของผู้ส่งออกระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2559 - มกราคม 2560 จะเป็นดังที่แสดงในตาราง

เดือน	รายรับสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ	อัตราแลกเปลี่ยน Spot Rate ณ สิ้นเดือน (บาท/ดอลลาร์สหรัฐ)	รายรับสกุลเงินบาท
พ.ย. 2559	20,000	35.67	713,400
ธ.ค. 2559	20,000	35.80	716,000
ม.ค. 2560	20,000	35.20	704,000

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า รายได้ในรูปเงินบาทของผู้ส่งออกที่ไม่ได้บริหารความเสี่ยง มีความผันผวนตามการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยน กล่าวคือ รายได้จะเพิ่มขึ้นเมื่อเงินบาทอ่อนค่าลง แต่จะลดลงเมื่อเงินบาทแข็งค่าขึ้น ซึ่งหากเงินบาทแข็งค่าขึ้นมาก ๆ รายได้ในรูปเงินบาทของผู้ส่งออกก็อาจลดลงมาก และหากผู้ประกอบการมีอัตรากำไร (Profit Margin) ที่บาง ก็อาจถึงขั้นขาดทุนได้ สถานการณ์นี้สามารถเกิดขึ้นได้กับผู้นำเข้าที่ไม่ได้บริหารความเสี่ยงเช่นกัน เนื่องจากหากเงินบาทอ่อนค่าลงมาก ๆ รายจ่ายค่าสินค้านำเข้าในรูปเงินบาทก็สูงขึ้นมากตามด้วย ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนอาจก่อให้เกิดความเสียหายรุนแรงกับธุรกิจได้ เราจึงไม่ควรเพิกเฉยหรือคาดเดาอัตราแลกเปลี่ยน การรับมือที่ดีที่สุด คือ การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนอย่างไร?

การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนนั้นมีหลายวิธี ในที่นี้จะขอหยิบยกวิธีหลัก ๆ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ใช้เครื่องมือทางการเงิน และกลุ่มที่ไม่ใช้เครื่องมือทางการเงิน

การบริหารความเสี่ยงด้วยเครื่องมือทางการเงิน มี 4 วิธีหลัก ได้แก่

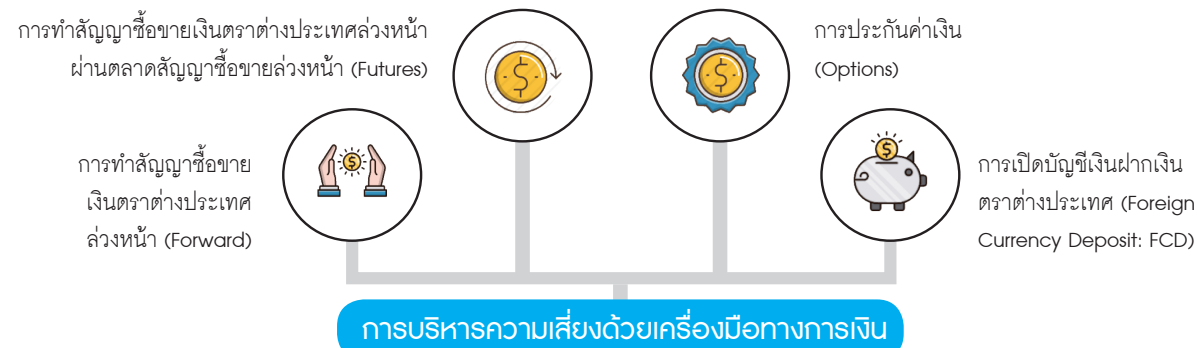
1. การทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward) เป็นการกำหนดค่าอัตราแลกเปลี่ยน (ล็อกเรท) สำหรับซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศในอนาคตกับธนาคาร โดยผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาเมื่อถึงวันครบกำหนด Forward เหมาะสำหรับผู้ประกอบการที่พอจะทราบช่วงเวลาในการรับเงินหรือชำระเงินล่วงหน้า และโดยปกติผู้ประกอบการต้องมียกเงินกับธนาคารก่อนทำธุรกรรม หรือหากไม่มีก็ต้องวางหลักประกัน

2. การทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าผ่านตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Futures) มีลักษณะคล้าย Forward แต่ต่างกันตรงที่ Futures เป็นสัญญามาตรฐาน ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามใจชอบ โดยผู้ประกอบการต้องซื้อขาย Futures ผ่านโบรกเกอร์ และต้องวางหลักประกันในการซื้อขาย

3. การประกันค่าเงิน (Options) เป็นการซื้อสิทธิในการล็อกเรทสำหรับซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศในอนาคตกับธนาคาร ซึ่งมีความยืดหยุ่นกว่า Forward และ Futures เพราะผู้ซื้อ Options สามารถเลือกที่จะใช้สิทธิหรือไม่ใช้ก็ได้ ขึ้นกับว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่ล็อกไว้กับอัตราแลกเปลี่ยนตลาด ณ ขณะนั้น เรทใดดีกว่ากัน ต่างจากการทำ Forward และ Futures ซึ่งเป็นสัญญาที่เป็นภาระผูกพัน ข้อดีอีกอย่างหนึ่งคือ ผู้ซื้อ Options อาจไม่จำเป็นต้องมีวงเงินก่อนทำธุรกรรม แต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายที่เรียกว่าค่าพรีเมียม (Premium) ให้กับธนาคาร

4. การเปิดบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ (Foreign Currency Deposit: FCD) เป็นบริการรับฝากเงินตราต่างประเทศสกุลต่าง ๆ ของธนาคาร เช่น ดอลลาร์สหรัฐ หรือหยวน โดยผู้ประกอบการที่มีรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศสามารถฝากเข้าบัญชี FCD เพื่อเตรียมไว้ชำระค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินตราต่างประเทศสกุลเดียวกันในอนาคตได้ ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และลดการเสียส่วนต่างในการแลกเปลี่ยนเงินให้ธนาคาร เนื่องจากไม่ต้องแลกเปลี่ยนเงินหลายรอบ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการอาจต้องจ่ายค่าธรรมเนียมในการฝากถอนเงิน หรือค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ด้วย

การบริหารความเสี่ยงโดยไม่ใช้เครื่องมือทางการเงิน เช่น กรณีที่ผู้ประกอบการมีทั้งรายได้และรายจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศเป็นประจำ ก็อาจจะบริหารให้รายได้กับรายจ่ายดังกล่าวอยู่ในสกุลเดียวกัน (Natural Hedge) และพยายามให้มีการส่งมอบในเวลา

ใกล้เคียงกัน เพื่อให้รายรับและรายจ่ายดังกล่าวหักล้างกัน โดยไม่ต้องแลกกลับเป็นเงินบาท ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ในกรณีที่รายได้และรายจ่ายเงินตราต่างประเทศเกิดขึ้นไม่พร้อมกัน ผู้ประกอบการก็สามารถนำเงินไปพักไว้ที่บัญชี FCD ได้ นอกจากนี้ หากผู้ประกอบการสามารถตกลงกับคู่ค้าได้ การใช้เงินบาทหรือเงินสกุลท้องถิ่น (Local Currency) ในการค้าขายระหว่างกัน แทนเงินดอลลาร์สหรัฐ ก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง โดยในกรณีของการค้าขายด้วยเงินบาท ผู้ประกอบการจะไม่มีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ส่วนในกรณีของการค้าขายด้วยเงินสกุลท้องถิ่นของคู่ค้า ผู้ประกอบการจะสามารถลดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนได้ในกรณีที่เงินสกุลดังกล่าวเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกับสกุลเงินบาท ซึ่งโดยปกติแล้ว เงินบาทเมื่อเทียบกับเงินสกุลท้องถิ่นของประเทศในภูมิภาค มักมีความผันผวนน้อยกว่าเงินบาทเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังอาจเจรจากับคู่ค้าเพื่อขอเพิ่มหรือลดราคาสินค้าได้ง่ายขึ้นด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนทำได้หลายวิธี ผู้ประกอบการจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม รวมทั้งต้องทำความเข้าใจเครื่องมือก่อนใช้จริง ซึ่งผู้ประกอบการสามารถขอคำปรึกษาจากธนาคารที่ใช้บริการอยู่ได้ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

เท่ากับการดำเนินงานด้านอื่น ๆ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในภาวะที่ตลาดการเงินโลกมีความไม่แน่นอนและผันผวนสูง จะได้ไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน และมีเวลาไปมุ่งเน้นกับการพัฒนาธุรกิจของตนเองได้อย่างเต็มที่ จะมีประโยชน์อะไรที่เราจะต้องเอาตัวเข้าไปเสี่ยงในเรื่องที่สามารถป้องกันได้?

B

สามารถดูข้อมูล “การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน” ทั้งหมดได้ทาง YouTube Channel: Bank of Thailand
<https://goo.gl/CQSPpN>

หนึ่งปี “พร้อมเพย์”

ถนนสู่สังคมไร้เงินสด ช่วยลดต้นทุนทางการเงิน
ของประชาชน ภาคธุรกิจ และประเทศให้ถูกลง

ยอดลงทะเบียนพร้อมเพย์ของประชาชน
40.4 ล้านหมายเลข

ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2561

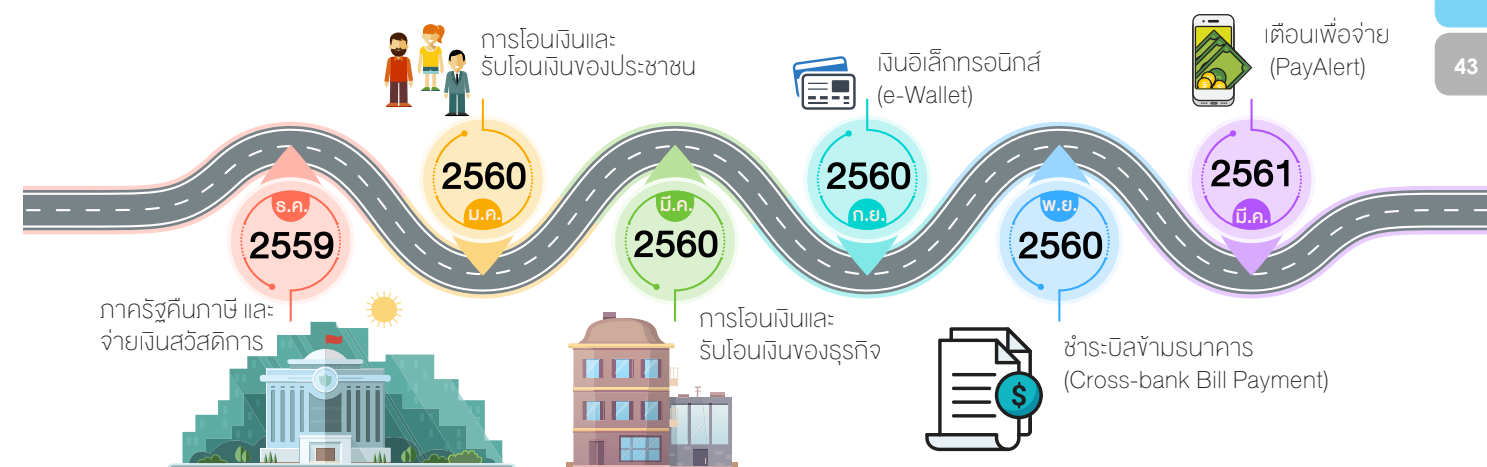
“พร้อมเพย์” ได้เปิดให้บริการแก่ประชาชนอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2560 จนถึงปัจจุบัน จากการร่วมผลักดันของ ธ.ป.ท. และหลายภาคส่วน นับว่าพร้อมเพย์ได้เปิดให้บริการมากกว่าหนึ่งปีในฐานะโครงสร้างพื้นฐานกลางของระบบการชำระเงินแบบใหม่ ซึ่งทำให้ประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐสามารถโอนเงินได้สะดวกรวดเร็วมากขึ้น โดยใช้หมายเลข ID ต่าง ๆ เป็นตัวแทนของเลขที่บัญชีธนาคาร เช่น หมายเลขประจำตัวประชาชน หมายเลขโทรศัพท์มือถือ หมายเลขทะเบียนนิติบุคคล ทำให้ง่ายต่อการจดจำ ส่งผลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ได้มากขึ้น นำไปสู่การแข่งขันในระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ทั้งในด้านการพัฒนาบริการใหม่ ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น และการลดค่าธรรมเนียมของธุรกรรมทางการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน ช่วยลดต้นทุน และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันช่วยขับเคลื่อนประเทศไทยให้เดินหน้าเข้าสู่สังคมไร้เงินสดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตั้งแต่เปิดให้บริการ ยอดลงทะเบียนผู้ผูกพร้อมเพย์ได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยข้อมูลวันที่ 31 มีนาคม 2561 มียอดลงทะเบียนบริการพร้อมเพย์ทั้งสิ้น 40.4 ล้านหมายเลข แบ่งเป็นการลงทะเบียนด้วยหมายเลขประจำตัวประชาชน 27.1 ล้านหมายเลข และหมายเลขโทรศัพท์มือถือ 13.3 ล้านหมายเลข กล่าวคือ คนไทยถึง 1 ใน 3 ลงทะเบียนพร้อมเพย์แล้ว ซึ่งในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา มีปริมาณธุรกรรมสะสมทั้งสิ้น 162 ล้านรายการ คิดเป็นมูลค่า 6.3 แสนล้านบาท นอกจากนี้ ณ สิ้นปี 2560 ธุรกรรมโอนเงินรายย่อยข้ามธนาคารด้วยพร้อมเพย์คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 28 ของปริมาณธุรกรรมโอนเงินรายย่อยข้ามธนาคารทั้งหมด สะท้อนให้เห็นว่าบริการพร้อมเพย์ช่วยให้ประชาชนและภาคธุรกิจจำนวนมากรับ-จ่ายเงินได้สะดวกรวดเร็วขึ้น และกำลังกลายเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่คนนิยมใช้ในการโอนเงิน

อย่างไรก็ดี การพัฒนาของระบบพร้อมเพย์ไม่ได้หยุดอยู่เพียงเท่านั้น โครงสร้างพื้นฐานของระบบพร้อมเพย์ได้ถูกออกแบบไว้ตั้งแต่แรกให้สามารถต่อยอดการใช้งานได้หลากหลายรูปแบบ เอื้อประโยชน์ต่อภาคธุรกิจ และเปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการอื่นๆ ที่มีโซลูชันทางการเงินสามารถใช้งานกับระบบพร้อมเพย์ได้ ในปี 2560 ธ.ป.ท. จึงได้ผลักดันการเปิดให้บริการต่อยอดอื่น ๆ บนโครงสร้างพื้นฐานของระบบพร้อมเพย์

ในเดือนกันยายน 2560 บริการเชื่อมโยง e-Wallet กับระบบพร้อมเพย์ ได้เริ่มเปิดให้บริการ โดยประชาชนสามารถโอนเงินหรือเติมเงินระหว่างบัญชีเงินฝากธนาคารกับ e-Wallet ของผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-bank) ที่ให้บริการได้เป็นการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานระบบพร้อมเพย์ให้มากขึ้น ไม่จำกัดแหล่งที่มาของเงินแต่เพียงบัญชีธนาคาร ช่วยเพิ่มทางเลือกให้ประชาชนมีช่องทางการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันที่สะดวกและหลากหลาย

Timeline การเปิดให้บริการต่าง ๆ บนระบบพร้อมเพย์

ดูรายชื่อผู้ให้บริการชำระใบแจ้งหนี้ข้ามธนาคารได้ที่ <https://goo.gl/7PKkbF>
ดูรายชื่อผู้ให้บริการเตือนเพื่อจ่ายได้ที่ <https://goo.gl/sb1L5K>

นอกจากจะตอบใจผู้ใช้งานที่เป็นภาคประชาชนแล้ว ระบบพร้อมเพย์ได้ถูกพัฒนาโดยคำนึงถึงภาคธุรกิจด้วย จึงได้มีการเปิดตัวบริการต่อยอดพร้อมเพย์อีก 2 บริการที่ออกแบบขึ้นเพื่อสนับสนุนภาคธุรกิจโดยเฉพาะ ได้แก่ บริการชำระเงินตามใบแจ้งหนี้ข้ามธนาคาร ซึ่งเปิดให้บริการในเดือนพฤศจิกายน 2560 และบริการเตือนเพื่อจ่าย (PayAlert) ซึ่งพร้อมให้บริการตั้งแต่เดือนมีนาคม 2561 ที่ผ่านมา

บริการชำระเงินตามใบแจ้งหนี้ข้ามธนาคาร เป็นบริการที่ทำให้ภาคธุรกิจสามารถรับชำระเงินตามใบแจ้งหนี้ได้จากหลากหลายธนาคารมากขึ้น โดยไม่ต้องเปิดบัญชีหลายธนาคารเพื่อรองรับการชำระเงินของลูกค้า เงินที่ได้รับชำระจากลูกค้าจึงรวมอยู่ที่บัญชีเดียว ช่วยให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการเงินและกระทบยอดรายการชำระเงิน อีกทั้งยังทำให้โอกาสในการทำบัญชีผิดพลาดน้อยลง ในขณะที่ลูกค้าของธุรกิจก็ได้รับความสะดวก มีทางเลือกในการชำระเงินตามใบแจ้งหนี้เพิ่มขึ้น โดยสามารถชำระเงินได้กับทุกธนาคารพาณิชย์ที่เข้าร่วมระบบ ตามช่องทางที่แต่ละธนาคารให้บริการ

บริการเตือนเพื่อจ่าย (PayAlert) เป็นบริการที่ช่วยให้ร้านค้าและภาคธุรกิจสามารถส่งข้อความแจ้งเตือนผู้ซื้อด้วยการระบุหมายเลขพร้อมเพย์ของผู้ซื้อ เมื่อผู้ซื้อได้รับข้อความแจ้งเตือนผ่านทางของธนาคารที่ใช้บริการ เช่น แอปพลิเคชันของธนาคาร (Mobile Banking) ก็สามารถเลือกยืนยันการชำระเงินได้ ทำให้ร้านค้าและธุรกิจทราบในทันทีว่าลูกค้ารายใดชำระเงินมา จึงสะดวกในการกระทบยอดรายการชำระเงิน และลดการทุจริตจากการปลอมแปลงสลิปโอนเงินสำหรับกรณีร้านค้าออนไลน์รายย่อย อีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายในการรับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ต่ำกว่าการรับชำระด้วยบัตรและยังเป็นการสร้างประสบการณ์ที่ดีในการชำระเงินแก่ลูกค้าจากความสะดวกรวดเร็วอีกด้วย

ทั้งนี้ สามารถดูรายชื่อสถาบันการเงินที่ให้บริการชำระเงินตามใบแจ้งหนี้ข้ามธนาคารและบริการเตือนเพื่อจ่ายได้ที่เว็บไซต์ ธปท.

จะเห็นได้ว่า หนึ่งปีที่ผ่านมา พร้อมเพย์เป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้เกิดความก้าวหน้าหลายอย่างในระบบการชำระเงินของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นวัตกรรมสำคัญอย่าง QR Code Payment หรือ

หนึ่งในวิธีชำระเงินง่าย ๆ ด้วย QR Code

สแกน QR Code ของร้านค้าผ่านระบบ Mobile Banking ที่อยู่ในโทรศัพท์มือถือ Smartphone

1

2

เลือกประเภทการชำระเงิน เช่น บัตรเดบิต โอนเงินจากบัญชี หรือ e-Wallet เป็นต้น

ใส่จำนวนเงินที่ต้องการจ่าย และยืนยันการจ่ายเงิน

3

4

ระบบ Mobile Application ของผู้ให้บริการ จะส่งข้อมูลยืนยันการชำระเงิน เช่น SMS

การให้บริการชำระเงินด้วย QR Code ที่ใช้มาตรฐานกลางเดียวกันผ่านระบบโครงสร้างพื้นฐานของพร้อมเพย์ ซึ่งสามารถรับชำระเงินเข้าบัญชีธนาคารได้โดยตรง ไม่ต้องลงทุนติดตั้งเครื่องรับบัตร เหมาะกับร้านค้ารายย่อยทั่วไป เช่น ร้านอาหาร ร้านค้าตามตลาดนัด ฯลฯ ด้วยความสะดวกและต้นทุนต่ำของการรับชำระเงินผ่าน QR Code ทำให้การกระจายจุดรับชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์เข้าถึงทุกพื้นที่ได้มากขึ้น โดยคาดการณ์ว่าปัจจุบันมีการติดตั้ง QR Code ที่ร้านค้ามากกว่าหนึ่งล้านแห่งแล้ว

การพัฒนาต่อยอดต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยเสริมให้ระบบพร้อมเพย์กลายเป็นก้าวแรกที่มีนัยสำคัญบนถนนสู่สังคมไร้เงินสด และเป็นก้าวสำคัญที่จะขับเคลื่อนการเดินทางต่อไปได้ แม้หนทางสู่สังคมไร้เงินสดจะยาวไกล แต่ด้วยแรงผลักดันจากภาครัฐและภาคเอกชน ความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วน และด้วยโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินที่มั่นคง ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการย่อมจะทำให้ประเทศลดการพึ่งพาเงินสดลงได้ จนไปสู่สังคมไร้เงินสดในที่สุด

คุณนภา จินดาชริน

เลขาธิการผู้ว่าการ “สสรมย”

ขึ้นชื่อว่าเบอร์หนึ่งขององค์กร ไม่ว่าจะภาครัฐหรือเอกชน มักจะมีเลขาธิการคู่บุญที่รู้ใจและติดตามกันไปทุกที่ คุณนภา จินดาชริน หรือ “พี่ใหญ่” กลับเป็นบุคคลที่ก่อกำเนิดการธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งผู้ว่าการปรีดิยารร เทวกุล ผู้ว่าการธรรมา วัฒนเกส ผู้ว่าการประสาร ไตรรัตน์วรกุล และผู้ว่าการวิโรจ สันติประภพ ได้ไว้วางใจให้ปฏิบัติหน้าที่และช่วยเหลือภารกิจอันสำคัญยิ่งในฐานะ “เลขาธิการผู้ว่าการ” อย่างต่อเนื่อง ทั้ง ๆ ที่ผู้ว่าการทั้ง 4 ท่านสามารถเลือกเลขาฯ คนใหม่ หรือให้เลขาฯ เดิมที่เคยทำงานด้วยกันมารับหน้าที่นี้ก็ได้ จึงเป็นความพิเศษและน่าสนใจอย่างยิ่งที่ผู้ว่าการทุกท่าน กลับเลือกให้พี่ใหญ่ปฏิบัติหน้าที่นี้

BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ ได้รับเกียรติจากคุณนภา จินดาชริน ที่จะมาร่วมพูดคุยและถ่ายทอดประสบการณ์การทำงาน ในฐานะเลขาฯ ผู้ว่าการ กว่า 18 ปี รวมทั้งให้หลักคิดในการทำงานที่เป็นประโยชน์และน่าสนใจอย่างยิ่ง

เส้นทางก่อนจะมาเป็น “เลขาฯ ผู้ว่าการ”

พี่ใหญ่เริ่มต้นชีวิตการทำงานที่กองบรรณาธิการสำนักข่าวไทย องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.) ตั้งแต่ปี 2521 ก่อนจะมาทำงานที่ ธปท. ในปี 2528 ตำแหน่งพนักงานสารบรรณ หน่วยการเงินระหว่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ (ฝ่ายความร่วมมือระหว่างประเทศในปัจจุบัน) ต่อมาในปี 2533 ดร.เกลียวทอง เทตระกุล รองผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายวิชาการในสมัยนั้น ขอให้พี่ใหญ่ไปช่วยงานท่านในฐานะเลขาฯ รวมทั้งดูแลผู้บริหารในฝ่ายฯ อีก 3 ท่านไปพร้อมกัน หลังจากนั้น ในปี 2536 พี่ใหญ่ได้รับเลือกให้เป็นเลขาฯ ดร.ศิริ การเจริญดี ผู้ช่วยผู้ว่าการ และได้ปฏิบัติหน้าที่เลขาฯ ของท่านเรื่อยมา แต่หลังจากประเทศไทยประสบกับวิกฤติต้มยำกุ้ง จนเป็นเหตุให้ผู้บริหาร ธปท. ในสมัยนั้นหลายท่านตัดสินใจลาออก เพื่อแสดงสปีริตของคน ธปท. พี่ใหญ่จึงได้ขอย้ายมาทำงานในสายงานปกติ

“พี่เห็นนาย ๆ ทำงานเพื่อประเทศกันหนักมาก แต่สุดท้ายต้องลาออกจาก ธปท. พี่รู้สึกสะเทือนใจและไม่อยากเป็นเลขาฯ ใครอีก จึงออกจากงานเลขาฯ มาทำงานในแผนกปกติอยู่หลายปี”

รับตำแหน่ง “เลขาฯ ผู้ว่าการ” แบบไม่ทันตั้งตัว

ในปี 2544 ม.ร.ว.ปรีดิยารร เทวกุล ได้เข้ามารับตำแหน่งเป็น ผู้ว่าการ ธปท. ท่านจึงมองหาเลขาฯ ที่จะมาช่วยงาน จึงขอให้

ผู้บริหาร ธปท. ส่งรายชื่อและประวัติคนที่เหมาะสมไปให้พิจารณา ซึ่งหนึ่งในนั้นก็มีพี่ใหญ่ด้วย

“พี่จำวันนั้นได้ไม่เคยลืม พี่ส่งประวัติให้พี่ใหญ่ตอนเช้า ป้ายวันเดียวกันก็มีโทรศัพท์มาถึงพี่ ปลายเสียงคือ ท่านผู้ว่าการปรีดิยารร “ผมขอยินะครับ ม.ร.ว.ปรีดิยารร ผมขอให้คุณนภามาทำหน้าที่เลขาฯ ให้ผมนะครับ วันนี้ขอให้ช่วยจัดห้องทำงานและเตรียมเรื่องวิชาสำหรับการเดินทางไปต่างประเทศด้วยครับ พรุ่งนี้ไปพบผมที่หน้าห้องทำงานนะครับ

“พี่ตื่นเต้นมาก เรียกว่า อึ้งไปเลย ไม่คิดว่าจะได้รับเลือก แต่เมื่อต้องทำหน้าที่เลขาฯ ผู้ว่าการ ก็ต้องทำให้ได้และทำให้ดีที่สุด ให้สมกับความไว้วางใจที่ได้รับ ตอนไปรายงานตัว ท่านผู้ว่าการดูประวัติแล้วก็ไม่ได้ติดใจอะไร เพียงแต่บอกว่าอายุมากไปหน่อย ปกติเลขาฯ อายุไม่ควรเกิน 35 (หัวเราะ) ซึ่งขณะนั้นพี่อายุ 43 ปีแล้ว จึงเรียนท่านไปว่า ‘ท่านเปลี่ยนได้เนอะคะ’ แต่ท่านก็ไม่เปลี่ยนและเชื่อมั่นว่าพี่ทำหน้าที่นี้ได้ ชีวิตเลขาฯ ผู้ว่าการของพี่ก็เริ่มตั้งแต่วันนั้น”

เทคนิคในการปรับตัวและวางตัว ให้สามารถทำงานกับ ผู้ว่าการทั้ง 4 ท่าน

“ท่านผู้ว่าการทุกท่านเป็นคนเก่ง และมุ่งมั่นทำงานเพื่อ ธปท. และประเทศชาติ แต่ก็มีวิธีการทำงานที่ต่างกัน พี่ต้องพยายามเรียนรู้วิธีการทำงาน การบริหารเวลา อุปนิสัย กิจวัตร แม้กระทั่งรสนิยม จากทั้งเลขาฯ เดิมของท่าน จากผู้ใกล้ชิด และจากการสังเกตของเราเองด้วย ซึ่งพี่เองก็ต้องปรับตัว เปิดใจ รับฟัง ขณะเดียวกัน พี่ก็ต้องกล้าถาม กล้าที่จะเสนอความเห็นเช่นกัน เพื่อให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับท่าน ที่สำคัญ การทำงานกับพี่ใหญ่ระดับนี้ การเก็บ

คุณนภา จินดาชริน
เลขาธิการผู้ว่าการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

ความลับเป็นเรื่องสำคัญมาก พี่จะไม่เล่าเรื่องในที่ทำงานให้ใครฟัง แม้กระทั่งคนในบ้านพี่”

ในช่วงที่ผู้ว่าการแต่ละท่านเผชิญกับความท้าทายจาก ปัญหาเศรษฐกิจและการเมือง ในฐานะเลขาฯ ได้ช่วย สนับสนุนท่านอย่างไรบ้าง?

“กำลังใจ คือ สิ่งสำคัญที่สุด นอกเหนือจากการตั้งใจทำงาน อย่างสุดความสามารถที่จะแบ่งเบาภาระท่านได้ กำลังใจจาก พนักงานทุกคนที่แสดงออกมา เป็นพลังให้ท่านผู้ว่าการยืนหยัด ในการทำงาน เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประเทศได้ดี และ ผู้ว่าการทุกท่านทำงานแบบไม่ได้หวงแหนเก้าอี้ จึงสามารถตัดสินใจ บนหลักการที่ถูกต้อง”

“

ยิ่งนายเราใหญ่
เรายังต้องทำตัวให้เล็ก
เวลาไปขอความร่วมมือใคร
ก็จะได้รับการช่วยเหลือ
ความนอบน้อมจะทำให้เราได้รับ
ความเมตตาจากผู้อื่น

”

ทำไมผู้ว่าการแต่ละท่านเลือกพี่ใหญ่เป็น
“เลขาฯ” คู่บุญ?

“คงจะเป็นบุพเพสันนิวาส (หัวเราะ) พี่ไม่ได้ยึดติดกับตำแหน่ง ทุกครั้งที่เปลี่ยนผู้ว่าการ พี่จะเก็บของเตรียมพร้อมไว้เลย เพราะ ทุกท่านมีสิทธิเลือกเลขาฯ ที่เหมาะกับท่าน แต่ด้วยความเมตตาและ ไว้วางใจ คำตอบที่ได้รับคือ ‘ขอใช้ทีมงานชุดเดิม’ ทำให้พี่อยู่ในตำแหน่ง เลขาฯ ผู้ว่าการ ตั้งแต่ปี 2544 - 2561”

ในการทำหน้าที่เลขาฯ ผู้ว่าการ งานใดที่ภูมิใจที่สุด?

“จริง ๆ แล้ว งานในตำแหน่งนี้ไม่ได้เป็นงานที่ยิ่งใหญ่ แต่เป็น งานที่ต้องมีความรับผิดชอบสูงและพลาดไม่ได้ แต่ถ้าถามว่า ภูมิใจ อะไรมากที่สุด คงจะตอบว่า ภูมิใจที่ได้รับ ความไว้วางใจจากองค์กร และได้รับเกียรติจากท่านผู้ว่าการทั้ง 4 ท่าน ที่ให้โอกาสพี่ได้ดูแลท่าน และนี่คือความภูมิใจสูงสุดในชีวิตการทำงาน”

ในวาระที่กำลังจะเกษียณ พี่ใหญ่อยากจะฝากอะไร
กับน้อง ๆ เลขาฯ และพนักงานรุ่นใหม่บ้าง?

“เมื่อมีโอกาสพี่มักบอกน้อง ๆ เสมอว่า การเป็นเลขาฯ นั้น ยิ่ง นายเราใหญ่ เรายังต้องทำตัวให้เล็ก เวลาไปขอความร่วมมือใคร ก็ จะได้รับการช่วยเหลือ ความนอบน้อมจะทำให้เราได้รับความเมตตา จากผู้อื่น การเป็นเลขาฯ ไม่ใช่แค่ดูแลนายของตัวเองเท่านั้น แต่ต้อง ดูแล เอาใจใส่ และช่วยเหลือผู้ที่มาติดต่อด้วย

“และในการทำงาน เราไม่สามารถทำงานเก่งเพียงคนเดียวได้ แต่ ต้องร่วมมือร่วมใจ ประสานพลัง เพื่อให้ ธปท. เป็นสถาบันที่น่าเชื่อถือ และประชาชนไว้วางใจตลอดไป”

B

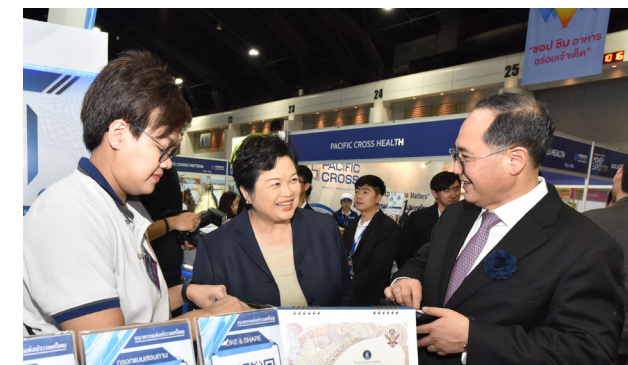

Money Expo 2018 Wealth Transformation

มหกรรมการเงิน Money Expo จัดกันมาอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 18 ปีนี้จัดขึ้นในแนวคิด “Wealth Transformation มิติใหม่แห่ง ความมั่งคั่ง” โดยมีธนาคาร สถาบันการเงิน บริษัทหลักทรัพย์ บริษัท หลักทรัพย์จัดการกองทุน ผู้ค้าทองคำ บริษัทประกันสุขภาพ และ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมจัดงานอย่างคับคั่ง เมื่อวันที่ 10 - 13 พฤษภาคม 2561 ที่ผ่านมา

ภายในงาน นอกจากผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่น่าสนใจ การสัมมนา และเวิร์กช็อปสำหรับผู้เข้าชมงานแล้ว ปีนี้ผู้จัดยังเพิ่ม โซน Good Living for Aging Society เพื่อตอบรับสังคมผู้สูงอายุ ที่กำลังจะมาถึง โดยมีการแนะนำบริการสุขภาพจากโรงพยาบาล การพูดคุยถึงเคล็ดลับสุขภาพดี และการเตรียมพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ ด้วยกายใจที่แข็งแรง

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้เข้าร่วมจัดบูธเผยแพร่ความรู้ ทางการเงินผ่านแนวคิด “Warp to Wealth” แบ่งเป็น 4 โซน ได้แก่ (1) ให้ความรู้ทางการเงิน เกี่ยวกับ Market Conduct คลินิก แก้นี้ และภัยทางการเงิน (2) เทคโนโลยีทางการเงิน แนะนำให้

ผู้เข้าร่วมงานรู้จัก QR Payment พร้อมเพย์ และ Biometrics (3) ให้ความรู้เรื่องบทบาทหน้าที่ของ ธปท. และแนะนำศูนย์การเรียนรู้ ธปท. และ (4) ให้ผู้เข้าชมงานได้เห็นความสวยงามของธนบัตรแบบ 17 พร้อมกันนี้ยังมีการจำหน่ายหนังสือ “ธนบัตรรัชกาลที่ 9” อีกด้วย

B

หมอบัญชา พงษ์พานิช

กับการนำธรรมะกลับสู่ใจคน

หลายท่านคงเคยได้ยินชื่อคุณหมอบัญชา พงษ์พานิช ผ่านเรื่องราวในหลายแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นฐานะกรรมการและเลขาธิการ ญุอยู่เบื้องหลังการสร้างหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ หรือสวนโมกข์กรุงเทพ นักกิจกรรมที่ทำงานเพื่อพัฒนาภาคใต้ ญุอยู่เบื้องหลังโครงการฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามันจากคลื่นยักษ์สึนามิ (Save Andaman Network) แต่สำหรับชาวนครศรีธรรมราช (บ้านเกิด) แล้ว คุณหมอเป็นลูกหลานชาวจีนที่อุทิศชีวิตเพื่อทดแทนคุณแผ่นดินเกิด จนได้สมญาว่า “มังกรสมณะ” แห่งเมืองคอน

BOT พระสยาม MAGAZINE ได้รับเกียรติจากคุณหมอบัญชา มาร่วมพูดคุยถึงชีวิตและโอกาสในการทำงานตอบแทนบุญคุณแผ่นดินเกิดในหลากหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างสวนโมกข์กรุงเทพ ซึ่งเป็นงานที่มีความหมายและท้าทายยิ่ง

กว่าจะเป็นหมอบัญชา

“พ่อแม่และน้าย่าเสมอว่า ต้องเป็นคนดี ไม่ละเลย คำสอนเหล่านี้เป็นสิ่งที่ฝังหัวผม

“ก่อนเข้าชิวราษฎร์ ผมเป็นเด็กบ้านนอกที่เรียนดีมาก พอย้ายมาที่นี่ได้คะแนนโหลเลย ต่อมาก็ค่อย ๆ ไล่อันดับขึ้นมายุ่นดับต้น ๆ แต่ด้านกีฬาไม่โดดเด่น ผมจึงเป็นวชิราษฎร์ที่ไม่สมบูรณ์แบบนัก แต่ที่นี้บ่มเพาะผมในหลายเรื่อง ที่สำคัญคือ การรู้จักดูแลตัวเองและอยู่กับมวลมิตร สร้างวินัย และฝึกให้ผมยอมรับกติกาของการอยู่ร่วมกัน รวมทั้งเปิดพื้นที่ให้ผมได้ค้นหาตัวเอง และพบว่า ชอบประวัติศาสตร์และโบราณคดี แต่กลไกการเรียน การวัดผล ตลอดจนค่านิยมของยุคสมัยส่งเสริมให้ผมมุ่งเข้าคณะแพทย์ ซึ่งภายใต้ระบบวชิราษฎร์ที่มีตารางเรียนและกิจกรรมตั้งแต่เช้าจรดค่ำ จึงต้องยกกระดานวินัยเข้มข้นขึ้น ทำให้สุดท้ายผมเข้ามาเรียนหมอที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (มช.)

“ผมตั้งใจอย่างที่สุดว่าจะต้องเป็นหมอที่ดี คือ ไม่ใช่แค่เก่ง รวย แต่ต้องช่วยเหลือผู้อื่น เพราะที่บ้านปลูกฝังมาก่อนแล้วให้เป็นคนดีอย่าเอาเปรียบ และการเป็นเด็กวชิราษฎร์ที่พระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 มีพระบรมราโชวาทไว้ว่า ‘ถ้าลูกประพฤติดีดีดีดีดี พ่อก็มีใจยินดี ถ้าลูก... ประพฤติแต่ความเสื่อมเสีย พ่อก็โหมหนัส’ และทรงตรัสว่า ‘ข้าไม่ต้องการตำราเรียนที่เดินได้ ที่ข้าอยากได้นั้นคือ เยาวชนที่เป็นสุภาพบุรุษ’¹ นั่นคือสิ่งที่ผมเตือนตัวเองเสมอ

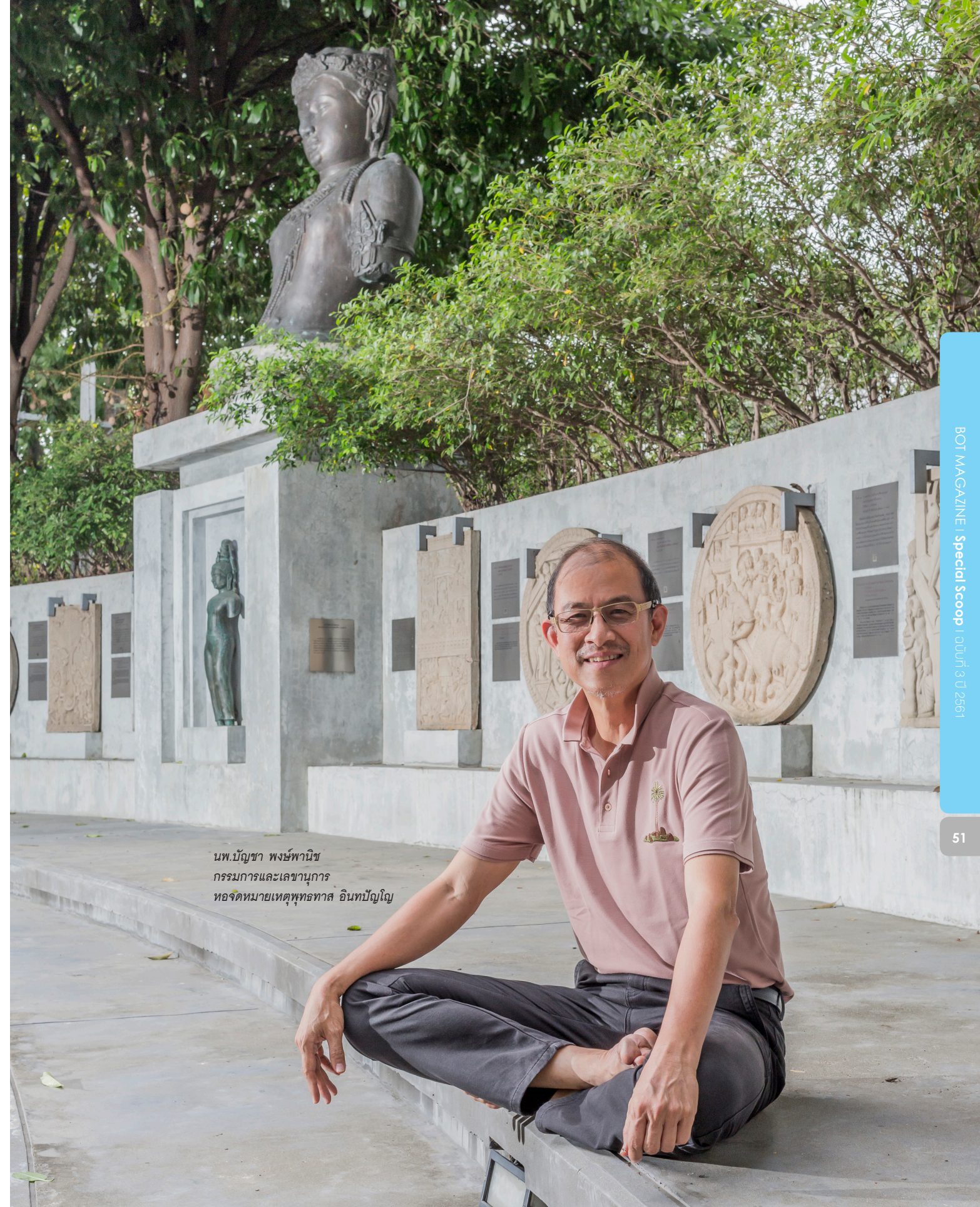
“ช่วงเรียนแพทย์ที่ มช. ผมได้รับแรงบันดาลใจที่เป็นเสมือนหมุดที่เปลี่ยนชีวิตผม ดอกแรกคือ การได้ซึมซับพระราชจริยวัตรของสมเด็จพระราชบิดา² เมื่อครั้งทรงเสด็จมาประทับที่เชียงใหม่และทรงงานที่โรงพยาบาลแมคคอร์มิค ซึ่งเป็นสถานพยาบาลผู้ป่วยโรคเรื้อน และทรงเอาพระทัยใส่ในการรักษาประชาชนที่นี้อย่างมาก ซึ่งคณะฯ จะปลูกฝังเรื่องนี้ตลอด คำที่ล้นอยู่ในหัวผมตั้งแต่วันแรกจวบจนบัดนี้คือ ‘ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง’

“ดอกต่อมา ตอนเข้า มช. ปี 2518 เป็นยุคดอกไม้ร้อยล้าน กาลังบาน ปี 2519 เกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคม หลังเหตุการณ์ รัฐบาลนักศึกษา แต่พวกเราในฐานะนักกิจกรรมเห็นว่า การทำกิจกรรมเพื่อสังคมมีความสำคัญ จึงพยายามฟื้นฟูกิจกรรมของนักศึกษาในปีถัดมา อาทิ การนำกลุ่มนักศึกษาแพทย์เข้าไปดูแลชาวบ้านในถิ่นทุรกันดาร ชวนให้ระลึกถึงความยากลำบากของชาวบ้านที่หมอทุกคนต้องดูแล ทำให้ผมอยากสืบสานปณิธานสมเด็จพระราชบิดา และมี Passion ในเรื่องกิจกรรมเพื่อสังคมมาก แต่ Passion ในการเรียนกลับลดลง การเรียนต่อมาจึงมุ่งฝึกฝนเพื่อเติมเต็มความสามารถในวิชาชีพและรับผิดชอบผู้ป่วยได้ โดยไม่ได้สนใจการเรียนเพื่อเป็นที่ 1 (ปีแรก ๆ GPA 4.0)

“หลังเรียนจบ ผมตั้งใจไปประจำที่โรงพยาบาลนครศรีธรรมราช แต่อุบัติเหตุชีวิตทำให้ต้องเลือกเป็นหมอโรคปอดซึ่งต้องไปประจำที่ศูนย์วัณโรค และเริ่มชีวิตหมอเต็มตัวที่นี่”

¹ http://www.vajiravudh.ac.th/VC_Annals/vc_annal27.htm

² สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

นพ.บัญชา พงษ์พานิช
กรรมการและเลขาธิการ
หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

“

ผมคิดว่า งานของท่านอาจารย์พุทธทาสมีคุณค่ามาก และท่านมีบุญคุณช่วยชี้ทางให้ผมมี
เครื่องมือจัดการความทุกข์ ที่สำคัญ นี่เป็นธรรมะของพระพุทธเจ้าที่สุดยอด และผมอยากให้
คนอื่นมีโอกาสได้เจอธรรมะอย่างที่ผมเจอ จึงอยากอุทิศตัวให้กับงานนี้

”

แปรรูปนิทานเป็นพลังในการรักษาคนไข้

“ปัญหาการรักษาคนไข้วันโรคขณะนั้นคือ คนไข้ต้องกินยานาน
จึงมักไม่กินยาต่อเนื่องและมีอาการเรื้อรัง ประกอบกับโรคนี้เป็น
โรคติดต่อที่แพร่กระจายได้ง่าย จำนวนคนไข้จึงมากขึ้นเรื่อย ๆ และ
เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ เพื่อต่อสู้กับโรคนี้ ผมจึงเปลี่ยนกลยุทธ์
การรักษาใหม่ ‘จากตั้งรับเป็นป้องกัน’ หลักการคือ ‘ป้องกันไม่ให้เกิด-
ติดแล้วต้องไม่แพร่กระจาย-คนป่วยเรื้อรังต้องหายขาด’ ซึ่งต้อง
เชี่ยวชาญการรักษาและมีระบบควบคุมไปถึงญาติ ขณะเดียวกัน
การวินิจฉัยโรคนี้ต้องรอผลแล็บประกอบ ทำให้มีคนไข้ตกค้างข้ามวัน
จำนวนมาก จึงต้องปรับกระบวนการตรวจรักษาให้คนไข้กลับบ้าน
ได้ภายในวันนั้น นอกจากนี้ ผมดูแลภาคใต้ตอนบน 7 จังหวัด
จึงวางระบบให้ทุกจังหวัดอย่างสอดคล้องประสานกัน

“ผมเอาจริงเอาจังกับงานมาก 15 วันอยู่คลินิกวันโรค 15 วัน ออก
ต่างจังหวัด และนำข้อมูลมาออกแบบตั้งเต้านทะเลียน เครื่องมือ
และมีการติดตามผลอย่างเป็นระบบ ทำให้คนไข้ไม่ต้องมาตรวจ
ทุกเดือน ผลการต่อสู้กับวันโรคในพื้นที่มีความก้าวหน้า คุณภาพชีวิต
คนไข้ดีขึ้นมาก”

งานก้าวหน้าแต่มีเหตุให้ตัดสินใจบวช

“ผมทำงานหนักและทุ่มเทกับการวางระบบสาธารณสุขมาก แต่
หัวหน้าและเพื่อนร่วมงานกลับขอให้ผมทำงานแค่ 10% เพราะพวกเขา
เหนื่อยกันมากแล้ว และสร้างเงื่อนไขสารพัดอย่าง เช่น การเลือก
ประชุมและมีมติในวันที่ส่งผมไปราชการที่อื่น บ่อยครั้งเข้า ผม
รู้สึกตัวเองถูกลิดรอนศักดิ์ศรีและเครียด ประกอบกับผมเป็นพวก
โทสะจริต บางครั้งตัวเองก็เอาตัวเองไม่อยู่ และปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ
ความรู้สึกหลายอย่างจึงประดังเข้ามา ทำให้แม้เวลางานจะทำงานได้
เต็มที่ แต่กลางคืนกลับนอนไม่หลับ รู้สึกอึดอัดคับข้องวนเวียนอยู่ในใจ
แม้พยายามไปสนทนารธรรมกับพระหรือหยิบหนังสือธรรมะมาอ่าน
(แม้จะเป็นของท่านอาจารย์พุทธทาส) ก็ยังรู้สึกว่าไม่ใช่ ตอนนั้นผม
รู้สึกว่า อยู่อย่างนี้ต่อไปไม่ได้ จึงตัดสินใจบวช เพื่อไปตั้งหลักและหา
เครื่องมือจะรับมือเหตุแห่งทุกข์”

การบวชอย่างมีเป้าหมาย

“ผมไปบวช ด้วยคำถามที่ชัดเจนว่า ‘พระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร เรา
จะเอามาใช้อย่างไร’ และวางแผนว่า ใน 4 เดือนที่ลาบวช ถ้าจำวัด
ที่สวนโมกข์ไม่ได้คำตอบ จะไปวัดหนองป่าพง และถ้ายังไม่ได้อีก
จะไปวัดป่าบ้านตาดอยู่กับหลวงตามหาบัว

“ที่สวนโมกข์ผมทำอยู่ 4 อย่างคือ (1) อยู่ตามข้อวัตร (2) ทบทวน
ธรรมะที่ได้ฟัง บันทึกสิ่งที่เรียนรู้ ไม่รู้ก็สอบถามอาจารย์โพธิ์ พระที่
ท่านอาจารย์พุทธทาสมอบหมายเป็นผู้ดูแลผม (3) นั่งสมาธิวันละ 2
ชั่วโมง และ (4) ทำทุกกิจในสวนโมกข์ ทำวัตร ฉ้น ล้างบาตร กวาด
ลานวัด และแบ่งเวลาอ่านหนังสือธรรมะ โดยผมพกหนังสือธรรมะ
สำคัญอีก 2 เล่ม เข้าไปอ่านร่วมกับหนังสือของท่านอาจารย์พุทธทาส
คือ ‘พระไตรปิฎกฉบับประชาชน’ ของอาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ
กับ ‘พุทธธรรม’ ของท่านเจ้าคุณปยุตโต และเอาสาระมาพิจารณา
เรื่องราวในตัวเอง

“ไม่น่าเชื่อ เพียง 2 สัปดาห์ที่บวช ผมเกิดความเข้าใจ (เอาเอง) ว่า
นี่นี่เอง ที่ทำให้เราทุกข์ร้อนรน แล้วก็มีวิธีการจัดการกับเจ้าต้นเหตุ
แห่งทุกข์ที่เหลือเชื่อ ตามหลักอหิปปัจจยตา ปฏิจจนุปบาท ที่
พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ และไม่มีสอนกันที่ไหน เมื่อไม่รู้มาก่อนก็ทำให้
เราหลงไปสำคัญมั่นหมาย แยกเอาไว้หมด จนทุกข์หนักมากมาย และ
ไปแสดงออกที่ปลายทาง เมื่อไม่ได้ตั้งใจก็โกรธ ทั้งกับคนอื่นและ
มาลงที่ตัวเอง เมื่อรู้เช่นนั้น จึง ‘ปล่อย’ และ ‘ช่างมัน’ ได้ ก็มันเป็น
เช่นนั้นของมัน รู้ทันก็ทัน ไม่ทันก็ช่างมัน ค่อย ๆ จัดการกันไป ใคร
เห็นเป็นอย่างไรก็ช่างเขา ไม่ใช่เรื่องของเร พร้อมกับมีความรู้สึก
ว่า ‘พระพุทธเจ้าท่านสุดยอดยิ่ง และท่านอาจารย์พุทธทาสก็สุดยอด
ที่นำพระธรรมมาสอนให้เราเข้าใจได้’ ซึ่งผมเชื่อว่า ถ้าใครทำตาม
กระบวนการเดียวกันนี้ ก็จะได้พบธรรมะและผลคือ ทุกข์จะน้อยลงมาก

“ตอนกราบลาท่านอาจารย์พุทธทาส ท่านมอบ ‘ธรรมะ 4 เกล’
ให้เอาไปใช้ ประกอบด้วย สติ ปัญญา สัมปชัญญะ สมาธิ กล่าวคือ
‘สติ’ คือ ระลึกรู้อยู่ว่า อะไรเป็นอะไร และเรากำลังเป็นอย่างไรอยู่
และมีความพร้อมเสมอในการดึงเอา ‘ปัญญา’ คือความรู้ต่าง ๆ ที่มี
และเคยฝึกฝนมาก่อน เอามาอยู่กับเนื้อกับตัวเป็น ‘สัมปชัญญะ’ แบบ
พร้อมใช้ได้เสมอ หากฝึกฝน ‘สมาธิ’ ให้ดี ก็ตั้งมั่นรับมือได้สำเร็จ
และอาจช่วยให้ก้าวข้ามทุกข์ไปได้”

ชีวิตหลังได้รับการเติมเต็มด้วยธรรมะ

“เมื่อมีธรรมะเป็นเครื่องมือ ผมรู้สึก (เอาเองอีกแล้ว) ว่า น่าจะ
พอประยุกต์ใช้จัดการตัวเองได้ ซึ่งบางอย่างก็เอาอยู่เพราะวางใจไว้
ถูกต้อง บางอย่างไม่ทันตั้งตัว ก็ปรับได้ทันทีที่รู้ตัว ส่วนที่ไหลไป
บ้างนั้น ก็ปล่อยบ้าง ถึงตอนนี้ที่ขี้โกรธ ที่ไม่ได้ตั้งใจก็ยังมีอยู่มาก
แต่รู้ตัว พอมีวิชารับมือได้ สบาย ๆ ไม่ทุกข์ไม่ร้อน และไม่ยอมให้
ทุกข์มาทับถมอีก

“ที่สำคัญ ผมมีพลังทำงานมากขึ้น เรื่องปวดใจน้อยลงไปเยอะ
และรู้จักเล่นกับบทบาทสมมติ ขณะเดียวกันก็รู้ถึงบทบาทจริงของชีวิต
ผมทำงานที่ศูนย์วันโรคต่ออีกเพียงปีกว่าก็ลาออกเพราะ ‘สิ่งที่ควรทำ

ได้ทำหมดแล้ว’ จะเหลือก็แค่การ Maintain ผมจึงเลือกไปเป็น
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขเทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช ทำงาน
ด้านการวางระบบสาธารณสุขอยู่ 5 ปี ก็ลาออกด้วยเหตุผลเดิมคือ
สิ่งที่ควรทำ ได้ทำหมดแล้ว เต็มศักยภาพที่เทศบาลแห่งนี้จะทำได้
หลังจากนั้นใช้เวลา 10 ปี ไปช่วยบุกเบิกมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ก่อน
จะลาออก เพื่อไปเริ่มต้นเป็น หมอจรรยา

จุดเริ่มต้นของการสร้างสวนโมกข์กรุงเทพ

“ในช่วงที่บวช ผมได้เข้าไปปฏิบัติท่านอาจารย์พุทธทาส เห็นแล้ว
อึ้งทั้ง ท่านเป็นคนที่ไม่ทำงานมากแต่มีความเป็นระเบียบอย่าง
เหลือเชื่อ และสิ่งที่ท่านทำไว้อย่างยอดเยี่ยมจริง ๆ เรียกว่า ท่านรับใช้
พุทธศาสนาอย่างข้าทาสและถวายตัวเป็นทาสของพระพุทธเจ้าอย่าง
แท้จริง ผมเคยเสนอท่านให้ทำ ‘หอจดหมายเหตุ’ เพื่อสืบสานและ
เผยแพร่สิ่งที่ท่านทำไว้ ท่านถามกลับว่า ‘ใครจะทำ’ ซึ่งขณะนั้นผมไม่มี
คำตอบ จนกระทั่งท่านสิ้นปี 2536 อาจารย์โพธิ์ให้ทุกคนเก็บของท่านไว้

“ส่วนผม ในช่วงเป็นหมอจรรยาได้เข้าไปช่วยงานสร้างเสริมสุขภาพ
ภาคประชาชนในทุกพื้นที่ทั่วภาคใต้ ต่อมาเกิดสึนามิก็ไปช่วย
บังเอิญเจอลูกบ๊อดิกลืนใจคันคว้าเรื่องลูกบ๊อดิต่อเนื่อง หลังจากนั้น

“

สวนโมกข์วางวัตถุประสงค์ว่าจะ ‘สืบสานงานธรรม เพื่อศีลธรรมและความถูกต้อง’ และมียุทธศาสตร์ที่ค่อนข้างชัดว่า เราจะออกไปเชื่อมประสานกับองค์กรภาคีทางธรรม ซึ่งไม่ได้หมายถึงแค่วัด แต่หมายรวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ แบงก์ชาติ ตลาดหลักทรัพย์ สภาธุรกิจ หอการค้า รัฐบาล เพื่อขับเคลื่อนนำศีลธรรมกลับมา เพราะคนจำนวนมากยังไม่เข้าใจในพุทธธรรม จนเป็นเหตุให้เกิดทุกข์และปัญหาในทุกระดับ

”

เกิดปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ท่านนายกอานันท์ ให้ไปช่วย เป็นกรรมการสมาพันธ์ และยอมรับว่า ตอนนั้นไม่ได้นึกถึงเรื่อง หอจดหมายเหตุเลย

“จนกระทั่งปี 2549 อาจารย์โพธิ์มาชวนว่า ‘หมอทำอะไรมามากแล้ว มาช่วยทำหอจดหมายเหตุท่านอาจารย์เถอะ’

“อาจารย์หมอประเวศ วะสี ออกปากฝากไว้ว่า ‘ถ้าบัญชาทำเรื่องนี้ ผมขอทำด้วย ทำให้คนในสังคมไทยได้เห็นสารพัดอย่างที่ท่านอาจารย์ พุทธทาสทำ ให้รู้ว่าคนธรรมดาสามัญ การศึกษาไม่ได้สูง อยู่แต่ต่างจังหวัดก็ทำอะไรได้อย่างนี้ ทำให้คนไทยอีกหลาย ๆ คนลุกขึ้นมาทำอะไร จะได้มีพุทธทาสเกิดขึ้นหลาย ๆ คน’

“ผมคิดว่า งานของท่านอาจารย์พุทธทาสมีคุณค่ามาก และท่าน มีบุญคุณช่วยชี้ทางให้ผมมีเครื่องมือจัดการความทุกข์ ที่สำคัญ นี่เป็น ธรรมะของพระพุทธเจ้าที่สูญหาย และผมอยากให้คนอื่นมีโอกาสได้เจอ ธรรมะอย่างที่ผมเจอ จึงอยากอุทิศตัวให้กับงานนี้

“ตอนแรกก็คิดสั้น ๆ ว่า จะสร้างหอจดหมายเหตุไว้ในสวนโมกข์ ไชยา วันหนึ่งคุณบรรจง พงษ์พานิช (พี่ชาย) ช่างใจว่า ผมเป็นหมอ แล้วมัวทำอะไรอยู่ที่สวนโมกข์ จึงตามมาดู พอได้เห็นสิ่งที่ท่านอาจารย์ พุทธทาสทำไว้ แกกึกพูดเสียงดังขึ้นมาตามสไตลว่า ‘นี่เป็น Wealth of the Nation ที่มีคุณค่าเกินกว่าจะทำแค่นี้ ของอย่างนี้ต้องทำที่กรุงเทพฯ คนจะได้เข้าถึงง่ายและขยายผลได้เยอะ’

เหตุปัจจัยที่ผลักดันให้งานสำเร็จเกิดขึ้นพร้อมกัน

“หลังจากคุณบรรจงจุดประกาย ประกอบกับมีผู้หลักผู้ใหญ่ อาสาเป็นกรรมการ เช่น ท่านอาจารย์ ดร.เสนาะ อุณาอุล ท่าน อาจารย์หมอบุระเวศ วะสี ท่านอาจารย์หมอบุระเวศ วัฒนชัย อาจารย์ วิจารย์ พานิช คุณหญิงชญา วัฒนศิริธรรม เป็นต้น ขณะเดียวกัน คุณอภิรักษ์ โกษะโยธิน ผู้ว่าฯ กทม. และคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์

ที่ปรึกษา กทม. ในขณะนั้นก็สนใจ จึงได้ร่วมกันนำความกราบบังคมทูล ขอพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหลวง รัชกาลที่ 9 สร้างหอจดหมายเหตุพุทธทาสขึ้นที่ ‘สวนวชิรเบญจทัศ’ และทรงมีพระบรมราชานุญาต นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณ อย่างหาที่สุดมิได้

“เมื่อเหตุปัจจัยพร้อม ทุกคนจึงตั้งใจทำงานนี้เต็มที่ และไม่เอาเชื่อ แม้งบประมาณที่ต้องใช้ในโครงการมากถึง 200 ล้านบาท แต่ด้วย ‘บารมีธรรมของพระพุทธเจ้า และงานของท่านอาจารย์พุทธทาส’ ในเวลาไม่นาน ทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาทยอยบริจาคเงิน เข้ามาจนได้เงินตามเป้า นอกจากนี้ ยังทำให้ขบวนงานธรรมของ สวนโมกข์กรุงเทพรวมทั้งผม ได้รับความร่วมมือกับอีกหลายขบวน อย่างเกินประมาณ ไม่ว่าจะเป็นครูบาอาจารย์สายพระอาจารย์มั่น พระอาจารย์ชา องค์ทะไลลามะ ท่านดิชันทัน อาจารย์โกเอ็นก้า ทำให้ผมประจักษ์ถึงความยิ่งใหญ่ของพุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ และสังฆานุภาพ ที่เป็นเสาหลักค้ำยันพุทธศาสนาอย่างไม่ว่าจะหา คำใดมาเปรียบ”

ท่านผู้ว่าฯ วิสโร กับหอจดหมายเหตุพุทธทาสฯ

“พวกเรารู้จักผู้ว่าฯ วิสโร ตั้งแต่ท่านยังทำงานอยู่ตลาดหลักทรัพย์ฯ ในฐานะผู้สนใจใฝ่ธรรม จนท่านลาออก จึงชวนท่านเข้าร่วมขบวน ธรรม โดยท่านรับเป็นหลักให้ 2 งาน คือ ถวายงานแด่พระภิกษุ รุ่งใหม่ที่ตั้งใจบวชอุทิศเพื่อพระพุทธศาสนาในโครงการเครือข่ายการ เรียนรู้สู่ธรรมวาทิ ท่านร่วมขับเคลื่อนตั้งแต่ระดับร่วมคิด วางแผน และลงมือลงมือ ซึ่งพระทั้งหลายล้วนประทับใจที่ท่านไม่มีตำแหน่งสูง ก็ยังมาช่วยเป็นบริกรในงานเสวนาหลายครั้ง และงานเสวนากับองค์ ทะไลลามะที่อินเดีย ท่านรับภาระเสาะหาซื้อเก้าอี้ที่ประทับถึง กรุงนิวเดลี

“การที่ท่านมีศรัทธาทงธรรมอย่างมั่นคงและลึกซึ้ง พวกเรา จึงเชิญท่านมาเป็นกรรมการสนับสนุน และกรรมการบริหาร จากนั้น ก็เป็นกรรมการมูลนิธิหอจดหมายเหตุฯ จนถึงทุกวันนี้... แต่ตอนนี้ ให้แบ่งกัชาติใช้ไปก่อน”

กว่าจะมาเป็นสวนโมกข์กรุงเทพ ใช้ว่าจะราบรื่นเสียหมด

“ความท้าทายคือ การตัดสินใจไม่ทำหอจดหมายเหตุฯ ที่ สวนโมกข์ไชยา เพราะปกติการทำหอจดหมายเหตุจะต้องทำ ณ ถิ่นเกิด และคนสุราษฎร์มองว่า นี่คือมรดกของสุราษฎร์ จึงมี ขบวนการคัดค้าน งานนี้ต้องให้เครดิต คุณสุเทพ เทือกสุบรรณ และ ส.ส.สุราษฎร์ธานี ที่ช่วยกันสร้างความเข้าใจว่า นี่ไม่ใช่แค่มรดกของ คนสุราษฎร์ แต่เป็นมรดกของชาวพุทธ เป็นมรดกของโลก และที่ ลืมไม่ได้คือ ความเสียสละของคนสุราษฎร์ ที่สุดท้ายมีฉันทานุมัติให้ สร้างหอจดหมายเหตุฯ ที่กรุงเทพฯ ได้”

แผนงานในระยะต่อไป

“ตอนเริ่มงานที่นี้ ท่านเจ้าคุณปยุตโต (ปัจจุบันมีสมณศักดิ์เป็น สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์) ให้พรพวกเราผ่านบทความ ‘อยู่ในใจ เหนือเกือโลก’ หลัก ๆ คือ การเกิดขึ้นของสวนโมกข์กรุงเทพ เป็น นิमितหมายที่ดี แต่ทั้งประเทศนี้มีวัดอยู่หลายหมื่นวัด และทุกวัดที่ พระพุทธเจ้าฝากไว้ก็ต้องการให้เป็นสถานธรรมทั้งนั้น เมื่อทำที่นี่ได้ ดีแล้ว ก็ขอให้ไปช่วยวัดต่าง ๆ ให้เป็นสถานธรรม จึงเป็นโจทย์ที่ ใหญ่มาก โจทย์ต่อมาคือ ทำอย่างไรให้งานธรรมของพระพุทธเจ้าที่ ท่านอาจารย์พุทธทาสนำมาร้อยเรียงได้รับใช้มนุษย์ไม่ว่าศาสนาใด ได้อย่างเต็มที่

“สวนโมกข์ฯ วางวัตถุประสงค์ว่าจะ ‘สืบสานงานธรรม เพื่อศีลธรรม และความถูกต้อง’ และมียุทธศาสตร์ที่ค่อนข้างชัดว่า เราจะออกไป เชื่อมประสานกับองค์กรภาคีทางธรรม ซึ่งไม่ได้หมายถึงแค่วัด แต่ หมายรวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ แบงก์ชาติ ตลาดหลักทรัพย์ สภาธุรกิจ หอการค้า รัฐบาล เพื่อ ขับเคลื่อนนำศีลธรรมกลับมา เพราะคนจำนวนมากยังไม่เข้าใจใน พุทธธรรม จนเป็นเหตุให้เกิดทุกข์และปัญหาในทุกระดับ ผมคิดว่า ในสังคม เราต้องกล้าพูด ‘ธรรมนิยม’ แบบพุทธ เหมือนในอดีต เราใช้ธรรมะในเรื่องต่าง ๆ อาทิ Justice เรายังใช้คำว่า ‘ยุติธรรม’ คือเอาธรรมะมาเป็นข้อยุติ หรือ Good Governance เราใช้คำว่า ‘ธรรมาภิบาล’ คือใช้ธรรมะในการกำกับดูแล

“ทั้งที่ จุดเริ่มต้นของเรื่องเหล่านี้มาจากต่างประเทศที่ไม่เกี่ยวกับ ธรรมะ แต่เราสามารถใช้ ‘ธรรม’ มาเป็นกรอบการปฏิบัติได้ ดังนั้น

เมื่อเลือกใช้ธรรม แล้วก็ใช้ให้เต็มที่ แม้ไม่ง่ายแต่เราเห็นโอกาสในการ ขับเคลื่อนกระบวนการธรรมครั้งใหญ่”

ความพอใจในชีวิต

“การได้พบพุทธธรรม ได้เรียนรู้ ได้สัมผัส นับเป็นโอกาสสำคัญ ของชีวิต แต่ในเรื่องปฏิบัติยังคิดว่าน้อยไปหน่อย เหลวไหลไปนิด คิดว่า อยู่ใน Stage ที่จะเข้าถึงธรรมะได้มากกว่านี้ นี่คือจุดบกพร่อง แต่ใน การสร้างประโยชน์ต่อครอบครัว หมู่คณะ สังคม ด้านครอบครัวก็พยายาม ทำให้ดีที่สุดมาโดยตลอด ด้านหมู่คณะทำมามาก และมีความสำเร็จ ในระดับหนึ่ง ที่เหลือเป็นเรื่องของคนอื่น ๆ ที่ช่วยกันดูแลรักษา”

อะไรคือภูมิคุ้มกันที่สำคัญในสภาพแวดล้อม ที่ยากจะคาดเดาเช่นนี้

“ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันที่เกินจะคาดเดา ต้อง ตั้งหลักให้ได้ เมื่อการเปลี่ยนแปลงนั้นมาจู่โจม และผมคิดว่า ธรรมะ 4 เกลอ เป็นเครื่องมือสำคัญให้ทุกคนสามารถก้าวข้ามความ เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้”

และนี่คือ หมอบัญชา พงษ์พานิช มังกรสมณะแห่งเมืองคอนที่ ทดแทนบุญคุณพระธรรมของพระพุทธเจ้าด้วยการนำธรรมะกลับไป สู่ใจคน

B

เข้าใจชีวิต เข้าถึงธรรม ที่ “สวนโมกข์กรุงเทพ”

ความสับสน วุ่นวาย แ่งแย่ง เร่งรีบ และความเหนื่อยล้า ดูจะเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของคนกรุงเทพฯ สำหรับหลาย ๆ คน การพาตัวออกจากกรุงเทพฯ เพื่อไปพักผ่อนหย่อนกายเที่ยวต่างจังหวัด อาจทำไม่ได้บ่อยครั้ง แต่โชคดีที่เราสามารถพาตัวไปพักผ่อนหย่อนใจได้แทบทุกวันที่ “หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ” หรือที่ใครหลายคนเรียกว่า “สวนโมกข์กรุงเทพ”

หอจดหมายเหตุพุทธทาสฯ เป็นอาคารปูนเปลือย 3 ชั้น ดีไซน์ร่วมสมัย ตั้งอยู่ริมสระน้ำใหญ่ในสวนวชิรเบญจทัศ หรือสวนรถไฟ เขตจตุจักร โดยเกิดจากความตั้งใจของศิษยานุศิษย์ของท่านพุทธทาส อย่างศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ประเวศ วะสี (ประธานกรรมการกิตติมศักดิ์) และนายแพทย์ บัญชา พงษ์พานิช (กรรมการและเลขานุการ) ที่อยากให้สถานที่แห่งนี้เป็น ศูนย์การเรียนรู้ธรรมะและบริการด้านศาสนธรรมให้แก่ประชาชน ภายใต้บรรยากาศที่ร่มรื่น ด้วยแนวคิดที่ไม่ยึดติดกับหลักการสอนของวัดหรือสถานปฏิบัติธรรมแบบเดิม เพื่อให้เข้าถึงจิตใจของคนทุกวัย โดยใช้หลักคำสอนของท่านพุทธทาสเป็นสื่อ

ตัวอาคารถูกออกแบบให้มีลักษณะคล้ายหอไตร โดยชั้นล่างประกอบด้วยลานหินโค้งปฏิบัติธรรมที่มีภาพหินสลักพุทธประวัติ ซึ่งจำลองมาจากภาพพุทธประวัติชุดแรกของอินเดีย เริ่มตั้งแต่ภาพประสูติไปจนถึงปรินิพพาน และจบลงด้วยภาพโศกนาฏกรรมของพระพุทธเจ้า ซึ่งจำลองมาจากภาพพุทธประวัติชุดแรกของอินเดีย เริ่มตั้งแต่ภาพประสูติไปจนถึงปรินิพพาน และจบลงด้วยภาพโศกนาฏกรรมของพระพุทธเจ้า ซึ่งจำลองมาจากภาพพุทธประวัติชุดแรกของอินเดีย เริ่มตั้งแต่ภาพประสูติไปจนถึงปรินิพพาน และจบลงด้วยภาพโศกนาฏกรรมของพระพุทธเจ้า

นอกจากนี้ บริเวณชั้นล่างยังมีห้องหนังสือและสื่อธรรม ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมหนังสือว่าด้วยศาสนธรรมของท่านพุทธทาสและพระสงฆ์เจ้าที่ไม่นับถือไว้มากมาย สามารถเข้าไปนั่งอ่านกันได้ทั้งวัน โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ขณะที่ชั้น 2 มีห้องนิทรรศการ ห้องปฏิบัติธรรม และสวนปฏิบัติธรรมไปไว้สำหรับฝึกสมาธิภาวนา ซึ่งมีการออกแบบหลักสูตรที่น่าสนใจตามจริตและความสนใจของคนแต่ละวัย ส่วนอีกโซนที่พลาดไม่ได้ คือ ห้องค้นคว้า และห้องจดหมายเหตุ เป็นห้องเก็บรักษาและรวบรวมผลงานของท่านพุทธทาสเอาไว้เกือบทั้งหมด ทั้งหนังสือ บันทึก และลายมือต้นฉบับเพื่อการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้

สำหรับกิจกรรมที่น่าสนใจในสวนโมกข์กรุงเทพ มีทั้ง “งานบุญประเพณี มีธรรม” เหมาะกับคนที่ต้องการทำบุญในโอกาสสำคัญ เช่น ตักบาตร เดือนเกิด สวดมนต์ในวันสำคัญทางศาสนา และสวดมนต์ภาวนาข้ามปี นอกจากนี้ยังมี “ธรรมสันตนาการ” กิจกรรมสำหรับคนรุ่นใหม่ที่ต้องการเข้าถึงธรรมะแบบชิล ๆ เช่น ดูหนังหาแก่นธรรม บ่นไต่ถามชิมความสดชื่นตรีกาชา ฯลฯ รวมถึง “ภาวนาวิถีเมือง” สำหรับคนที่ต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านกิจกรรมเพื่อสังคมหรืองานอดิเรก เช่น ถักผ้ากันอุ่นแด่น้องบนดอย ปลูกธรรมชาติเพื่อผู้ป่วย ตักตักแล้วลูกเพื่อผู้ป่วย ดอกไม้ภาวนา สมาธิกับช่อดอกไม้ ฯลฯ

ส่วนคนที่ต้องการเข้าถึงความสงบทางจิตวิญญาณ และธรรมะเชิงลึก ที่นี่ก็มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลักธรรม (ปริยัติสัทธรรม) และปฏิบัติจิตภาวนา (ปฏิบัติสัทธรรม) เช่น ฟังปาฐกถาธรรม บรรยายธรรมโมฆะนศึกษา และสวนโมกข์เสวนา รวมถึงเจริญอานาปานสติภาวนา และเจริญสติแบบเคลื่อนไหว เป็นต้น

ไม่ว่าคุณอาจจะแค่ต้องการพักกายหย่อนใจ ต้องการแสวงหาความสงบทางใจและจิตวิญญาณ ต้องการค้นหาความหมายของชีวิต หรือต้องการเข้าใจธรรม เข้าใกล้ศาสนา และเข้าถึงนิพพาน ที่นี่คือคำตอบสำหรับทุกคน วันว่างครั้งหน้า ถ้ายังไม่รู้จะไปที่ไหน ลองเข้าไปสวนโมกข์กรุงเทพ แล้วคุณจะรู้ว่า ธรรมะไม่ใช่เรื่องน่าเบื่อ และการเจริญสติภาวนา รวมถึงการเข้าถึงความสงบทางจิตวิญญาณ เป็นเรื่องที่ทำได้ง่ายกว่าที่คุณคิด ใครที่สนใจร่วมกิจกรรม สามารถเข้าไปดูรายละเอียดกิจกรรมได้ที่เว็บไซต์ www.bia.or.th

ลิ้มรสตำนาน ความอร่อย แห่งย่านกรุงเก่า

พระนคร เป็นย่านที่กลิ่นอายความคลาสสิกยังคงรยรินชวนให้นึกถึงวันวานสมัยก่อน ตึกแถวหลังเล็กเรียงรายริมถนนเป็นที่ตั้งของร้านอร่อยมากมายกว่าหลายทศวรรษ ในวันนี้ BOT พระสยาม MAGAZINE จะมาแนะนำ 2 ตำนานความอร่อยแห่งย่านกรุงเก่า ที่ทุกท่านต้องไม่พลาด

ห้องอาหารกิมเล้ง

ตั้งอยู่บนถนนตะนาว ปากซอยดำเนินกลางใต้ ใกล้สี่แยกคอกวัว เสรีฟอาหารไทยดั้งเดิมมายาวนานร่วม 60 ปี ปัจจุบันมีคุณศุภโชค สรานุกูล เจ้าของร้านรุ่นที่ 3 เป็นผู้คอยดูแลความอร่อยให้ทุกเมนูมีรสชาติดีเหมือนต้นตำรับเมื่อครั้งตอนเปิดร้านโดยคุณพ่อของคุณศุภโชคเอง

เมนูที่เราแนะนำให้มาโดน คือ หมี่กรอบขาววังที่ทั้งกรอบ หวานมัน เค็ม กลมกล่อมอย่างลงตัว โรยด้วยพริกชี้ฟ้าและเปลือกมะนาวซอย ช่วยเพิ่มกลิ่นหอมและกระตุ้นต่อมอยากอาหารได้เป็นอย่างดี สามารถบีบมะนาวเพิ่มความสดชื่น เติมรสเปรี้ยวหน่อย ๆ ช่วยตัดรสชาติและเพิ่มความอร่อยให้จานนี้หมดไปภายในพริบตา ห่อหมกปลาช่อนเนื้อหวาน รสชาติเข้มข้นหอมพริกแกง สะตอผัดกุ้งตัวอวบ กรอบกรอบ เฝ็ด เค็มกำลังดี ต้มส้มปลากระบอกเนื้อแน่น รสชาติหวานนำเปรี้ยวนิด ๆ นอกจากนี้ ทางร้านยังแนะนำให้ชิมเมนูไทย ๆ หาชิมยากอย่าง น้ำพริกมะม่วง + ปลาสด และปลาตุ๋นพริกขิงที่มีจุดเด่นตรงพริกขิงกลิ่นหอม รสเผ็ดร้อนสูตรโบราณ

ใครอยากมาชิมอาหารไทยรสกลมกล่อมจากร้านชื่อจิ้นร้านนี้ อาจจะต้องรีบกันสักหน่อย เพราะห้องอาหารกิมเล้งมีแผนจะปิดตัวลงอย่างเป็นทางการในไม่ช้า เพราะคุณศุภโชคและทีมงานจะเกษียณตัวเอง หยุดพักผ่อนอย่างเต็มที่ และขอปิดตำนานความอร่อย 6 ทศวรรษภายในเดือนธันวาคม 2561 นี้

เวลาเปิด / ปิด
โทรศัพท์
ราคาเฉลี่ยต่อกัน
ที่จอดรถ

วันจันทร์ - เสาร์ เวลา 10.00 - 20.00 น. (ร้านปิดวันอาทิตย์)
08-1373-2362, 0-2622-2062 (สามารถโทรสั่งอาหารใส่กล่องได้)
200 บาท
ไม่มี เดินทางด้วยรถสาธารณะสะดวกที่สุด

ร้านขนมปังบางลำภู (พรชัยเบเกอรี่)

อิมอร่อยจากอาหารไทยกันแล้ว ไปหาขนมกินต่อ เดินตามถนนตะนาวไปทางบางลำภูไม่ไกลจากร้านกิมเล้ง ในตึกแถวอีกหลังเป็นที่ตั้งของร้านขนมปังบางลำภู ร้านขนมปังบางลำภู ของคุณธารทิพย์ และคุณศักดิ์มงคล ฤกษ์ลือกุล เปิดมาแล้วกว่า 20 ปี มีขนมปังเนื้อนุ่มได้แน่น ๆ เป็นของขึ้นชื่อ โดยส่วนมากจะเป็นไส้เค็ม เช่น หมูหยองพริกเผา ไข่กรอก แฮม แต่ถ้าอยากฟินให้สุด เราขอแนะนำไส้รวมมิตรที่มีทุกอย่างให้ชิมแบบเต็มคำในชิ้นเดียว นอกจากนี้ เค้กนมสดนุ่มฟู และขนมไทยก็ขายดีไม่แพ้กัน

B

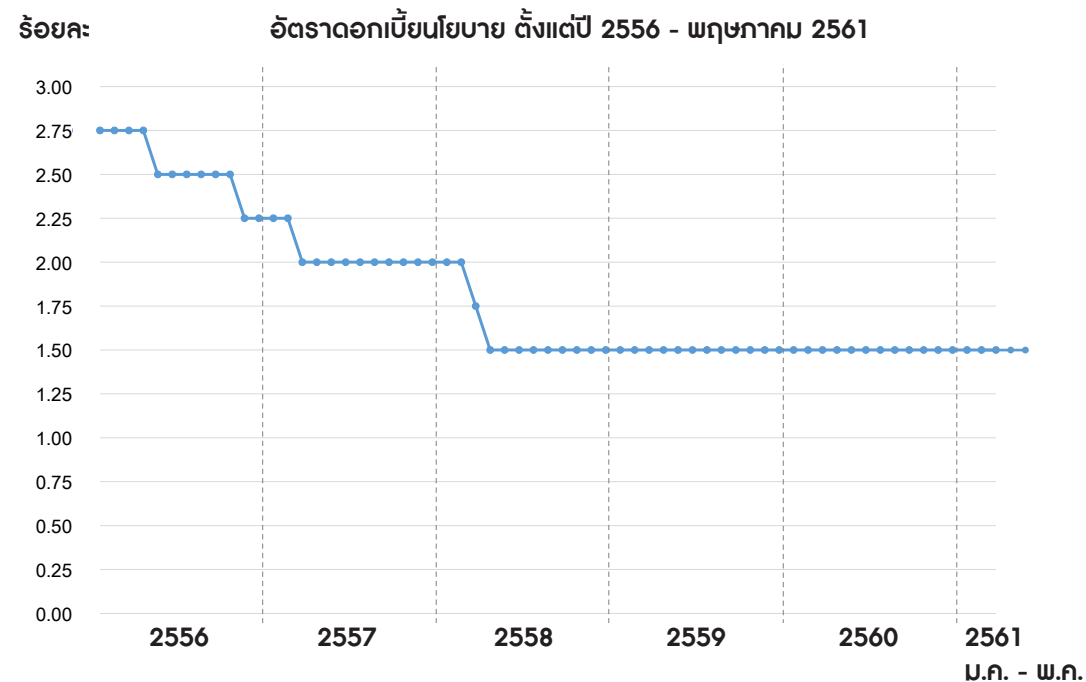
เวลาเปิด / ปิด
โทรศัพท์
ราคา

เปิดทุกวัน เวลา 06.00 - 17.00 น.
0-2281-0801
ขนมปังปอนด์ไส้แน่นชิ้นละ 45 บาท
โรตีสีกรอบถุงละ 35 บาท เค้กนมสด 40 บาท
ไม่มี เดินทางด้วยรถสาธารณะสะดวกที่สุด

ที่จอดรถ

“ดอกเบียนโยบาย”

ดอกเบียนโยบาย (Policy Rate) คือ อัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารกลางของแต่ละประเทศกำหนดขึ้นเป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง โดยธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ใช้ดอกเบียนโยบายเป็นหนึ่งในเครื่องมือหลักในการดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของประเทศ ผู้รับผิดชอบด้านการกำหนดทิศทางของนโยบายการเงินและอัตราดอกเบี้ยนโยบายในไทย คือ คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ซึ่งเป็นหนึ่งในคณะกรรมการหลักของ ธปท.

อัตราดอกเบี้ยนโยบาย ≠ อัตราดอกเบี้ยของธนาคาร

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ จะสูงกว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบาย เพราะธนาคารพาณิชย์มีต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ แต่โดยปกติแล้ว เมื่อมีการปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยนโยบาย จะส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดเปลี่ยนแปลงไปด้วย และส่งผ่านไปยังดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ หรือแม้แต่ผลตอบแทนจากการลงทุนในพันธบัตร ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับดอกเบี้ยนโยบาย

โดยหลักการแล้ว กนง. มักจะดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย (ลดดอกเบี้ยนโยบาย) ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ หรือในช่วงที่ระดับราคาสินค้าภายในประเทศลดต่ำลง เพื่อกระตุ้นการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

ในทางกลับกัน กนง. จะใช้นโยบายการเงินแบบตึงตัว (เพิ่มดอกเบี้ยนโยบาย) ในภาวะที่เศรษฐกิจเติบโตเร็วเกินไปจนอาจขาดเสถียรภาพ หรือในช่วงที่ระดับราคาสินค้าภายในประเทศสูงเกินไป เพื่อชะลอความร้อนแรงของเศรษฐกิจ

โดยในปัจจุบัน อัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทย
คงที่อยู่ที่ร้อยละ 1.5 ต่อปี (พฤษภาคม 2561)

“อัตราเงินเฟ้อทั่วไป”

อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (Headline Inflation)

คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าและบริการที่ผู้บริโภคโดยทั่วไปจะต้องประสบพบเจอ ซึ่งคำนวณจากทุกกลุ่มรายการสินค้า

ส่วน อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (Core Inflation)

จะแตกต่างจากอัตราเงินเฟ้อทั่วไปตรงที่ไม่นำสินค้าในกลุ่มอาหารสดและพลังงานมาคำนวณอัตราเงินเฟ้อ เนื่องจากราคามีความผันผวนสูง และส่วนมากเป็นผลมาจากปัจจัยต่างประเทศ

หนึ่งในบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของ ธปท. คือ การรักษาเสถียรภาพทางราคา เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าและบริการไม่ผันผวนจนเกินไป ผ่านการดำเนินนโยบายการเงินภายใต้ “กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อแบบยืดหยุ่น” หรือ “Flexible Inflation Targeting”

ในปัจจุบัน แบงก์ชาติใช้อัตราเงินเฟ้อทั่วไป* เป็นกรอบเป้าหมายเงินเฟ้อที่ร้อยละ

ค่ากลาง 2.5 ± 1.5 ค่าความยืดหยุ่น เพื่อรองรับความผันผวน

ยืดหยุ่น

+1.5%

ยืดหยุ่น

-1.5%

ค่ากลางที่ 2.5%

*เพราะการใช้อัตราเงินเฟ้อทั่วไป ครอบคลุมในทุกกลุ่มสินค้าและบริการ สอดคล้องกับความเข้าใจของประชาชน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

